

**OPPILAIKEN JA OPETTAJIEN KOKEMUKSIA POWER MOVER
TANSSIPROJEKTISTA JA TANSSISTA KOULUSSA**

Arja Saarinen
Jyväskylän yliopisto
Chydenius-Instituutti
Luokanopettajien aikuiskoulutus
Kasvatustieteen pro gradu -tutkielma
Kevät 2003

TIIVISTELMÄ

Saarinen, A. 2003. Oppilaiden ja opettajien kokemuksia Power Mover tanssiprojektista ja tanssista koulussa. Jyväskylän yliopisto. Chydenius-Instituutti. Kasvatustieteen pro gradu -tutkielma, 115 s. ja 11 liitettä.

Tutkimuksen tarkoituksena oli selvittää millaisia käsityksiä ja kokemuksia oppilailla ja opettajilla on tanssista koulussa ja sekä millaisia kokemuksia heillä on Power Mover tanssiprojektista. Power Mover on Koululiikuntaliiton järjestämä tanssiprojekti, jonka tarkoituksena on innostaa oppilaita liikkumaan enemmän tanssin avulla. Power Mover tanssiprojekti liikuttaa 100 000 oppilasta vuosittain ja on yksi suurimmista koululaisten liikuntatapahtumista Suomessa.

Tarkastelin teoriassa nuoren yksilöllisyyden korostumista postmodernissa yhteiskunnassa ja uutta liikuntakulttuuria. Uutta liikuntakulttuuria edustaa kansainvälisesti median kautta levinneet nuorisotanssit kuten katutanssit eli hip hop tanssi ja breakdance sekä diskotanssit. Tutkimuksen edetessä taustateoriaksi nousi nuorisokulttuuri. Tarkastelin nuorisokulttuuriin liittyviä käsitteitä kuten koulun ja vapaa-ajan erilaisuutta, epätavanomaista oppimista ja identiteetti-käsitettä. Identiteetti-käsitettä tarkastelin sukupuolen, median, tanssin ja yleensäkin harrastusten ja elämäntyylin kautta.

Aluksi tutkimuksessa haastattelin eri asiantuntijoita: Inkeri Simola-Isaksson, Aira Samulinia ja Mikko Ahlgrenia. Lisäksi haastattelin kuutta kuudennen luokan oppilasta, jotka olivat kaikki tyttöjä ja kahta opettajaa. Haastateltavat olivat Lauttasaaren ala-asteelta Helsingistä. Tutkimuksessa on hermeneuttis-fenomenologinen metodi. Hermeneuttisuus kuvaa hyvin prosessimaisesti edennyttä tutkimusta ja sen avulla olen edennyt ymmärryksestä toiseen. Fenomenologisen menetelmän avulla olen tutkinut ja halunnut ymmärtää tanssia ilmiönä. Analyysivaiheeni koskee fenomenografista menetelmää eli haastattelemieni oppilaiden ja opettajien erilaisia käsityksiä ja kokemuksia tanssista koulussa.

Tulosten mukaan oppilaat pitävät koulussa eniten nuorisotansseista. He haluavat, että koulussa olisi tanssia enemmän ja sitä voisi opettaa ulkopuolinen tanssinopettaja. Oppilaat pitävät tanssista, koska se on heidän mielestään mukavaa ja siinä yhdistyy musiikki. Opettajat painottavat koulussa eniten tanssinopetuksessa perinteisiä eli sosiaalisia tansseja, mutta ottavat huomioon myös oppilaita kiinnostavia ”ajan henken” mukaisia tansseja. Nuoret ja etenkin tytöt luovat identiteettiään tanssiharrastuksen kautta. Nuorisotanssit korostavat postmodernismin ajan henkeä eli yksilöllisyyttä. Hip hop -kulttuuri voidaan nähdä vahvana yksilöllisyyden korostumisen muotona ja breakdance onkin vahvasti poikien maskuliinisen identiteetin rakentaja. Oppilaat ja opettajat pitävät Power Mover tanssiprojektia hyvänä ja toivovatkin, että se jatkuisi tulevaisuudessakin. Power Mover tanssiprojekti on tuonut koululle poikkeuskokemuksia ja saanut aikaiseksi epätavanomaista oppimista, kuten oppilaiden käyttämistä tanssinohjaajina tunnilla ja ottamalla mukaan oppilaita kiinnostavia tansseja. Power Mover tanssiprojekti ja yleensäkin päätapahtuma on nuorisokulttuuria parhaimmillaan tanssin, musiikin ja liikunnan avulla.

Hakusanat: nuorisotanssit, tanssiprojekti, koulutanssi, uusi liikuntakulttuuri, identiteetti, epätavanomainen oppiminen

SISÄLLYS

1	LIIKUNTAKULTTUURIN MUUTOS JA NUORTEN TANSSIT	5
2	TANSSI KOULUSSA	9
2.1	Aikaisemmat tutkimukset	9
2.2	Koulun opetussuunnitelma	11
2.3	Miksi tanssia koulussa?	13
2.4	Yksilölliset tanssit	16
2.5	Sosiaaliset tanssit	19
3	KOULUN JA NUORTEN ELÄMISMAAILMAN RAJAT	23
4	IDENTITEETIN ETSINTÄ	31
4.1	Yleistä identiteetistä ja nuoruuden kehityksestä	31
4.2	Sukupuoli-identiteetti	35
4.3	Nykyajan elämäntyylit identiteetin luojana	38
4.4	Media identiteetin luojana	41
5	POWER MOVER TANSSIPROJEKTI	45
6	TUTKIMUSTEHTÄVÄT	48
7	TUTKIMUSMENETELMÄT JA TUTKIMUKSEN TOTEUTUS	49
7.1	Tutkimuksen luonne ja metodiset lähtökohdat	49
7.2	Aineiston hankinta	54
7.2.1	Asiantuntijahaastattelut	54
7.2.2	Oppilaiden ja opettajien haastattelut	56
7.2.3	Havainnointi	57
7.3	Aineiston analyysi	58
8	OPPILAIKEN NÄKÖKULMA TANSSISTA	60
8.1	Vapaa-aika ja nuorison elämäntyylit	60
8.2	Tanssin rooli koulussa ja mitä merkityksiä oppilaat antavat tanssille	63
9	OPETTAJIEN NÄKÖKULMA TANSSISTA	66
9.1	Vapaa-aika ja nuorison elämäntyylit	66
9.2	Tanssin rooli koulussa ja mitä merkityksiä opettajat antavat tanssille sekä sukupuolen vaikutus tanssin opetukseen	69
10	OPPILAIKEN JA OPETTAJIEN KOKEMUKSIA POWER MOVER TANSSIPROJEKTISTA	74
10.1	Power Mover tanssiprojektin kasvatukselliset tavoitteet	74
10.2	Power Mover tanssiprojekti koulun toiminnassa ja Power Mover tanssin opettaminen	77
10.3	Power Mover tanssiprojektin kehittäminen	81
11	YHTEENVETOA TUTKIMUSTULOKSISTA	84
11.1	Tanssi oppilaiden kokemana	84
11.2	Tanssin kasvatukselliset tavoitteet ja opettajien tärkeinä pitämät tanssit koulussa	85

11.3	Tanssin näkyminen ja rooli koulussa	87
11.4	Oppilaiden ja opettajien kokemuksia Power Mover tanssiprojektista	88
11.5	Power Mover tanssiprojektin kasvatukselliset tavoitteet	90
11.6	Power Mover tanssiprojekti koulun toiminnassa	91
11.7	Power Mover tanssiprojektin kehittäminen	92
12	TUTKIMUKSEN LUOTETTAVUUDEN ARVIOINTIA	93
13	POHDINTA	96
	LÄHTEET	104
	LIITTEET	116

1 LIIKUNTAKULTTUURIN MUUTOS JA NUORTEN TANSSIT

Telaman ja Kahilan (1994) sekä Vuoren (1996) mukaan yksi koulun liikuntakasvatuksen tärkeimmistä tavoitteista on ohjata oppilaita säännölliseen ja liikunnalliseen elämäntapaan eli sosiaalista liikuntaan ja liikuntakulttuuriin (Telama & Kahila 1994, 171-173; Vuori 1996, 2). Jos kasvattajat saavat lapset ja nuoret innostumaan ja motivoitumaan liikunnasta, niin liikuntaharrastus jatkuu todennäköisesti myös myöhemmälläkin iällä. Ja näin pysytään myös paremmassa kunnossa sekä fyysisesti että psyykkisesti.

Tanssin ja yleensä musiikkiliikunnan avulla voidaan saada myönteistä vaikutusta ja innostusta liikuntaa kohtaan, joten sitä pitäisi hyödyntää liikunnanopetuksessa enemmän. Tanssiliikunta on hyvin kokonaisvaltaista sekä fyysisesti, psyykkisesti, sosiaalisesti ja kognitiivisesti. Koulun ja opettajien tulisi huomioida tämän päivän muutokset yhteiskunnassa paremmin ja olla mukana ajan hermolla siten, että liikuntatunneilla otettaisiin sellaisia liikuntalajeja ja -muotoja, joista nuoret ovat enemmän kiinnostuneita ja, joista he voivat saada elämyksiä. Klemolan (1990a.) mukaan koululiikunnan yhtenä lähtökohtana ja tavoitteena tulisi olla se, että oppilaat saisivat esteettisiä elämyksiä ja kokemuksia. Tavoitteena on myös edistää tunnetiloja, liikeilmaisua ja yleensäkin kaikenlaista luovaa toimintaa. (Klemola 1990a.) Mikä voikaan olla yksi parhaimpia liikuntamuotoja elämysten ja kokemusten antajana sekä ilmaisun kehittäjänä kuin tanssi?

Tutkimuksen aiheena on tanssi koulussa ja Power Mover tanssiprojekti, joka on suunnattu kaikille koululaisille. Alussa tutkimus kohdistui musiikkiliikuntaan, mutta se on jäänyt tutkimuksen edetessä taka-alalle. Tanssi on noussut tutkimuksessa lähtökohdaksi ja etenkin nuorisotanssit ovat saaneet tutkimuksessa merkittävän osuuden, koska Power Mover tanssiprojekti koostuu niistä. Tutkimuksessa on otettu huomioon myös muita koulutansseja. Näkökulma tutkimukseen tulee nuorten tansseista eli diskotansseista ja katutansseista, jotka korostavat yksilöllisyyttä ja tämän ajan henkeä, ja koulussa tanssittavista sosiaalisista tansseista kuten paritansseista.

Musiikkiliikunnan ja tanssiaiheen sekä Power Mover tanssiprojektin valitsin sillä perusteella, koska olen aikaisemmalta koulutukseltani liikunnanohjaaja ja olen myös koulussa ollut yläasteella liikunnanopettajana, jolloin olin kahden vuoden ajan mukana Power Mover toiminnassa oppilaiden kanssa. Tutkimuksen alussa minulla heräsi kysymyksiä ja ihmetyksen aiheita: Miksi koulussa on niin vähän musiikkiliikuntaa ja tanssia? Miksi koulu ei hyödynnä liikuntatunneilla tarpeeksi nuorten kiinnostuksen kohteina olevia liikuntalajeja ja yleensäkin tanssimuotoja? Miksi pojat tanssivat vähän koulussa, vaikka tällä hetkellä he ovat erittäin kiinnostuneita breakdancesta? Miten koulu voisi hyödyntää opetuksessaan Power Moveria tanssiprojektia?

Koululiikuntaliiton Power Mover tanssiprojekti on lähtöisin vuodelta 1996. Se on liikuttanut 100 000 oppilasta vuosittain ja sitä voidaan pitää tällä hetkellä yhtenä suurimmista koululaisten liikuntatapahtumista Suomessa. Koululiikuntaliiton Power Mover tanssiprojektista ei ole tehty aikaisemmin tutkimusta.

Power Mover tanssiprojekti tuo mukanaan uutta liikuntakulttuuria kouluihin nuorisotanssien muodossa. Tiihonen (1992) toteaaakin, että liikuntakulttuuri on todellisessa muutoksessa. Modernin ajan suoritusurheilun ”nopeammin, voimakkaammin, korkeammalle” ajatus on häviämässä ja tilalle on tullut karnevaalityyppiseen ja voimailukulttuuriin lähellä olevat liikuntamuodot, jotka vielä perustuvat kaupallisuuteen. Myös itämaiset, afrikkalaiset ja latinalaiset liikuntalajit ovat levinneet kaikille ihmisille erilaisiin kulttuurisiin konteksteihin. Ihmiset voivat valita itselleen sopivimman liikuntalajin laajasta valikoimasta. (Tiihonen 1992, 32-34.) Sironen (1995) puhuu myös uusista lajeista, joiden avulla haetaan enemmän kokemuksia suoristusten sijaan. Liikunnassa halutaan ruumiillista kokemusta tässä ja nyt ja sen taustalla onkin postmodernismin ajan henkeä. (Sironen 1995, 168-169.)

Koski (2000) painottaa yhteiskunnassamme urheilun arvojen muuttumisesta. Arvojen muuttumiset perustuvat muun muassa urheilun leviämiseen kaupallisuuden ja tiedotusvälineiden avulla, urheilulajien moninaistumiseen, uusien kehon habitukseen liittyvien ilmiöiden syntyymiseen, hauskanpitoon ja kokemusten saamiseen sekä uuden kehonkulttuurin syntyymiseen. (Koski 2000, 19-20.) Liikunnan arvojen muuttumisesta sosiaalisen merkityksen kannalta puhuvat myös Tähtinen, Rinne, Nupponen

& Heinonen (2002, 48) ja heidän mielestään liikunnan tulkinnan arvot ovat myös moninaistuneet.

Telama (1999) korostaa, kuinka muun muassa kansainvälistyminen on vaikuttanut liikuntakasvatukseen. Koulua ei voida enää pitää ainoana oppimisen paikkana vaan koulun liikuntakasvatuksen lisäksi on tullut muita paikkoja, jotka sosiaalistavat nuoria liikuntaan. On tärkeää huomioida, että vain koululiikunta antaa mahdollisuuden liikuntaan niille, jotka eivät muuten liiku. Koululiikunta koskettaa siten kaikkia nuoria. Liikuntakasvatuksen tärkeimpinä tehtävinä voidaan pitää lapsen ja nuoren kokonaisvaltaisen kehityksen tukemista ja antaa ohjeita terveellisen elämäntavan noudattamiselle. Liikuntataitojen, asenteiden ja motiivien lisäksi liikuntatunnilla olisi tarkoitus kokea elämyksiä. (Telama 1999, 44.)

Ajalleamme on tyypillistä globalisoituminen, joka perustuu informaatioteknologian ja viestintävälineiden erittäin nopeaan kehitykseen. Globalisaation vaikutus näkyy koululiikunnassa uusien liikuntamuotojen tullessa maahan. Osa liikuntamuodoista jää vain muoti-ilmiöiksi, mutta osasta tulee kansallista liikuntakulttuuria. (Telama 1999, 44.) Kansainvälisten vaikutusten voidaan sanoa rikastuttavan suomalaista liikuntakulttuuria tai niiden voidaan myös ajatella vähentävän liikuntakulttuuria, jos ne korvaavat kokonaan perinteiset liikuntalajit (Telama 1999, 44; Koski 2000, 20). Puhuttaessa tanssista kuvaavat myös kansantanssi ja populaaritanssi maailman eri ilmiöitä ja ihmisten suhdetta niihin (Itkonen 1996, 125). Telaman mukaan Suomessa on omia perinteisiä leikkejä ja liikuntalajeja, joiden katsotaan edustavan suomalaista kulttuuriperinnettä ja niitä halutaan siten vaalia kulttuurisista syistä. Suomalaiset liikuntamuodot ovat sopeutuneet hyvin vuodenaikojen vaihteluihin ja luontoliikunta onkin olennainen osa suomalaista liikuntakulttuuria. (Telama 1999, 44-45; Telama & Kahila 1994, 171-172; 44; Kom.M. 1990, Itkosen 1996, 192 mukaan.) Telama korostaa, että tämän päivän liikuntakasvattajan onkin erittäin tärkeää tehdä itselleen selväksi molempien sekä uusien että perinteisten liikuntamuotojen tärkeys lasten ja nuorten kannalta ajatellen (1999, 45). Oppilaille olisi myös hyvä selvittää, miksi otetaan sekä perinteisiä että uusia liikuntamuotoja liikuntatunneilla.

Tietyt liikuntamuodot, liikuntatottumukset tai esimerkiksi kansantanssit voivat olla suomalaisille samanlaista kulttuuriperintöä kuin äidinkieli, musiikki ja arkkitehtuuri

ja tämän vuoksi niitä tulisi pyrkiä säilyttämään. Koulussa on aikaisemmin korostet-
tukin vahvasti kansantanssin opettamista kulttuuriperinnön säilyttämiseksi. Liikunta-
kulttuurin säilyttäminen ja kehittäminen ovat molemmat tärkeitä väestön liikunnalli-
sen elämäntavan takia. (Telama & Kahila 1994, 172.) Sahlberg (1998) painottaa
myös, että yleensäkin koulun yhtenä tehtävä tulisi olla kulttuuriperinnön siirtäminen
oppilaille (Sahlberg 1998, 115).

Kun puhutaan liikunnasta elämäntyylinä niin yksilöiden on itsenäisesti luotava tänä
päivänä oma elämänsä. Elämäntyylikysymykset liittyvät kiinteästi oman identiteetin
luomiseen. Liikunnan avulla yksilö voi rakentaa omaa identiteettiään ja sisäistää näin
oman kulttuurinsa perusarvoja ja normeja. Ranskalaista kulttuurisosiologia Pierre
Bourdieuuta voidaan pitää elämäntyylien merkityksen korostajana, jonka näkemyksiin
suomalainenkin elämäntapa tutkimus on pohjautunut. (Tähtinen ym. 2002, 49.) Bour-
dieun (1998) mukaan liikunta on yksi kenttä, jossa elämäntyyliä ja habitukset par-
haiten näkyvät. Erilaiset liikuntamuodot ja niihin kiinteästi sisältyvät vapaa-ajan
maailmat sisältävät omia traditioita, arvoja, rooleja, sääntöjä ja symboleja. (ks. Täht-
tinen ym. 2002, 49.)

Eichbergin (1998) mukaan postmodernin liikuntakulttuurin keskeisiksi ulottuvuuksi-
ksi voidaan sanoa ruumiinkokemusten ja sosiaalisen herkkyyden etsintää. Keskeistä
roolia liikunnan parissa esittävät specialistit muun muassa akrobatia-esityksillään,
eivätkä perinteisen liikunnan asiantuntijat. Näitä uusia liikuntamuotoja voidaan har-
rastaa nurmikolla, kaduilla, tanssitaloissa ja jopa hyljätyissä teollisuushalleissa. (ks.
Tähtinen ym. 2002, 51.) Vaikka liikunnasta puhutaan elämäntapana on syytä kuiten-
kin muistaa, että liikunnan kilpailullisella luonteella on ainakin miesten kulttuurissa
keskeinen rooli (Roos 1989, 16). Pojat kilpailevat koko aika toistensa kanssa esimer-
kiksi tanssimalla breakdancea, rullalautailemalla ja pelaamalla erilaisia pallopelejä.
Ja muun muassa näitä liikuntalajeja ja -muotoja harrastetaan ulkona, avoimilla pai-
koilla.

2 TANSSI KOULUSSA

2.1 Aikaisemmat tutkimukset

Tutustuin aluksi musiikkiliikunnasta tehtyihin tutkimuksiin ja musiikkiliikunnan pedagogien teorioihin, kuten Labanin kasvatuksellisen tanssin teoriaan ja musiikkiliikunnan pedagogin Dalcrozen teoriaan. Tutustuin näihin siksi, että ne ovat tunnettuja teorioita musiikkiliikunnan yhteydessä ja käsittelevät nimenomaan musiikkiliikunnan avulla saatavaa persoonallisuuden kehitystä muun muassa luovuuden avulla. Luovuus on myös olennainen osa tanssia.

Labanin kasvatuksellisen tanssin teoria on erittäin tunnettu ja käytetty muun muassa tanssikasvatuksen perinteisissä maissa kuten Englannissa ja Yhdysvalloissa. Eeva Anttila (1986) on tehnyt kasvatustieteen pro gradu -tutkielman, jonka aiheena on tanssi kasvatukseen menetelmänä. Myös suomalainen naisvoimistelu on lähtöisin Labanin kasvatuksellisen tanssin teoriasta. Anttila tarkasteli tutkimuksessaan kasvatuksellisen tanssin mahdollisuuksia tukea lapsen persoonallista kehitystä luovuuden avulla. (Anttila 1986, 1-2.) Anttila (1996) teki samaan aiheeseen liittyvän lisensiaattityön, jonka aiheena oli kasvatuksellinen tanssi teoriassa ja käytännössä. Tutkimuksen tarkoitus oli luoda rakenteet kasvatukselliselle tanssille ja selvittää sen opetussuunnitelman käyttökelpoisuutta. Yhtenä tutkimusongelmana oli myös kehittää kasvatuksellisen tanssin metodologista tutkimusta. (Anttila 1996.)

Marja-Leena Juntunen (2000) on tehnyt lisensiaattityön Oulun yliopistossa Dalcroze-rytmiikasta, johon perustuu myös Suomen musiikkikasvatuksellinen musiikkiliikunta. Dalcroze-rytmiikan perusajatuksena on, että musiikillisten rytmien lähde löytyy kehosta ja sen luonnollisista liikkeistä. Juntusen tutkimuksen tarkoituksena oli Dalcroze-rytmiikan keskeisten periaatteiden jäsentäminen ja tulkitseminen pedagogeille ymmärrettävään muotoon. (Juntunen 2000, 1-5.) Musiikkiliikunnan alueelta tutustuin myös Päivi Rinta-Runsalan (1995) tekemään tutkielmaan aiheena keho instrumenttina, joka on tehty Sibelius-Akatemiassa. Hänen tutkimuksensa koski liikuntataidetta ja musiikkiliikuntaa sekä Dalcroze-rytmiikan painottumista Sibelius-Akatemian opetuksessa.

Pipsa Nieminen (1998) on tehnyt Jyväskylän yliopistossa liikuntatieteellisessä tiedekunnassa väitöskirjan koskien neljää tanssin alakulttuuria (kansantanssia, kilpatanssia, balettia ja moderni tanssia) ja niiden tanssinharrastajien tanssiin sosiaalistumisesta, osallistumismotiiveista, asenteista ja stereotyyppioista. Nieminen toteaa tutkimuksessaan, että liikunnasta on tehty paljon sosiaalisesta näkökulmasta tutkimuksia, mutta ei kuitenkaan tanssin suhteen (1998, 33). Hän tutkii tanssia yhteiskunnallisesta näkökulmasta ja mikä on myös minun tutkimukseni näkökulma tanssiin.

Riikka Hännikäinen ja Minni Suni (2002) tekivät liikuntapedagogiikan pro gradu -tutkielman, jossa he tutkivat liikunnanopettajaksi opiskelevien tanssiasenteita, käsityksistä koetusta pätevyydestä ja siinä selviteltiin myös mielipiteitä rytmikka- ja tanssikoulutuksesta sekä koulutanssista. Heidän tutkimuksessa tulee myös esille sosiaalisen tanssin ja taidetanssin vertailua (Hännikäinen & Suni 2002, 22-23). Tutkimuksessa on myös näkökulmaa siihen, että liikunnanopettajat pitävät sosiaalisia tansseja ja koululaisia kiinnostavia nuorisotansseja tärkeimpinä tanssimuotoina opettaviksi kouluissa. Liikunnanopettajat toivoivat niitä enemmän lisättävän koulutukseen. (Hännikäinen & Suni 2002, 22-23.) Omassa tutkimuksessa on samanlaisia näkökulmia.

Katja Sjöblom (1998) on myös tutkinut liikuntapedagogiikan pro gradu -tutkielmassaan tanssia koskien valinnaisliikuntakursseja. Hänen tutkimuksensa lähtökohdat ovat samanlaiset kuin omassani. Sjöblom painottaa sitä, että oppimisen tulisi olla kiinnostavaa, innostavaa ja antaa myönteisiä kokemuksia. Hän on tutkimuksensa pohjalta kehittänyt ”Tanssijalat” opetusmateriaalia, jota hän kehitti tanssiliikuntakurssin yhteydessä pitämilleen yläasteikäisille oppilaille. (Sjöblom 1998, 1-2.) Tanssiliikuntakurssi sisälsi nimenomaan nuorisotansseja kuten street dancea, city jamia, latinorytmejä ja afrotansseja. (Sjöblom 1998, 44-45.)

Seuraaviin tutkimuksiin tutustuin, koska ne käsittelevät luokanopettajaa tanssinopettajana koulussa. Miia Sivusen (1997) Helsingin yliopistossa kasvatustieteen pro gradu -tutkielmassa aiheena oli tanssi ja tuleva luokanopettaja. Tutkimuksessa selvitettiin luokanopettajiksi valmistuvien käsityksiä ja tietoja tekniikkapainotteisista tanssityyleistä, tanssin merkityksestä ala-asteella ja tanssinopetuksesta opettajankoulutuslaitoksessa sekä myös sitä, kuinka paljon tanssi kiinnostaa opiskelijoita. (Sivunen

1997, 2-3.) Tiina Halosen ja Päivi Taattolan (1994) Oulun yliopistossa kasvatustieteen tiedekunnassa tekemässä tutkimuksessa on aiheena tanssi osana peruskoulun opetusta. Tutkimuksen tarkoituksena oli kartoittaa tanssin opetuskäyttöä koulussa. Tiedonhankintamenetelminä käytettiin sekä kyselylomakkeita että haastatteluja alasteikäisille ja yläasteikäisille oppilaille sekä myös opettajille. Heiltä kysyttiin heidän suhteesta tanssiin koulussa. (Halonen & Taattola 1994, 2.)

Tanssista on tehty aika paljon tutkimuksia ja ne painottuvat taidetansseihin ja etenkin kasvatukselliseen tanssiin, jonka lähtökohta on tanssipedagogi Labanin teoriassa. Nuorisotansseista on tehty Suomessa erittäin vähän tutkimusta ja valitettavasti myös kirjallisuuttakin on niistä vähän. Nuorisotansseja ja niihin liittyvää nuorisokulttuuria pitää tutkia enemmän, koska ne ovat tällä hetkellä olennaisena osana nuorten elämää ja arkipäivää ja täten opettajankin on hyvä tietää niistä. Tärkeimpänä taustateorian tutkimuksessa on nuorisokulttuuri, joka ei ollut tutkimuksen alussa ollenkaan itseltään selvä asia. Nuorisokulttuuri tutkimuksen taustateorian alkoi hahmottua vasta haastateltuani Power Mover tanssin alullepanijaa taiteilija Aira Samulinia, ja tanssinopettajaa sekä disco- ja showtanssin maailmanmestaria ja moninkertaista breakdancen suomenmestaria Mikko Ahlgrenia. Tutkimukseni alussa olin suuntautunut enemmän musiikkiliikunnan puolelle ja tämän vuoksi haastattelinkin Sibelius-Akatemian entistä lehtoria ja luokanopettajaa Inkeri-Simola Isakssonia.

2.2 Koulun opetussuunnitelma

Voimassa olevan Peruskoulun opetussuunnitelman perusteiden (1994) mukaan tanssi tulee esille taide- ja taitoaineissa liikunnan ja musiikin yhteydessä. Peruskoulun liikunnan opiskelun tavoitteena on sanottu tansseista siten, että oppilaan tulisi tutustua kansalliseen liikuntakulttuuriin kuten esimerkiksi kansantansseihin. Liikunnan opetussuunnitelmassa tulee esille, että opettajilla on liikuntalajien valinnassa vapaat kädet, tietenkin tavoitteiden ja keskeisten sisältöjen suunnassa. Se antaa myös tällöin mahdollisuuden toteuttaa koulukohtaisia opetussuunnitelmia. Liikunnan opetussuunnitelmassa keskeistä on, että oppilas saisi muun muassa iloa ja elämyksiä liikunnan avulla. (POPS 1994, 107-110.) Musiikin opetussuunnitelmassa on myös mainittu musiikkiliikunta ja tanssi. Musiikin opetussuunnitelmassa on myös keskeisenä t-

voitteena muun muassa se, että oppilas saisi kokemuksia ja elämyksiä musiikintunneilla. (POPS 1994, 97-98). Tanssi on sellainen liikuntalaji, joka yhdistää sekä liikunnan että musiikin. Tanssi antaa monesti iloa, elämyksiä ja kokemuksia oppilaille.

Vuosiluokille 1-2 on tullut viime kevään aikana voimaan uusi opetussuunnitelma, joka perustuu Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet 2002 mukaan. Liikunnan opetussuunnitelman kohdalla tanssista puhuttaessa 1-2 vuosiluokilla on keskeisissä sisällöissä mainittu musiikkiliikuntaa, pikkutansseja ja luovia tanssiharjoitteita. (POPS 2002, 38-39.) Sen enempää mitä edellä mainitut pitävät sisällään ei ole selvitetty. Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet 2002 mukaan musiikin kohdalla on 1-2 vuosiluokille useassa kohdassa mainittu myös musiikkiliikunta. Opetussuunnitelmassa on tuotu esille, kuinka musiikin opetukseen tulisi liittää lisäksi kuvataiteen, tanssin ja draaman, kirjallisuuden sekä käsityön aineksia, jotta voitaisiin paremmin tukea lapsen kokonaisvaltaista ilmaisu- ja taito-osaamista. (POPS 2002, 35-36.) Muille luokka-asteille on valmisteilla myös uusi opetussuunnitelma, mutta se ei ole vielä virallisesti käytössä. Joten muiden luokka-asteiden opetussuunnitelmat perustuvat vuoden 1994 Peruskoulun opetussuunnitelman perusteisiin.

Musiikkiliikunnasta on kaksi eri näkökulmaa, joista toinen tulee liikuntakasvatuksen puolelta ja toinen musiikkikasvatuksen puolelta. Peruskoulun opetussuunnitelmissa on käytetty musiikkiliikunta käsitettä sekä liikunnan että musiikin puolella. Musiikkiliikunta käsitettä käytetään paljon tietämättä mitä se loppujen lopuksi pitää sisällään.

Tanssipedagogi Aino Sarje (1997) toteaa, että tanssilla ei ole virallista asemaa Suomen koulussa (1997, 17). Tanssi kuuluukin suurimmaksi osaksi liikunnan sisältöön ja jossain määrin myös musiikin sisältöön. Monet tanssipedagogit haluaisivatkin, että tanssi olisi koulussa omana oppiaineenaan, jotta se saisi enemmän arvostusta. Williams (1990) toteaa myös, että tanssia ei arvosteta tarpeeksi koulussa oppiaineena. Tanssia ei ole saanut hänen mielestään sille kuuluvaa asemaa koulussa etenkin alempien vuosiluokkien opetussuunnitelmassa. Hän toteaa myös, että tanssin opettamista vieroksutaan muun muassa sen takia, että opettajat ovat sitä epäpäteviä opettamaan. (Williams 1990, 21-24.)

Tanssi ilmiönä on laaja ja sitä arvostetaan eri maiden kulttuuripiireissä eri tavalla. Toisissa maissa tanssilla on suurempi kulttuurillinen merkitys kuin Suomessa. Suomalaiseen kulttuuriin tanssi saa vaikutteita paljon ulkomailta ja tanssit tulevatkin uusien muotivirtausten mukana. Uusia tansseja tulee myös nuorisokulttuurin myötä ja niitä harrastetaan koulun ulkopuolella olevissa harrastuksissa ja pikkuhiljaa ne tulevat mukaan myös koulumaailmaan. Yleensäkin tanssi, kuten kaikki kulttuurin muodot muuttuvat ajan kuluessa, vaikka osa ilmiöstä säilyy kuitenkin samana (Sarje 1992a, 70). Kun kulttuurin muodot muuttuvat ajan kuluessa tulisi myös opetussuunnitelmassa paremmin näkyä liikuntakulttuurin muutos kansainvälisempään suuntaan ja täten myös tanssien osalta nuorisotanssit tulisi huomioida opetussuunnitelmassa paremmin.

2.3 Miksi tanssia koulussa?

Koulussa tulisi olla tanssia, koska se luonnollista ja alkuperäistä ihmiselle. Tanssi voidaan nähdä kielenä ja kulttuuriperintönä, jossa kaikki oppilaat voivat kehittyä. Tanssia tulisi olla koulussa joka päivä, jo esikoulusta alkaen. Oppilaat voivat tanssi-liikkeiden avulla oppia ilmaisemaan itseään. Oppilaat pääsevät tanssiessa kehon välityksellä ilmaisemaan ajatuksiaan, saavat kokemuksia ja kehittävät persoonallisuuttaan. Tanssi antaa ryhmässä yhteenkuuluvuudentunnetta, luo yhteishenkeä ja kehittää yhteistyökykyä innostavalla ja kiinnostavalla tavalla. Koulussa voidaan tanssia myös muiden kulttuurien tansseja ja näin oppia tuntemaan myös vieraiden maiden perinteitä. Samalla voidaan vähentää ennakkoluuloja ja asenteita eri kulttuurien välillä. (Dans i skolan 1990, 6-8.) Tänä päivänä koulussa tuleekin korostaa monikulttuurisuutta, unohtamatta kuitenkaan omia perinteitämme. Mikä onkaan kansainvälisempi kieli kuin tanssi?

Tanssi on oppilaan kehitykselle tärkeää, koska se lisää kehotietoisuutta ja vahvistaa sekä luo identiteettiä. Tanssi on tärkeää oppilaan persoonallisuuskehityksen kannalta. Tanssi antaa myös iloa ja luo parempaa itsetuntoa. Tanssin avulla voi ilmaista itseään sekä esittää tanssia myös muille. Tanssilla on kulttuurillisia, sosiaalisia, kinesteettisiä, emotionaalisia ja esteettisiä tehtäviä oppilaan kehityksen kannalta ajatellen. Tanssia voidaan pitääkin välttämättömänä oppilaan kokonaiskehitystä ajatellen. Näi-

den vuoksi tanssi tulee olla itsestään selvänä asiana koulussa. (Dans i skolan 1990, 31-32.) Ja miksi sitten tanssia tulisi olla jo ala-asteella? Koska peruskoulun ala-asteikäisiä voidaan pitää parhaina liikuntataitojen oppimisen ja kehittymisen kannalta olevina oppilaina (Telama, Silvennoinen, Laakso & Kannas 1989, 33).

Autio (1997) puolustaa tanssin asemaa koulussa sillä, että oppilaat ovat oppimistavoiltaan erilaisia ja kaikille tulisi antaa mahdollisuus oppia myös tekemällä. Hän korostaa myös tanssin merkitystä oppilaan itseilmaisuna. (Autio 1997, 269.) Liikuntaa ja etenkin tanssia itseilmaisun muotona korostavat myös Saarinen, Ruoppila ja Korkiakangas (1991, 201). He toteavat myös, että tanssin avulla voi esittää tunnetiloja, joita on pitänyt peitellä enemmän. Luukon (1994) mukaan tanssi antaa piristystä koulun liikuntatunneille. Tanssin avulla opitaan rytmejä ja askeleita sekä tapakäytöstä että sosiaalista kanssakäymistä muiden kanssa. (Luukko 1994, 16.)

Anttilan (1994) mukaan tanssi kehittää kokonaisvaltaisesti ihmisen persoonallisuutta, joten tanssia pitäisi ottaa koulussa enemmän. Jos tanssia opetetaan päiväkodista ja peruskoulun ensimmäisiltä luokilta alkaen niin sen avulla pystytään murtamaan kulttuurissamme olevaa kehokielteisyys ajattelua. Tanssikasvatuksen päämäärinä on kehittää oppilasta ihmisenä sekä kehittää oppilasta tanssitaiteen vastaanottajana, tulkitsejana ja luojana. (Anttila 1994, 10-11.)

Krausin, Hilsendagerin ja Dixonin (1991) mukaan tanssin luokittelu perustuu enimmäkseen sen tehtävien ja historiallisen kehityksen mukaan. Tanssi on tarkoitettu joko tanssijalle tai ryhmälle itselleen tai sitten esityksenä yleisölle. (Kraus, Hilsendager & Dixon 1991, 21-23.) Tässä tutkimuksessa näkökulma tanssista muodostuu tanssin tehtävien mukaan, esittävän eli taidetanssin ja sosiaalisen eli osallistuvan tanssin mukaan (ks. kuvio1). Painopisteenä on ne tanssit, joita tanssitaan koulussa. Nykyään voidaankin puhua koulutansseista.

SOSIAALINEN TANSSI	TAIDETANSSI (tanssitaide)
<ul style="list-style-type: none"> - tanssi osana ihmisen elämää - sosiaalinen eli yhteisöllinen funktio - esimerkiksi rituaalit, seuratanssit, kansantanssit ym. 	<ul style="list-style-type: none"> - tanssi esittävänä taiteena - elämyksellinen funktio - esimerkiksi klassinen baletti, moderni tanssi, jazztanssi, karakteritanssi ym.

KUVIO 1. Tanssin lajit funktion perusteella (Kemi-Aronpuro 1986, 8)

Viitalan (1998) mukaan koulutanssi-termi on tullut mukaan suomalaiseen tanssisanastoon vasta 1990-luvulla, kun peruskoulun- ja liikunnanopettajille alettiin järjestämään täydennyskoulutusta tanssin puitteissa. Koulutanssin pohjautuu samalle idealle kuin lastentanssi. Molemmissa pyritään käymään läpi erilaisia tansseja itse kokeillen, tanssien ja luoden. Painotukset perustuvat paikkakunnan, koulun ja myös opettajan kiinnostusten mukaan. (Viitala 1998, 13.) Koulutanssilla tarkoitetaan käsitteenä enemmänkin kohderyhmää kuin sisältöä (Viitala 1998, 21). Viitala painottaa, että koulujen tanssinopetus tulisi olla nimenomaan taideopetusta, jotta tanssi voisi joskus saada itselleen omia tunteja. Hän painottaa myös sitä, että jokaisen taideai- neen ja erityisesti tanssin tavoitteena tulisi olla elämys. (Viitala 1998, 25.)

Tanssin kenttä on hyvin laaja Anttilan (1994) mukaan (ks. kuvio 2). Kuviossa 2 esi- tettyjä tanssimuotoja voi Anttilan mukaan kaikkia käsitellä tanssikasvatuksessa. Tanssikasvatuksen alkuvaiheessa pääpaino saisi kuitenkin olla osallistuvassa eli sosi- aalisessa tanssissa, mutta myöhemmin esittävän tanssin merkitys kuitenkin saisi kas- vaa enemmän. Breakdance ja hip hop ovat tanssimuotoina syntyneet osallistuvan tanssin muotoihin katukulttuurin osana. Mutta myöhemmin ne ovat kuitenkin siirty- neet hyvin nopeasti esittävän eli taidetanssin puolelle etenkin musiikkivideoiden vä- lityksellä. (Anttila 1994, 9.)

Tutkimuksessa korostuu nuorisotanssien asema nimenomaan esittävänä tanssina yksilöllisyyden näkökulmasta. Nuorisotansseilla tarkoitan nuorten ikäryhmää lähellä olevia tansseja kuten diskotansseja ja katutansseja. Katutansseihin voidaan luokitella breakdance ja street dance eli hip hop tyyliset tanssit. Tutkimuksessa oleva Koulu- liikuntaliiton Power Mover tanssiprojekti muodostuu nuorisotansseista. Tutkimuk-

sessä tarkastellaan myös sosiaalisia tansseja eli osallistuvia tansseja kuten kansantansseja, pari- ja lavatansseja ja vanhoja tansseja.

ESITTÄVÄ TANSSI	OSALLISTUVA TANSSI
<p>A</p> <p>Moderni tanssi</p> <p>Postmoderni tanssi</p> <p>Uusi tanssi</p> <p>Tanssiteatteri</p> <p>Klassinen baletti</p> <p>Karakteritanssi</p> <p>Jazztanssi</p> <p>Steppi</p> <p>Showtanssi</p>	<p>E</p> <p>Luova tanssi</p> <p>Kasvatuksellinen tanssi</p> <p>Heimo- ja rituaalitanssi</p> <p>Seuratanssi</p> <p>Tanssiterapia</p>
<p>B</p> <p>Breakdance</p> <p>Hip hop</p>	<p>D</p> <p>Kansantanssi</p> <p>Historiallinen tanssi</p>
	<p>C</p> <p>Lastentanssi</p> <p>Kilpatanssi</p> <p>Etniset tanssit</p>

KUVIO 2. Tanssin kenttä on laaja (Anttila 1994, 9)

2.4 Yksilölliset tanssit

Diskotanssi tuli tunnetuksi ja suosituksi 1970-luvun alkupuolella etenkin USA:ssa ja Euroopassa. Diskoa tanssitaan yksin, parin kanssa tai ryhmässä siten, että ei oteta toisiin fyysistä kontaktia. (Driver 2000, 202-208.)

Diskotanssin yhtenä musiikin tunnusmerkkinä voidaan pitää voimakasta rytmiä ja tämän vuoksi sitä on myös helppo tanssia. Diskomusiikki on saanut vaikutteita Yhdysvaltojen eri kansallisten ryhmien musiikista ja Afrikan rytmeistä. Diskotanssin liikkeet ovat maanläheisiä ja sen juuret ovat lähtöisin jo vanhoista kulttuureista. Suu-

rin osa diskomusiikista on kuitenkin latinalaista musiikkia. (Villari & Sims Villari 1979, 14-15.)

Diskotanssi, jazztanssi, rock`n roll ja twist perustuvat kaikki alkuaan afrikkalaisen tanssin elementteihin. Diskotanssi on saanut paljon vaikutteita jazztanssista ja niissä molemmissa tansseissa käytetään paljon samoja tekniikoita. Diskotanssissa liikkeet perustuvat kuitenkin enemmän kehon keskustalähtöisyyteen kuin jazztanssissa. Diskotanssi muodostuu järjestetyistä askelista, kuvioista, jaksoista ja melko pienistä liikkeistä. (Fischer-Munstermann 1980, 15.)

Jari Samulin korostaa, että diskotanssin avulla on helpointa lähteä liikkumaan musikin tahtiin. Diskotanssin musiikkina käytetään sitä musiikkia mitä nuoret kuuntelevat joka päivä. Diskotanssin avulla pystytään rentoutumaan. Vasta myöhemmin diskotanssissa korostuu yksilöllisyys, jolloin tanssijalla on enemmän rohkeutta ja uskallusta esiintyä yksilönä tai ryhmässä. Diskotanssissa ei ole tiukkoja sääntöjä vaan se on salliva, ja se ottaa vaikutteita kaikkialta sekä hyväksyy erilaisia tanssin olemuksia. Diskotanssissa voidaan käyttää paljon improvisaatiota. (Paavilainen 1991, 14-15.)

Aira Samulinin tanssikoulun ansiosta syntyi Suomeen Step-Up tanssiryhmä, joka toimii Helsingissä. Step-Up tanssiryhmä erosi hyvässä hengessä Aira Samulinin koulusta vuonna 1987 ja sen keskushahmoksi tuli Marco Bjurström. (Niemelä 1998, 341.) Marco Bjurströmiä voidaan pitää myös henkilönä, joka toi diskotanssin taide-tanssin piiriin Suomessa (Paavilainen 1991, 14). Toinen tunnettu Suomessa toimiva ja esiintyvä tanssiryhmä on lahtelainen Hot Club. Niemelän mukaan Suomen Tanssiurheilun Keskusliitto ei hyväksynyt diskotanssia liittonsa sisälle 1980-luvun lopussa ja niin päätettiin perustaa diskotanssille oma yhdistys, josta tuli Suomen disco- ja showtanssiyhdistys ry. (Niemelä 1998, 341.)

Suuren suosion saanut diskotanssi sai kuitenkin väistyä breakdancen ja hip hop tanssin suosion tieltä. Driverin (2000, 230-231) ja Pekosen (1996, 36-43) mukaan hip hop -kulttuuria voidaan pitää breakdancen ja hip hopin eli street dancen yläkäsitteenä. Hip hop katukulttuuri on lähtöisin USA:sta. Hip-hop muodostuu monitahoisesta katukulttuurista eli rap-musiikista, graffitista, breakdancesta ja omasta pukeutumis-

tyylistä, jossa korostuvat ylisuuret vaatteet. Hip hop -kulttuuri korostaa mustien juurien esille tuomista. Hip hop kulttuurin lähtökohtana oli New Yorkin mustien ja latinoitten vastaveto valkoiselle kulttuurille. Turhautumista alettiin purkamaan väkivallan sijasta voimakkaaseen tanssiin ja tummaan rap-musiikkiin. Pekosen mukaan hip hop kulttuuriin kuuluu yksilöllisyyden korostaminen, suvaitsevaisuus ja erilaisuuden sietäminen ja ylpeys siitä, mitä edustaa (Pekonen 1996, 36). Kemppinen korostaa, että hip-hop kulttuuria kuvaavat hyvin breakdancea harrastavat nuoret (1997, 55).

Driver toteaa, että breakdancea voidaan pitää median keksintönä ja se pääsikin kansainväliseen huomioon, kun tiedotusvälineet kiinnittivät siihen huomionsa. Breakdance saavutti yleisön suuren suosion 1980-luvun alkupuolella. (Driver 2000, 232-233.)

Breakdance koostuu kolmesta osa-alueesta, jotka ovat 1) Robot Dancing eli Locking 2) Body Popping eli Electric Boogie ja 3) Breaking (Alfordin 1984 10-12). Alford painottaa kuinka Robot Dancing keskittyy lihasten jännittämiseen kun taas yleensäkin tanssi painottaa liikkeen sulavuutta. Robot Dancing koostuu siten lihasten jännittämisestä ja mimiiikasta. Vielä kokonaisvaltaisemmaksi ja paremmaksi breakdancen tekee Body Popping, jossa vartalon eri osat tekevät eri aikaan liikkeitä musiikin rytmissä. Liikkeen päätyminen johdattaa vartalossa seuraavan liikkeen tekemiseen eli liike menee vartalossa tällöin aaltomaisesti. Kolmantena osa-alueena breakdancen kuuluu breaking, joka muodostuu akrobatialiikkeistä. Breaking on osa-alueena vaativin ja sen oppimiseen tarvitaan paljon harjoittelua. (Alfordin 1984 11-12.) Breakdancea voidaan sanoa urheilulliseksi, nopeista jalkatyön yhdistelmäliikkeistä, kehon pyörimisestä, akrobatia- ja robottimaisista liikkeistä muodostuvaksi tanssiksi (Driver 2000, 230).

1980-luvun puolivälissä alkoi hip-hop tanssi syrjäyttää breakdancen. 1990-luvulla breakdance on taas osoittanut elpymisen merkkejä. (Driver 2000, 233.) Breakdancen huippu oli Suomessa 1980-luvulla ja tällä hetkellä ja jo parin viimeisen vuoden aikana se on saanut uudelleen hyvin suuren suosion etenkin nuorten poikien keskuudessa. Breakdancea on ollut esillä paljon musiikkivideoilla. Suomessa breakdancea ei ole tanssittu paljon kaduilla, mutta olen viimeisen vuoden aikana tutkimusta tehdessäni huomannut kuinka nuoret pojat ovat harjoitelleet liikkeitä ulkona rap-musiikin tah-

dissa. Olen myös nähnyt breakdancea diskoissa, koulujen juhlaesityksissä ja medias-
sa, jossa se on ollut erittäin paljon esillä.

Hip-hop tanssi eli street dance kehittyi breakdancen jälkeen ja uudentyylinen rap-
musiikki tuli mukaan. 1980-luvun puolivälissä hip-hop tyyllisiä liikkeitä näytettiin
rap-
musiikkivideoilla. Hip-hop tanssi perustuu reggaehin, souliin ja kamppailulajiin
liittyviin liikkeisiin. Hip-hop tanssi korostaa lujan jalkatyön tärkeyttä akrobatian si-
jaan. Uusi hip-hop tanssityyli on laajempi liikevarastoltaan ja vähemmän kilpailulli-
sempi kuin breakdance. (Driver 2000, 234.) Pekosen (1996, 43) mukaan hip-hop eli
street dance kehittyi breakdancesta 1990-luvun vaihteessa Suomessa.

2.5 Sosiaaliset tanssit

Tässä tutkimuksessa sosiaalisilla tansseilla tarkoitan kansantansseja, pari- ja lava-
tansseja ja vanhoja tansseja eli seurataksseja. Tässä tutkimuksessa olen ottanut sosi-
aalisten tanssien luokituksen oman tutkimukseni näkökulmasta.

Sosiaalisille tanssimuodoille on tavanomaista osallistuva ja yhteisöllinen tanssi, jossa
tanssin tehtävänä voidaan nähdä sosiaalinen kanssakäyminen. Kansantanssi ja seu-
ratanssi ovat olleet puhtaasti alkuperältään sosiaalisia tanssimuotoja. (Nieminen, P.
1996, 18.) Kansantanssilla tarkoitetaan tansseja, jossa on kansalle tyypillisiä ele-
menttejä kuten askeleita, rytmejä, otteita, kuviointeja ja ryhtiä (Karina 1981, 96-97).
Kansantanssi voidaan perinnetieteiden piirissä määritellä tanssiksi, jota nimenomaan
tavallinen kansa on tanssinut, ja joka on siten saanut kansanomaisia piirteitä (Laiho
1989, 24). Suomalaista kansantanssia sanotaan toisella nimellä tanhuksi.

Laulutanssi edustaa Suomessa vanhinta tanssikerrostumaa. Laulutanssissa kuljetaan
ketjussa tai piirissä esilaulajan johdolla. Laulutanssia on esitetty Kalevala-laulujen
yhteydessä. Laulutanssien jatkajana voidaan pitää piirileikkejä. Kuitenkin suurin osa
suomalaisesta kansantanssiperinteestä kuuluu kontratansseihin. Kontratansseihin
kuuluvat solatanssit, katrillit ja enkeliskat. (Rausmaa & Rausmaa 1997, 19-22.)

Solatansseissa yksi pari tanssii kerrallaan ja siirtyy tämän jälkeen kuviossa yleensä rivin päästä toiseen päähän. Tyypillisiä piirteitä solatansseille ovat kyynärkoukkupyörinnät, laukka solan läpi, saatot solan läpi, rivivastuut ja pujottelut solassa. Enkeliskoissa peruskuviona käytetään kolmiota. (Rausmaa & Rausmaa 1997, 21-22.) Hoppun (2000) mukaan katrillia voidaan pitää tyypillisenä suomalaisen kansantanssin lajina. Muunnelmat, toistot ja tietyt piirteet erottavat sen muista tansseista. Piirteinä katrillissa on, että kuvio on usein neliö tai vastakkaisrivi sekä tanssissa on perusvuoroja kuten vastuita, läpikäyntejä ja paikanvaihtoja. Katrillia pidetään sosiaalisena tanssina erittäin hyvänä, koska siinä yhdistyy sekä pari- ja ryhmätanssi, jotka ovat sosiaalisen tanssin kannalta erittäin tärkeitä. (Hoppu 2000, 5-7.)

Suomalaiselle kansantanssille yhteisinä piirteinä voidaan pitää tärkeimpänä sitä, että ne ovat luonteeltaan seurustelu- tai seremoniatansseja erotuksena kilpa- ja näytöstansseista. Sekä naisten että miesten osuutta pidetään tärkeinä suomalaisissa tansseissa. Naiset tanssivat naisellisesti ja miehet miehekkäästi. Suomalaisissa kansantansseissa askelikkujen määrä on valtava. Rytmillisesti suomalaiset tanssit ovat kuitenkin hyvin yksinkertaisia. Tansseillemme on tyypillistä jo Kalevalasta tuttu kaiken toistaminen. (Rausmaa & Rausmaa 1997, 24-25.)

Kansantanssijoille eli tanhuajille tanssiharrastus on toistensa tapaamista ja hauskanpitoa yhdessä (Karina 1981, 23). Yhteisenä tavoitteena heille on säilyttää perinnettä (Karina 1981, 23; Nieminen, P. 1996, 24; Uski 1989, 5). Kansantanssi voidaan nähdä myös Langen (1990) mukaan ainakin osittain kulttuurin ja kansallisen identiteetin säilyttäjänä (ks. Nieminen, P. 1996, 18). Kansantanssia seuraava katsoja voi rakentaa omaa kansallista identiteettiään näkemällä kansallispuvuissa olevat tanssijat. Samoin myös kansantanssijat voivat itse rakentaa kansantanssin ja sosiaalisen kehonsa avulla kansallista identiteettiään. (Seppänen 1996, 41.) Uski (1989, 5) ja Määttä (2000, 4) toteavat, että oman maan perinteen tunteminen ja säilyttäminen tekevät meistä suomalaisia kansainvälistyvässä yhteiskunnassa.

Pipsa Niemisen (1996) tutkimuksessa, jossa hän tutki tanssimisen motiiveja sosiaalisen tanssin ja taidetanssin harrastajien välillä. Tutkimuksessa tuli esille kuinka kansantanssin perinteisenä ja tyypillisenä tehtävänä tänäkin päivänä pidetään sosiaalista yhdessäoloa. (Nieminen, P. 1996, 37.) Tutkimuksessa ilmeni myös kuinka ainoana

tanssimuotona kansantanssijat pitivät erittäin tärkeinä tanssikulttuurin säilyttämistä (Nieminen, P. 1996, 24).

Kansantanssilla on Suomessa hyvin erilaisia tehtäviä. Kansantanssiin sisältyy liikuntakasvatusta, virkistystä, viihdettä ja sosiaalista elämää. Kansantanssin alkuperäinen tehtävä, joka on palvellut rituaalina ja myös myöhemmin osana sosiaalista elämää on kuitenkin pikkuhiljaa katoamassa. Kansantanssin luonne on tänä päivänä muuttumassa sen tavanomaisesta luonteesta esittävämpään suuntaan. Tulevaisuudessa saattaa kansantanssin parissa olla kaksi suuntausta, jolloin toinen suuntaus etsii ”oikeaa perinnettä” ja toinen taas tulee lähemmäksi taidetanssia. (Nieminen 1998, 23.) Koulussa kansantanssia voidaan kuitenkin vielä pitää enemmän sosiaalisena tanssin opetuksen muotona, vaikkakin kansantanssiesityksiä koulun juhliessakin esitetään. Salmen (1986) mukaan kansantanssiesityksiä rikastuttamaan tulisi ottaa paljon enemmän mukaan lauluja, loruja ja leikkejä. Näin yleisölle saataisiin tuotua paremmin kokonaiskuva perinteestä. (ks. Laiho 1989, 28.)

Koulussa tanssittavista yleisimmistä pari- ja lavatanssin muodoista ovat valssi, jenkka, polkka, tango, foxtrot, jive, samba, cha - cha ja rock ´ n roll. Korhosen (1987) kilpatanssin määritelmän mukaan vakiotansseihin kuuluvat valssi, tango, wieninvalssi, foxtrot ja quikstep. Latinalaisiin tansseihin luokitellaan samba, cha-cha, rumba, paso doble ja jive. Rock´n roll on yksin omana luokkana. (Korhonen 1987, 9.) Jenkkaa, masurkkaa ja polkkaa (suomalainen) voidaan sanoa vanhoiksi suomalaisiksi paritansseiksi (Korhonen 1981). Valssin, jenkan ja polkan askeleita käytetään paljon myös kansantansseissa. Kilpatansseja ja vanhoja suomalaisia paritansseja tanssitaan myös lava- ja ravintolatanseissa. Valssia voidaan pitää yhtenä tärkeimmistä paritansseista ja myös kouluissa opetettavista tansseista, koska monet tanssivat myöhemmin valssia omissa häissään. Niemelän (1998, 9) mukaan valssia voidaan pitää maailman vanhimpana paritanssina ja ikää sillä onkin tuhat vuotta.

Vanhat tanssit ovat tänä päivänä erittäin suosittuja lukiolaisilla ”vanhojen päivien tanssiaisissa”. Oppilaat ovat pukeutuneet hienoihin vaatteisiin ja laittautuneet hienoiksi. Joissakin kouluissa yläasteen yhdeksäsluokkalaisetkin tanssivat vanhoja tansseja itsenäisyyspäiväjuhlassa. Myös peruskoulun kaikki neljäsluokkalaiset ovat useana vuonna Helsingissä kutsuttu tanssimaan vanhoja tansseja kaupungin itsenäisyys-

päiväjuhlan vastaanotolle. Vanhoihin tansseihin voidaankin jouhevasti liittää mukaan tapakasvatusta. Niitä sekä yleensäkin pari- ja lavatansseja voidaan pitää yleissivistävinä tansseina.

Vanhojakin tansseja voidaan sanoa paritansseihin kuuluvaksi (Komulainen 1981). Vanhoja tansseja on maassamme tanssittu vuosisadan vaihteessa seuratanseina (Komulainen 1981, 5). Vanhoihin tansseihin kuuluvat muun muassa kikapoo, mignon eli kehruuvalssi, pas d'espagne, pompadour, poloneesi, krakowiak, wengerka ja pas de quatre. (Komulainen 1981.) Seuratanssit alkoivat Suomessa 1763, jolloin tanssittiin ensimmäiseksi poloneesia. Tästä lähtien voidaan sanoa, että paritanssit ovat alkaneet Suomessa. (Niemelä 1998,15.)

3 KOULUN JA NUORTEN ELÄMISMAAILMAN RAJAT

Tutkimuksessa tarkastelen nuorisokulttuuriin liittyviä käsitteitä kuten epäta-
vanomaista oppimista ja koulua, vapaa-aikaa ja elämäntyylejä, tanssia, identiteettiä ja
mediaa. Identiteettiä käsittelen viidennessä luvussa erikseen ja olenkin ottanut siihen
tarkastelukulmaksi sukupuolen, elämäntyylit tai oikeastaan nuorison vapaa-ajan ja
median. Tarkastelen edellä mainitsemia käsitteitä koska ne korostuvat tänä päivänä
nykyajan nuorten jokapäiväisessä elämässä. Käsitteet auttavat ymmärtämään tutki-
muksen taustaa paremmin. Power Mover tanssiprojekti muodostuu nuorisotansseista
ja ne ovatkin kiinteässä yhteydessä nuorisokulttuuriin ja edellä mainitsemini käsit-
teisiin.

Tarja Tolonen (2001a) on tehnyt koulussa tutkimusta nuorista ja myös heidän suku-
puolisista eroistaan. Hän korostaa, kuinka koulutilassa kohtaavat kaksi erilaista kult-
tuuria. Koulukulttuuri ja vastakkaisena nuorisokulttuuri. Koulun virallinen kuva ku-
ten näkyminen, oleminen ja aikataulut ovat hyvin erilaisia kuin mitä ne ovat nuorison
vapaa-ajan kulttuureissa esimerkiksi urheilussa, nuorisomusiikissa ja nuorisoon koh-
distuvassa mediassa. Nuoret kokevat koulussa olemisen aikuisten vallankäyttönä ja
täten haluavatkin vastustaa sitä. Monesti nuorten ja aikuisten kohdalla sattuu tällöin
väärinkäsityksiä toisiaan kohtaan. (Tolonen 2001a, 256-257.) Tämä on yksi erittäin
tärkeä syy, miksi koulun tulisi paremmin lähestyä ja ottaa vastaan ainakin osittain
nuorisokulttuuria kouluihin.

Boethiuksen (1995) mukaan populaarikulttuuria on pidetty aina uhkana nuorille ja se
on yhdistetty vapaa-aikaan tai rajaksi perheen, koulun ja työn välille. Vanhemmat ja
opettajat ovat huolissaan nuorten henkisestä ja moraalista kasvatuksesta. Kirjalli-
suutta, teatterinäytelmiä, musiikkihalleja, jalkapallo-otteluita ja tansseja vastaan on
aina taisteltu. Aikuiset ovat kokeneet, että etenkin videoiden välityksellä saadulla
kulttuurilla on haitallista vaikutusta nuoriin. (Boethius 1995, 39-41.) Nopeat muutok-
set yhteiskunnassa ovat luoneet tarpeen asettaa rajoja muun muassa hyväksyttävän ja
ei hyväksyttävän välille. Nuorten viihteestä on käyty moralistista keskustelua mikä
on oikein ja mikä on väärin. (Boethius 1995, 46-48.) Ei ole kuitenkaan enää olemas-

sa sopimusta siitä kuinka pitäisi käyttäytyä, tai mikä on hyvää ja mikä on huonoa (Boethius 1995, 52).

Fornäsin (1995) mukaan nuoruus on sitä mitä nuoret ovat ja mitä kuuluu tulevaisuuteen. Nuoret ovat usein yhdistetty siihen mitä on uusi kulttuuri ja heidät on negatiivisesti yhdistetty tulevaisuuden vaaroihin. Nuoret haluavat testata uusia tiedotusvälineitä ja suuntauksia, ja kritiikki uusista tiedotusvälineistä käy yhdessä nuorisokulttuurin kritiikin kanssa. Nuoruus on kuitenkin positiivisesti yhdistetty myös tulevaisuuden toivoihin, uuden elämän lupauksiin ja nykyajan edistykseen. (Fornäs 1995, 1.) Fornäsin ja Kempin mukaan nuorisokulttuurin lähtö- ja keskuspaikkana voidaan pitää USA:ta. Myöhemmin on vaikutteita tullut myös muistakin maista (Fornäs 1995, 5; Kempinen 1997, 7).

Aittolan (1998) toteaa, että koulun muuttuvaan rooliin oppimisympäristönä on vaikuttanut nuorten arvoissa korostuneet itsekeskeisyys ja yksilöllisyys. Nuorten elämäntyylit ovat tulleet yhä enemmän vapaa-ajan ympärille. Nuorten elämään vaikuttavat vertaisryhmät, tiedotusvälineet, vapaa-ajan harrastukset, kulutus ja yleensäkin oman rahan ansaitseminen. Sukupuolirooleista ja yleensäkin seksuaalisuuteen liittyvistä asioista on tullut nuorille yhä enemmän läheisempiä asioita ja ne korostuvatkin nuorten elämässä yhä enemmän. Nykyajan nuorille elämisen ja oppimisen ympäristön muodostavat vapaa-ajan harrastukset kuten musiikki, urheilu, näytteleminen, taideharrastukset ja tanssi. Nämä vapaa-ajan harrastukset antavat nuorille mahdollisuuden rakentaa omaa identiteettiään, sekä niiden avulla pääsee myös ilmaisemaan itseään. Harrastusten avulla oppii myös kuria ja sosiaalista elämää. Harrastukset ovat osittain ottaneet koulun ja vanhempien roolin kasvattajina. Perheen rooli ei ole kuitenkaan kokonaan kadonnut, vaan perheeltä odotetaan rakkautta ja yhdessäolon tunnetta. Oppiminen on kuitenkin liukumassa pois kasvatusinstituutioista ja koulu on myös menettämässä asemaansa oppimisen ykköspaikkana. (Aittola 1998, 152-158.) Nuorisotanssien kuten hip hop tanssin, breakdancen ja diskotanssin avulla nuoret voivat tuoda esille ja korostaa omaa yksilöllisyyttään.

Koulu ei tule olemaan koskaan samanlainen kuin mitä se on aikaisemmin ollut. Ziehen (1991) ja Aittolan (1998) mukaan siihen vaikuttaa koulun auran mureneminen, jolla tarkoitetaan perinteiden murenemistä. Kempin (1997) mukaan kulttuuria

ylläpitävät perinteiset arvot ovat myös menettäneet merkitystään ja yhteiskunnasta on tullut moniarvoisempi ja myös vapaampi yhteiskunta. Muun muassa Kalevalakulttuuri on saanut poistua hip hop -kulttuurin tieltä. (Kempainen 1997, 9-10.) Perinteiden mureneminen tuo kuitenkin mukanaan nuorille kulttuurista ja psyykkistä vapautumista ja myös pakkoluovutusta perinteistä. Kulttuurisessa moderniteetissa vaikuttavat elämänalueiden teknoratisoituminen ja perinteiden mureneminen. Eri elämänalueiden teknoratisoitumisella tarkoitetaan muutosta työpaikoissa, asumisessa ja lähiympäristössä, kasvatusinstituutioissa, liikennejärjestelyissä ja joukkotiedotusvälineissä. Perinteiden murenemisellä tarkoitetaan muun muassa kristillisten uskonnustusten merkitysten vähentymistä, sukupuolimoraalin ja seksuaalikäyttäytymisen muuttumista, sukupolviroolien purkautumista, työetiikan höltymistä ja suhtautumista auktoriteetteihin eritavalla. (Ziehe 1991, 16-17.) Kempaisen (1997, 17) ja Ziehen (1989, 1991) mukaan postmodernin hengen ajassa nuorten valinnan mahdollisuudet lisääntyvät ja se antaa nuorille mahdollisuuden irtautua auktoriteeteista ja aikuisten vallankäytöstä.

Opettajan työ on Ziehen (1992) mukaan tänä päivänä hyvin raskasta koulun auran murenemisen vuoksi, jolloin opettaja ei voi enää luottaa perinteisen didaktiikan menetelmiin eikä koulun arvovallan varaan. Nykyinen koulu on kuitenkin hänen mielestään monessa suhteessa parempi kuin ennen, vaikka opettajalle se tuntuukin raskaammalta. Opettajan täytyy tehdä tänä päivänä paljon enemmän näkymätöntä työtä, mikä tuli ennen opettajalle kuin luonnostaan. Oppilaat kyseenalaistavat nykyään opettajan toiminnan, eivätkä ota mitään asioita itsestäänselvyytensä. Oppilaat saattavat esimerkiksi kysyä, ”miksi piiriin”? Koulu on menettämässä auraansa eli koulua ympäröivää sädekehää. Koulu on vain oppilaiden mielestä koulu ja ei juuri muuta. (Sironen 1992, 9-12.) Telaman ja Kahilan (1994) mukaan perinteisten arvojen muutokset ovat lisänneet koulussa myös moraalikasvatuksen ongelmia. Kasvattajan on yhä vaikeampi antaa selviä ohjeita mikä on oikein ja mikä väärin. Nykyään tulisikin kiinnittää huomiota yksilön omaan ajatteluun ja vastuuseen. Koululiikunnassa ovat eettiset tavoitteet olleet hyvin pitkään voimassa. Liikuntatunneilla tuleekin hyvin aitoja ja läheisiä ristiriitatilanteita, joissa opettaja voi erittäin hyvin hyödyntää moraalikasvatusta. (Telama & Kahila 1994, 162-164.)

Ziehe pitää kuitenkin hyvänä ja vapauttavana asiana sitä, että jäykkä käytäntö koulussa murenee ja asioille saadaan perusteluja (Sironen 1992, 12). Rinne ja Salmi (1998) toteavatkin, että koulun on aika muuttaa perinteistä opetusta (1998, 50). Ziehen mielestä modernisaatiossa on paljon puoleensavetävää ja oppilaita kiinnostavaa. Opettajan tulisi osata huomioida oppilaiden kiinnostuksen kohteet ja hyödyntää niitä opetuksen välineinä. (Sironen 1992, 12.) Syrjälä (1998) on hyvillään siitä, että opettajat ovat tänä päivänä ymmärtäneet ottaa oppilaiden näkökulmia ja mielipiteitä huomioon sekä antavat heidän toimia konsultteina. Edelliset asiat ovat tärkeitä, jotta oppilaita pystyttäisiin motivoimaan paremmin tunneilla. (Syrjälä 1998, 37.) Liikuntatunneilla ja etenkin valinnaisliikunnassa voidaan oppilaiden kanssa suunnitella yhdessä jaksosuunnitelmaa ja näin voidaan saada myös oppilaiden kiinnostus tunteja kohtaan paremmaksi.

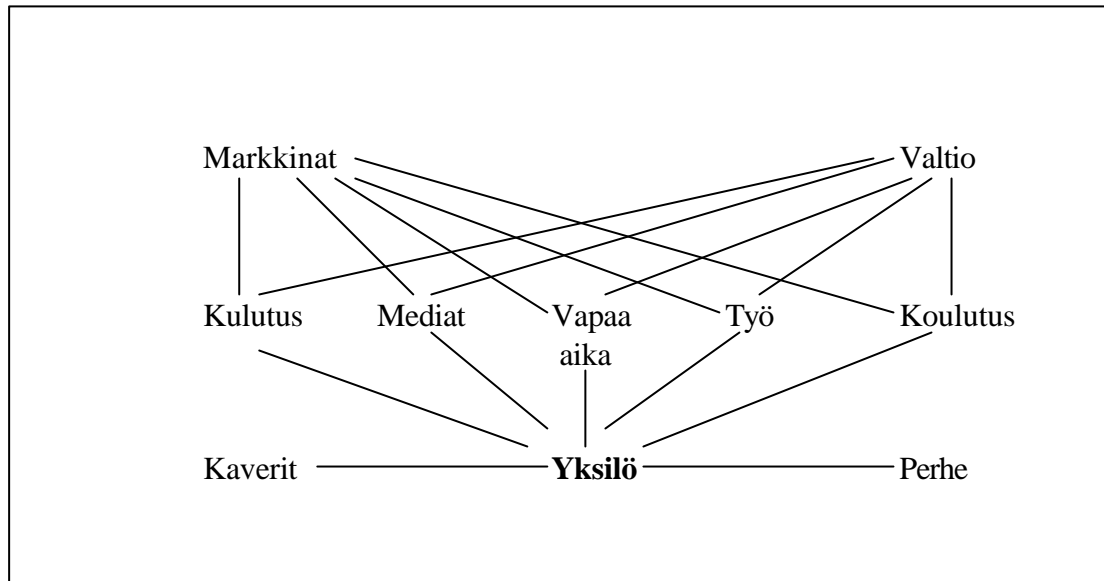
Ziehe puhuu myös oppimiseen liittyen käsitteestä ”tyhjennetty koulu”, jolla hän tarkoittaa etupäässä sitä, että koulun sädekehän haihtumisen jälkeen jättämää tyhjiötä ei voida täyttää millään erityisjärjestelyillä tai didaktiikalla. Aikaisemmin koulu hyötyi perinteisten sukupolvisuhteiden antamasta ilmaisesta tuesta, jolloin oppilaat olivat sidoksissa perinteiseen identiteettimalliin. Oppilaat ovat koulussa tympääntyneitä opetustilanteissa. Nuoremmilla oppilailta tympääntyneisyys ilmenee levottomuutena ja vanhemmilla oppilailta se näyttää kääntyneen sisäänpäin. Opettajalla on jatkuvia motivointiongelmia sekä selvää uupumista. Opettajalle positiivisia onnistumisen elämyksiä tulee silloin, kun konteksti on saatu hetkeksi unohtumaan. Koulun ilmapiiri jääkin opettajan henkilökohtaisen ponnistuksen varaan. (Ziehe 1991, 163-171.) Vapaa-ajan kulttuuri muuttaa koulussa tavanomaista kontekstia ja yleensäkin se, että lähdetään välillä oppilaiden kanssa kouluympäristön ulkopuolelle oppimaan.

Olen usein yläasteella ollessani opettajana kuullut oppilaiden sanovan, että mikään ei huvita. Ziehe puhuukin siitä, että ”mikään ei huvita” on ennen kaikkea muuta kuin vähäpätöinen ongelma. Se ulottuu hänen mielestään syvälle subjektin sisään. Hän pitää sitä isona ja laajana ongelmana, jonka opettaja saa koulussa kokea opetuksen aikana. (Ziehe 1991, 136-138.)

Ziehe puhuu epätavanomaisesta oppimisesta. Jossa hän korostaa sitä kuinka uudessa kulttuurisessa tilanteessa koulusta on tullut erilainen. Samaa aikaa kun yhteiskunnal-

liset pätevyysvaatimukset lisääntyvät, koulu menettää asemaansa uuden tiedon välittäjänä. Nuorille merkitykselliset oppimisprosessit ovat siirtyneet koulun ulkopuolelle, jossa etenkin kulttuuriteollisuus on huomannut nuorten tarpeet. Nuorten elämää voidaankin tällä hetkellä kuvata koulun ja vapaa-ajan välisenä jännitteenä. Koulua voidaan pitää pakkoinstituutiona kun taas vapaa-aika on nuorisokulttuuria. Nuorisokulttuuri nähdään ”vapauden valtakuntana” kun taas koulu nähdään pakkona. Tämän vuoksi nuorisokulttuurilla on paremmat mahdollisuudet saada nuoret oppimaan asioita. (Aittola, Jokinen, Laine & Sironen 1991, 257.)

Koulun ulkopuoliset oppimisympäristöt ovat nousseet Aittolan, Jokisen ja Laineen (1995) mukaan nuorille tärkeiksi oppimisympäristöiksi, koska niiden avulla pystytään hankkimaan paremmin erilaisia tietoja, taitoja ja toimintoja. Koulun tulisi paremmin ottaa huomioon nuorten sosiaalinen ja kulttuurinen ympäristö. Perheen ja koulun rinnalle ovat nousseet yhä merkittävämmäksi mediat, vapaa-ajan harrastukset, kuluttaminen ja nuorten työssäkäynti. Nämä uudet elämänalueet tarjoavat nuorille merkittävämpiä uusia kokemuksia kuin koulu. Nuorilla on myös paremmat mahdollisuudet näillä uusilla elämänalueilla työstää omaa identiteettiään. Uudet elämänalueet edellyttävät taitoja, joita koulu tai yleensäkin opetus, tai opetussuunnitelman tiedot eivät pysty tarjoamaan. (Aittola, Jokinen & Laine 1995, 143.) Siurula puhuu myös koulun menettämästä otteesta nuoriin. Vapaa-ajan toiminnoista on tullut yhä tärkeämpi elämänsisältö nuorille. (ks. Aittola, Jokinen & Laine 1995, 142.) Aittola ym. (1995, 143) ovat kuvanneet nykynuorten elämänpiirejä Johan Fornäsiä mukailleen (ks. kuvio 3).

KUVIO 3. Nykynuorten tärkeimmät elämänpiirit (Aittola, Jokinen & Laine 1995, 143)

Telama korostaa, kuinka kasvattajien tulisi tehdä yhteistyötä koulun ulkopuolisten tahojen kanssa. Koulujen ulkopuolisilla tahojen, kuten liikuntaseurojen kanssa tehtävä yhteistyö muodostuu tärkeäksi, koska heillä on uusien ja koulua rikastuttavien liikuntalajien asiantuntemusta. (Telama 1999, 47.) Yhteistyö koulun ulkopuolisten tahojen kanssa on erittäin tärkeää. Yhteistyötä voidaan tehdä liikuntaseurojen, yksityisten liikuntayritysten, muiden koulujen, nuoriso- ja vapaa-aikatoimen, urheilupuistojen, lajiliittojen ja jopa kansainvälisten tahojen kanssa. Yhteistyöstä hyötyvät molemmat osapuolet ja oppilaat saavat uusia virikkeitä. Syrjälä (1998) toisaalta kuitenkin korostaa, että tämän päivän opettajilta vaaditaan yhä enemmän yhteistyötä myös koulun perinteisten tahojen kanssa. Ja tietenkin koulun ulkopuolisten tahojen kanssa, kuten yritysmaailman ja eri kunnan alojen kanssa. Opettajien tulisi huomioida myös kansainvälisyys opetuksessaan, koska yhä useammalle monikulttuurisuus on jokapäiväistä arkea. (Syrjälä 1998, 31.)

Ziehe pitää koulun ongelmana sitä, että se ei osaa hyödyntää nuorten elämään sisältyviä mahdollisuuksia uuden ja epätavanomaisen oppimisen muodossa. Ziehe ehdottaakin omassa pedagogiikassaan, että nuorten omia kiinnostuksenkohteita ja narsistisia tarpeita tulisi huomioida opetuksessa. Nuorten itsetematisoinnille tulisi antaa mahdollisuus, jotta opittavat asiat eivät irtaantuisi nuorten omista kokemusmaail-

moista. (Aittola ym. 1991, 257-258.) Koulussa pitäisi liikuntatunneilla tanssia opettaessa paremmin huomioida oppilaita kiinnostavat tanssit, joita ovat esimerkiksi tällä hetkellä hip hop tyylliset tanssit, diskotanssit ja etenkin poikia kiinnostava breakdance. Eikä opetella pelkästään esimerkiksi kansantansseja, vaikka ne ovatkin suomalaiselle liikuntakulttuurille tärkeitä kansallisia perinteitä.

Ziehen mielestä oppiminen tuottaa koulussa tai vapaassa sivistystyössä huonon tuloksen sen takia, kun sisällöt eivät kosketa oppilaita. Koulussa olevien oppiaineiden sisältöjen tulisi siis paremmin koskettaa oppilaita. On myös välillä nähtävissä, että koskettavuutta on enemmän kuin tarpeeksi, jolloin oppilaat haluavat olla enemmänkin vain rauhassa. (Ziehe 1991, 200-201.) Nuorten parissa työskentelevien on hyvä tietää kuitenkin nuorisokulttuurien taustoja, jotta he voisivat paremmin ymmärtää nuorten maailmaa. Nuoret ottavat vastaan paremmin aikuisen, joka tietää heidän suosiossa olevat asiat. (Kemppinen 1997, 8.)

Koskettavuudella on merkittävä osuus identiteetin kannalta. Koskettavuus esiintyy tarpeena itsetematisointiin, jolla henkilö kyselee itseltään, ”koskeeko tämä minua”? Koskettavuuteen liittyy yleensä motivaation edistäminen oppimisessa, mutta se saattaa saada aikaiseksi negatiivisia muotojakin kuten esimerkiksi assosiaatioita huonoihin muistoihin. On hyvä tiedostaa, että oppilaat ovat tietoisia koulun kontekstin ylivallasta. Oppilaat tietävät, että koulu on ennen muuta koulu ja se pysyykin sellaisena. Tämä vaikuttaa kaikkiin oppisisältöihin erittäin epäedullisesti. Oppilaat ihmettelevät mitä hyötyä on koskettavien aiheisältöjen saama jalansija kouluinstituutiossa. Oppilaat ajattelevat, että koskettavuutta aiheuttavat aiheisällöt ovat pikemminkin opetuksellisina syötteinä kuin heitä itseään tukevana etuina. Valitettavasti koulu, opettajat ja muodolliset oppimistilanteet tulevat olemaan oppilaiden opiskeluaikana suurimmaksi osaksi sitä, että ne eivät aiheuta oppilaisissa koskettavuutta. (Ziehe 1991, 208-213.)

On vaikea sanoa, että kokevatko jotkut oppilaat Power Mover tanssiprojektinkin opetuksellisena syöttinä, kun nuorisokulttuuria on pyritty viemään kouluihin. Nuoret saattavat kokea, että heidän omalle alueelleen on tultu ja, että se ei ole sama asia, kuin se olisi tapahtunut heidän omassa vapaa-ajan ympäristössä. He saattavat haluta itse kokea nuorisokulttuuria ilman koulussa olevia auktoriteetteja. Koulussa on kui-

tenkin hyvä kokeilla nuorisokulttuuria opetuksen apuna, jotta oppilaat kiinnostuisivat opetettavista asioista paremmin. On hyvä kuitenkin muistaa, että koululla on myös oma tehtävänsä opetussuunnitelman tavoitteiden mukaan eikä se voi toimia pelkästään nuorisokulttuurin ehdoilla.

Ziehe korostaa, että ymmärtämiseen pyrkivä pedagoginen lähestymistapa ei välttämättä tee meistä parempia kasvattajia. Esimerkiksi hyvä tahto, jossa pyritään samastumiseen ei saa aina aikaan yhtä hyviä vaikutteita. Ziehe kuitenkin korostaa, että koulun tulisi antaa oppilailleen tänä päivänä poikkeuskokemuksia. Koulua voitaisiin arvioida sen mukaan minkä verran se antaa tilaa sille, että voi syntyä poikkeustilanteita. Se, että koulu voi tarjota kokemuksen saarekkeita on hänen mielestään nykyisin pedagogisen laadun kriteeri. (Ziehe 1992, 35-37.) Telama ja Kahila toteavat myös, että koululiikunnan viihtyvyyttä voidaan parantaa ja ottaa huomioon kuuntelemalla oppilaiden mielipiteitä sekä lisätä liikuntatunteihin liikuntamuotoja, joita esiintyy nuorisokulttuurissa. Henkilökohtaiset elämykset ja kokemukset ovat myös tärkeitä oppilaan psyykkisenkin kehityksen kannalta. (Telama & Kahila 1994, 153.) Power Mover tanssiprojektin päätapahtumaa voidaan pitää yhtenä mielekkäänä liikuntakokemuksena monille oppilaille jo siitäkin syystä, että tapahtuma on koulun ulkopuolella. Se tarjoaa lisäksi elämyksiä ja kokemuksia tanssin ja musiikin suhteen sekä saa aikaiseksi yhteenkuuluvuudentunnetta muiden samanikäisten nuorten kanssa.

Ziehe toteaa, että oppilaita kiinnostaa julkisuus ja siten heillä tulisi olla mahdollisuus näyttää osaamistaan muulle koululle, vanhemmille, kunnalle tai kaupunginosalle. Oppilailla on suuri ja polttava halu kokea oma merkittävätytensä, vaikka se samalla merkitsee oppilaille myös uhkaa. (Sironen 1992, 12.) Esimerkiksi tanssi on siitä erinomainen liikuntamuoto ja koulussa opetettava liikunnan sisällä oleva aine, jota oppilaat voivat esittää hyvin koulun sisäisissä tai ulkopuolisissa tapahtumissa.

4 IDENTITEETIN ETSINTÄ

4.1 Yleistä identiteetistä ja nuoruuden kehityksestä

Identiteetin käsite on monitahoinen ja se sisältää muun muassa yksilöllisyyden, sisäisen ja psyykkisen identiteetin ja minäkuvan. (Fornäs 1995, 7). Nurmen (1994) mukaan identiteetillä on tarkoitettu ihmisen käsitystä itsestään, sen pysyvyyttä, samastumista tiettyyn ryhmään tai erottautumista muista sekä yksilöllistymistä yleensäkin yhteiskunnassa. Hänen mielestään persoonallisuus ja minäkuva tulevat myös lähelle identiteetin käsitettä. (Nurmi 1994, 3.) Identiteetti rakentuu nuoren käsityksistä ja asenteista omaa itseään kohtaan ja se koskee henkilön itsetuntoa ja minäkuvaa. Itsetunnolla tarkoitetaan kuinka tyytyväinen ihminen on itseensä ja miten paljon hän itseään arvostaa. Minäkuvalla tarkoitetaan miten henkilö kuvaa itseään älykkyyden, sosiaalisuuden ja fyysisen olemuksen mukaan. (Nurmi 1994, 8.) Uusitalo (1998) toteaa, että ihmisen identiteetti kehittyy koko ajan vuorovaikutuksessa muun ympäristön kanssa. Identiteettiä ei voida nähdä tänä aikana saavutettuna vaan se muovautuu koko ajan. (Uusitalo 1998, 39.) Erosen, Kannisen, Kataisen, Kauppisen, Lähdesmäen, Oksalan ja Penttilän (2001) mukaan yksilö rakentaa nuoruuden aikana omaa identiteettiään lapsuuden minäkäsityksen pohjalta millainen hänestä tulee fyysiseltä, psyykkiseltä ja sosiaaliselta ominaisuuksiltaan aikuisena (2001,138).

Fornäsin (1995) mukaan nuoruutta voidaan pitää fyysisenä kehitystapahtuma, joka alkaa murrosiässä ja loppuu kehon kehittyessä valmiiksi. Psykologinen kehitys jatkuu erilaisten aikuisuusjaksojen läpi. Nuoruus on myös sosiaalinen järjestelmä, joka muodostuu erityisesti sosiaalisista instituutioista erityisesti koulusta. Nuoruus on myös kulttuurisesti määrättyä, johon symboleiksi voidaan katsoa kuuluvaksi musiikin, visuaalisuuden ja kielen. (Fornäs 1995, 3.) Saarisen, Ruoppilan ja Korhokan (1991, 188) mukaan edellisten symbolien lisäksi nuorten itsenäistymisen merkeinä voidaan pitää myös pukeutumista ja ihanteita.

Ziehen mukaan lapsuus ja nuoruus on vahvasti vedetty mukaan modernisoitumisen prosesseihin yhteiskunnassa ja kulttuurissa. Nuoret eivät voi valita haluavatko he joukkoviestimien vaikuttavan heidän elämäänsä. Ne vaikuttavat joka arkipäivä ha-

luavat nuoret sitä tai eivät. Sukupolviesteet ja tabuihin liittyvät aiheet on purettu, joten nuorilla on pääsy samaan maailmaan aikuisten kanssa. Edellinen luo virikkeitä varhaiselle kypsymiselle, mutta siihen liittyy myös turvaverkkojen katoaminen. (Ziehe 1989, 36-37, Ziehe 1992, 44-45.) Lapsuus onkin huomattavasti lyhentynyt (Ziehe 1989, 16). Hoikkalan (1993) mukaan nuoruus ja aikuisuus ei riipu iästä. Hän toteaa, että nuoruuden ja aikuisuuden rajat ovat tulleet epäselviksi. Hän esittää, että nuoruus omana elämänvaiheena olisikin katoamassa ja siirtyisi suoraan aikuisuuden kautta vanhuuteen. (Hoikkala 1993, 17.)

Kemppinen (1997) ei kuitenkaan usko nuoruuden katoamiseen omana elämänvaiheenaan. Hän kuitenkin toteaa, että moni 12-vuotias on nähnyt jo asioita, jotka aikaisemmin olisi pidetty häneltä salassa. (Kemppinen 1997, 18.) Miles (2000) toteaa taas, että nuorten omat kulttuurit antavat mahdollisuuden kokea sosiaalista maailmaa riippumatta aikuisten maailmasta. (Miles 2000, 6). Vuorinen (1997) pitää nuoruuden kuuluvan ikävuosiin 10-20/22. Hän toteaa, että vaikka nuorten kehitys on hyvin yksilöllistä, nuoruus muodostuu kuitenkin yhtenäisestä jaksosta. (Vuorinen 1997, 201.)

Yhtenä tärkeimmistä ihmisen kehitysteorioista voidaan pitää Erik H. Eriksonin psykososiaalista kehitysteoriaa. Nurmi (1997) painottaa, kuinka Erikson on kuvannut nuoruuden kehitystä identiteetin kehittymisen käsitteellä. Nuori joutuu yhteiskunnan velvoittamiin haasteisiin ja vaatimuksiin, ja joutuu tekemään valintoja ja päätöksiä oman elämänsä suhteen. Edellä mainitut asiat näkyvät nuorilla kriiseinä eri elämäntilanteilla. (Nurmi 1997, 262.)

Dunderfelt (1996) toteaa Eriksonin kehitysteoriassa ihmisen minuudella olevan keskeinen osuus. Teoriassa painottuu psykofyysinen ihmiskäsitys ja siinä on myös kokonaisvaltaisen ihmiskäsityksen piirteitä. Eriksonin kehitysteoria kulkee läpi ihmisen koko elämänkaaren. Hänen mukaansa yksilö ja yhteiskunta ovat koko aika vuorovaikutuksessa keskenään. Ihminen kohtaa yhteiskunnallisia järjestelmiä kuten perheen, koulun ja työpaikan, jotka vaikuttavat hänen kehitykseen. Eriksonin mukaan ihmisen kehityksessä on kahdeksan erilaista vaihetta ja jokaisessa vaiheessa ihminen kohtaa konflikteja, jotka kuitenkin luovat yksilön. (Dunderfelt 1996, 212-215.) Eriksonin teoriassa nuoruusvaiheen kehitystehtävänä on identiteetin rakentaminen. Sisäisten voimien kasvaminen ja yksilöllisyyden voimistuminen herättävät tällöin nuoressa

halun etsiä omaa itseään. Nuoruudessa kokeillaan erilaisia rooleja vanhempien ja ympäristön esittämistä malleista. Roolihajaannus tai epävarmuus ovat tässä kehityksen vaiheessa välttämättömiä ja näkyvätkin monesti nuoren kapinana. (Dunderfelt 1996, 218.)

Siltala (1988) pitää varhaisnuoruusikää 12 vuodesta 14 ikävuoteen. Varhaisnuoruusiässä on voimistunut pyrkimys vapautua vanhemmista ja halutaan olla tekemisissä enemmän kodin ulkopuolisten ihmissuhteiden kanssa. Nuorisokulttuuri ja vertaisryhmät tulevat tärkeiksi ja ovat myös kehityksen tukena. Tanssilla, liikunnalla ja rytmillä on läheinen suhde nuoriin. Nuori etsii ihanneihmistä, joka voisi olla mallina hänellä. Tässä vaiheessa idoleilla on myös suuri merkitys. Nuori haluaakin tällä tavoin vahvistaa itsetuntoaan ja minäkäsitystään. (Siltala 1988, 99-100.) Brake (1985, 189) painottaa myös nuorisokulttuurilla olevan merkittävää vaikutusta nuoren identiteetin kehittymiselle. Lähteenmaa & Näre (1992) painottavat nuoren identiteetin muodostumista vuorovaikutuksessa muun yhteisön kanssa niin kuin Eriksonkin painottaa. Lisäksi he korostavat, että identiteetin kehitykselle on tärkeää voida tuntea olevansa ainutlaatuinen yksilö ja myös ryhmän jäsen. (Lähteenmaa & Näre 1992, 13.)

Telama ja Kahila (1994) toteavat, että muihin aineisiin verrattuna koululiikunnan tavoitteet suuntautuvat enemmän koulun jälkeiseen elämään. Kouluiässä on tärkeitä yksilön kehityksen vaiheita, jotka opettajan tulisi huomioida liikunnanopetuksessaan kuten yksilön motorinen herkkyyksikausi, biologinen kypsyminen, puberteetti ja siihen liittyvät fyysiset ja psyykkiset muutokset. Liikunnan kokemiseen vaikuttavat myös oppilaan persoonallisuuden kehitys, sosiaalinen ja älyllinen kehitys. (Telama & Kahila 1994, 149.) Nurmi (1997) toteaa, että koulu on instituuttina tärkeä osa suomalaisen nuoren kehitysympäristöä (Nurmi 1997, 272).

Koululiikunnassa olevalla esteettisessä kasvatuksessa ja luovuuden kehittämisessä ilmapiirin tulisi olla oppimistilanteessa oppilaille turvallinen, jotta epäonnistumisen tunnetta ei pääsisi syntymään. (Telama & Kahila 1994, 169.) Koululiikunta voi olla oppilaan persoonallisen kehityksen ja psyykkisen hyvinvoinnin kannalta kaksijakoinen asia, koska liikunta on myös muihin oppiaineisiin verrattuna julkisempaa toimintaa. Opettajan tulee pitää huolta, että liikuntatunneilla on positiivinen ja turvalli-

nen ilmapiiri kaikkien oppilaiden kannalta ajatellen. Sosiaalisemotionaalisella latauksella pidetyt tunnit voivat tukea oppilaan persoonallista kehitystä ja lisätä psyykkistä hyvinvointia, mutta jos tunneilta puuttuu edellä mainittu lataus niin oppilaan kehityksen kannalta voi se olla huono asia. Minäkäsityksen kannalta etenkin murrosikäiselle nuorelle on tärkeää käsitys omasta kehonkuvasta eli body imagesta. Nuori kokee murrosikäisenä oman ruumiinsa uudella tavalla ja voi täten hahmottaa minäkäsitystään ja identiteettiään myös koululiikunnan avulla. Oikein ohjatun liikunnan avulla voidaan oppilasta auttaa hyväksymään oma kehonsa. (Telama & Kahila 1994, 150-154.)

Nuoret asetetaan tänä päivänä erilaisten valinnan mahdollisuuksien ja pakkojen eteen (Ziehe 1992, 51; Rinne & Salmi 1998, 57). Ziehen mukaan nuorten täytyy kovan todellisuuden eli koulutuksen, ammatinvalinnan ja uran ohella tehdä valintoja myös pehmeällä puolella, jotka koskevat elämänmuotoja ja elämistyylejä. Nuoret kokeilevat kuulumista erilaisiin kulttuurisiin ryhmiin, kokeilevat alakulttuurisia tyyliä ja makusuuntauksia. Yhteiskunta on luonut nuorille painetta hahmottaa itse itsensä ja elämänsä. Nuoret ovat kuitenkin yhä enemmän kulttuuritarjonnan merkitysten varassa etsiessään omaa identiteettiään. Monet nuoret haluavat tuoda itseään esille emblematisoimisella eli tunnusmerkillistämällä, joka tulee esille vaatteiden, kampusten ja varusteiden välityksellä. Edelliset asiat ilmaistaan merkeillä, jotka edustavat tietyn ryhmän tai yksittäisen henkilön tyyliä ja makua. (Ziehe 1992, 50-51.)

Perinteistä vapautuminen vaikuttaa siten, että identiteettiä ei koeta, että se säilyisi koko loppuelämän ajan. Nuoret voivat nyt kokeilla, muuttaa, sommitella ja perua identiteettiään. (Ziehe 1991, 27; Eronen ym. 2001, 135.) De Knopin, Skirstadin, Engströmin, Theedomin ja Wittockin (1996) mukaan tänä päivänä nuoret elävät nautintoyhteiskunnassa, jossa tärkeää on yleensä eläminen ja nauttiminen elämisestä. Lisääntynyt vapaus ja valtavat vaihtoehtojen määrät lisäävät tämän päivän yhteiskunnassa sitä, että nuoremmilla on koko aika vastuuta omasta itsestään yhä enemmän ja enemmän. (De Knop, Skirstad, Engström, Theodom & Wittock 1996,12.)

Ziehe painottaa kuinka nuoriso on tosiaan muita ikäryhmiä alttiimpia yhteiskunnalliselle muutokselle. Nuorison tulevaisuus on sitä paitsi avoin ja epävarma, mikä luo lisää painetta identiteetin etsintään ja uusien sekä erilaisten elämäntapojen kokeile-

miseen. (Aittola ym. 1991, 253-254.) Tärkeää oppilaalle olisikin, että opettaja tukisi ja vahvistaisi oppilaan myönteistä minäkuvaa. (Ziehe 1991, 182).

Ziehen (1991) ja Milesin (2000, 68-69) mukaan ihmisen omat valinnat tulevat pakollisiksi mutta myös mahdollisiksi koko ajan muuttuvassa maailmassa. Nuorille tarjotaan mahdollisuuksia, mutta heidät jätetään kuitenkin yksin. Milesin (2000, 18) mukaan nuoret ovat yhä enemmän riippumattomia, itsemäärääviä ja itsetietoisia. Ziehen mukaan yksilöllistyminen, joka tapahtuu identiteettityön avulla johtaa subjektiivitumiseen eli itsensä löytämisen ja massasta erottumisen pakkoon. Oma minuus halutaan kokea ainutlaatuisena ja ainutkertaisena, ja siihen pyritään estetiisoinnilla, pukeutumisella ja tyylin avulla. Nuori kokee epäonnistumiset uhkaksi itseään kohtaan. Ziehe puhuukin lisääntyvästä haavoittuvuudesta ja itsetunto nuorella jää usein vajaaksi. Ziehe puhuu myös narsismista, jolla hän tarkoittaa nuorilla sitä, että samalla kun halu itseään kohtaan on lisääntynyt, on se tullut kuitenkin yhä vaikeammaksi. Nuoret eivät ole siis narsistisia vaan heille on käynyt yhä vaikeammaksi luoda itselleen myönteinen itsetunto. (Aittola ym. 1991, 254-256.)

Koulun tulisi ymmärtää tämän päivän nuoria enemmän, koska yhteiskunnan vaatimukset ovat lisääntyneet nuorilla kovaa vauhtia. Nuoret etsivät identiteettiään oli aikakausi mikä tahansa. Tänä aikakautena nuoren on yhä vaikeampi löytää omaa identiteettiään. Koulussa opettajan tulisi huomioida se, että vaikka nuori näyttää ulkoiselta olemukseltaan itsevarmalta on hän kuitenkin vielä haavoittuvaisempi ja itsetuntonaan heikompi kuin aikaisemmin. Ziehen mukaan oppilaiden taistelua opettajia vastaan voi hyvinkin olla oppilailla kamppailua oman psyykkisen eloonjäämisen puolesta (Ziehe 1991, 124).

4.2 Sukupuoli-identiteetti

Tarja Tolonen (2001a) on tulkinnut oppilaiden sukupuolen muotoutumisesta näkymisen ja kuulumisen kautta koulussa. Hän toteaa, kuinka koulu on julkinen tila, jossa oppilaille on merkittävä osuus sukupuolen muotoutumisessa. Sukupuolinen muotoutuminen tapahtuu katseiden kautta. (Tolonen 2001b, 73-74.) Tolonen painottaa koulun vahvuutta fyysisenä, sosiaalisena ja kulttuurisena tilana oppilaalle (2001a,

76). Kouluyhteisössä oppilaat luokitellaan pojiksi ja tytöiksi julkisten esiintymisten kautta. (Tolonen 2001a, 163-164). Tolonen toteaa, että pojat haluavat esityksissään korostaa rajaa toiseen sukupuoleen. Pojille on tärkeää esittää sellaista, joissa korostuu heidän miehisyys. (Tolonen 2001a, 187-188.) Tämän vuoksi monet pojat eivät koulun juhlissa paljon olekaan mukana tanssiesityksissä, koska he kokevat saavansa feminiinisen leiman itselleen. Mutta tänä päivänä pojat ovat esittäneet kuitenkin breakdancea, koska siitä luotu kuva on kaikille hyvin maskuliininen voimakkaineen liikkeineen. Maskuliinisen kuvan antaminen itsestään tukee nuorten poikien identiteetin kehittymistä miehisyyteen. Myös Jääskeläinen (1993) korostaa sitä, kuinka yksin harrastavaa tyttöjoukossa olevaa tanssivaa poikaa saatetaan kiusata kavereiden kesken. Ympäristö ei salli tanssivaa poikaa kulttuurissamme (Jääskeläinen 1993, 6).

Holstein-Beckin (1995) mukaan sukupuolijärjestelmä vaikuttaa tänä päivänä voimakkaasti yksilölliseen elämään. Sukupuoliroolit ovat tänä päivänä valtavassa muutoksessa, jotka kuitenkin antavat valinnanmahdollisuuksiakin etenkin nuorille naisille. Heidän valinnan mahdollisuudet ovat lisääntyneet ja he ovat saaneet itselleen enemmän myös vapautta elämässään. Sukupuolijärjestelmässä on kuitenkin suhteita, jossa toinen sukupuoli alistaa toista. (Holstein-Beck 1995, 100-103.) Förnäs toteaa, että sukupuoli-identiteettiä tarkastellessa on syytä kiinnittää huomiota sukupuolten voimasuhteisiin, kehoon, seksuaalisuuteen ja luokkatekijöihin. Sukupuoli-identiteetillä on syvät juuret, ja sillä on täten merkitystä sosiaalisen rakenteen kannalta. (Förnäs 1995, 7-8.) Hendry, Shucksmith, Love ja Glendinning (1993, 19) korostavat myös kuinka sukupuolella ja sosiaalisella luokalla on merkitystä nuoren luodessa omaa persoonallisuuttaan aikuisuutta varten. Wilska (2001) korostaa kuinka nimenomaan nuoruusiässä identiteetti kytkeytyy ruumiiseen. Nuoret työstävätkin identiteettiään ulkoisen olemuksen ruumiin, vaatteiden ja liikunnan välityksellä. (Wilska 2001, 62-63.)

Lähteenmaan (1992b) mukaan tytöt ja naiset ovat laajentamassa omaa toimintaansa miehille alueille. Toiminnan laajeneminen miehille alueille saattaa johtua siitä, kun tyttöjen ja naisten perinteiset vapaa-ajan harrastukset kuten tanssiminen ja romanttisen viihteen kuluttaminen ovat yhteiskunnassa alhaisesti arvostettuja alueita. Suomalaispojat näyttävätkin kehittävän uusia sellaisia alueita, joihin ei tytöillä ole paljon pääsyä, esimerkkeinä rullalautailu tai tietokoneharrastus. (Lähteenmaa 1992b,

67-69.) Kemppinen painottaa myös kuinka rullalautailu on alusta alkaen ollut hyvin poikavaltainen liikuntalaji eikä tytöt sitä paljon harrasta, vaikka heitä näkyy ”ramppien” laudoilla (1997, 69). Tänä päivänä poikien valtaamisalueena on breakdance, jossa on tyttöjä hyvin vähän mukana. Breakdance kuitenkin kiinnostaa ja innostaa tyttöjäkin. Onko niin, että kaikki mikä kiinnostaa poikia, kiinnostaa myös tyttöjä?

Tolonen puhuukin tänä päivänä ”uusista tytöistä”, jotka ovat luoneet itseään ajan hengen kulttuurin kautta. Tytöt pystyvät sulavasti valtaamaan myös poikien alueita. (Tolonen 2001a, 30.) Mielenkiintoista on ollut esimerkiksi nähdä joskus, kun yksittäinen tyttöryhmä on esittänyt breakdancea. Lähteenmaa (1992a) puhuu tyttöjen omasta kulttuurista, jossa korostuvat hauskanpito, ryhmässä toimiminen ja sukulointi eri alueiden välillä. Tytöt pitävät kuitenkin huolta koulunkäynnistään, ystäväsuhteistaan ja harrastavat monipuolisia asioita ja käyvät muun muassa tanssi- ja soittotunneilla. (Lähteenmaa 1992a, 155-163.)

Nopeita prosesseja nyky-ajan yhteiskunnassa ovat naisten koulutuksen lisääntyminen ja ammatillinen aktiivisuus. Hitaina muutoksen prosesseina voidaan kuitenkin pitää seksuaalisen identiteetin muotoutumista sekä sukupuolen jakautumista työelämän aloilla. (Holstein-Beck 1995, 113.) Tanssin harrastusta voidaan pitää myös hitaana sukupuolen muutoksen prosessina yhteiskunnassamme. Holstein-Beckin ja Uusitalon mukaan nuoret naiset ovat tänä päivänä vaikeiden valintojen ja mahdollisuuksien edessä. Luonteenomaista heille on mikä heitä vapauttaa se samanaikaisesti rajoittaa. (Holstein-Beck 1995, 113; Uusitalo 1998, 39.) Tyttöjen rakentaessa identiteettiään on heillä ollut olennaista tasapainoilu itsensä ja muiden välillä. Monet tytöt etsivätkin sukupuolista identiteettiään seksuaaliprojektin välityksellä. (Uusitalo 1998, 41.) Haugin (1987) mukaan naisen identiteetille ovat tärkeitä ruumiillisuus ja ulkonäkö. Ne kertovatkin miltä hän näyttää ja kuka on. Pukeutumisella, ruumiinmuodolla ja liikkumisella nainen ilmaisee omaa persoonallisuuttaan. (ks. Nykyri 1996, 35.) Muun muassa tanssi voi olla monelle tytölle feminiinisiä piirteitä antava identiteettimalli. Nykyrin mukaan tanssi voi olla yksilöllisen ilmaisun projekti. Yksilö luo toisistaan riippumatonta, omaa tanssia. Monesti diskossa saattaakin nähdä kuinka yksilöllisyys tulee esille positiivisena erottautumisella muusta joukosta esimerkiksi taidokkaalla tanssimisella. (Nykyri 1996, 58-59.)

Ganetzin (1995) mukaan naiset etsivät tyylin avulla identiteettiään ja erityisesti he etsivät seksuaalista identiteettiään. Muoti antaa mahdollisuuden samaistua muihin, mutta samalla se antaa myös mahdollisuuden erottaa itsensä muista ja kokea itsensä ainutlaatuiseksi persoonaksi. Yksilö ei voi koskaan olla muodista täysin vapaa, mutta tyyli voi kuitenkin olla tasapainossa yhteisöllisen muodin ja yksilöllisen persoonallisuuden välillä. Jokaisella on oma tyyliinsä. Muodinluojat saavat katumuodista inspiraatiota luodessaan nuorisolle uutta muotia. Alakulttuurin kautta saadaan muodille alkuperäisyyttä ja luotettavuutta. Kuitenkin puhutaan siitä, kuinka muoti on osittain menettämässä otettaan nuorten elämästä, ja antaa nuorille enemmän vapautta luoda omaa yksilöllistä tyyliä, jonka avulla nuori etsii omaa identiteettiään. (Ganetz 1995, 72-75.)

Tänä päivänä löytääkseen oman itsensä halutaan kokea. Yhtenä sopivimpana tähän kokemiseen on oma keho. (Ganetz 1995, 78.) Drotner (1991) toteaa, että kuvat, musiikki ja keho ovat uuden kulttuurin ilmaisukeinoja. Uutena kiinnostavana rajan ylityksenä hän pitää kehon ilmaisukeinoja. Tytöt eivät ainoastaan koristele vartaloitaan, vaan tekevät keholla. Kuten harrastavat tanssia ja pelaavat myös jalkapalloa. Tyttöjen kehot ei ole enää kauan pääasiallisesti muiden katseen kohteina. Vaan tyttöjen oman persoonallisen mielihyvän tuottajana, voimana ja täydentäjänä kuten pojilla. Tytöt haluavat näyttää hyvännäköisiltä muiden edessä, mutta he haluavat myös tuntea hyvältä omassa kehossaan. (ks. Ganetz 1995, 78.)

4.3 Nykyajan elämäntyyliä luojana

Kulutuksen ja vapaa-ajan lisääntyessä nuorilla, on pääpaino siirtynyt heitä tarkasteltaessa elämäntyyliin. Elämäntyyli käsite koskee myös individualisaatioprosessia, jota yhteiskunnassa on tapahtunut. Sosiaalinen elämä on muuttunut radikaalisti ja nopeasti. Nuoret eivät enää seuraa heidän vanhempiensa valintoja vaan ovat yhä riippumattomampia valitsemaan itse oman tiensä. Tätä aikaa voidaan sanoa postmoderniksi ajaksi. Postmodernista puhuttaessa ovat uudet arvot ja elämäntyyliä keskeisiä. (Reimer 1995, 120-123.)

Elämäntapa voidaan määritellä kokonaisuudeksi, jolla on tietty järjestelmä. Elämäntapa muodostuu toiminnoista ja valinnoista, jotka täyttävät ihmisen jokapäiväistä elämää. (Roos 1989, 9.) Tänä päivänä elämäntyyliä käsitettä voidaan kuvailla suhteessa elämänmuotoihin ja elämäntapoihin. Monessa kulttuurissa on nykyään enemmän elämäntyyliä kuin elämänmuotoja. Elämäntyyli sisältää tänä päivänä jokapäiväisiä aktiviteetteja, jotka kuvaavat yksilöllisyyttä. Ihmiset valitsevat elämäntyyliä kuitenkin suhteessa toisiin ihmisiin. Elämäntyyliä pitäisi kuvailla nykyään yhtäläisyyksiksi ja eroavaisuuksiksi yksilöllisten ryhmien välillä kuin yksilöiden välillä. (Reimer 1995, 124-125.) Ranskalainen kulttuurisosiologi Bourdieu käsittää elämäntyylin sosiaalisena tilana, joka perustuu läheisyyteen ja välimatkaan (ks. Reimer 1995, 125).

Nuoruus, kulttuuri ja nykyaika yhdistävät jokaista. Nuoret ovat kulttuurisesti suuntautuneita, ilmaisevat itseään teksteissä, kuvissa, musiikissa, tyyleissä ja ovat siten yleisesti kulttuurillisesti merkittäviä. Nykyaika on tuonut mukanaan esteettisyyden jokapäiväiseen arkeen. Symbolit ja kieli eivät olekaan enää itsestään selviä. (Fornäs 1995, 4-5.) Esimerkiksi kaikki nuoret eivät kuuluukaan tiettyyn ryhmään vaatteidensa perusteella, vaikka aikuiset niin saattavat luulla. Monia joilla on löysät vaatteet voidaan ajatella kuuluvan hip hoppersiin, mutta samantyyliisiä vaatteita voi käyttää ryhmään kuulumattomakin nuoret tai sitten ”skeittaajat”, joita voidaan pitää omana ryhmänään.

Jotta ymmärretään paremmin nuorten elämäntyyliä tämän päivän yhteiskunnassa, tulee ottaa huomioon koko nuorten elämäntilanne. Nuorilla on nykyään paljon vapaa-aikaa ja suuri kiinnostus viihteeseen. Kukaan ei voi välttyä modernisaatiolta, vaikka haluaisikin ja samaa on sanonut myös Ziehe. Nuoret tarvitsevat elämässään taustatietoja ja kokemuksia erilaisista asioista, jotta he pärjäävät jokapäiväisistä tilanteista kotona, ystävien kanssa, työpaikoilla, eri instituutioissa kuten esimerkiksi koulussa, ja vapaa-ajan paikoilla. (Reimer 1995, 128-129.)

Urheilua voidaan pitää yhtenä omana elämäntyylinä. Aktiviteetteja voi myös tehdä joko yksilöllisesti tai yhdessä läheisten ystävien kanssa. Elämäntyylien suuntaukset voivat vaihtua toisiin ilmaisun muotoihin ja tämä onkin hyvin keskeistä, kun yritetään ymmärtää nykyajan nuorten elämäntyyliä. Nuorten vapaa-ajan harrastukset

ovat yhteydessä yksilöllistymiseen ja erilaisia aktiviteetteja on oikeastaan aika vaikea erottaa toisistaan. Kun nuorten vapaa-aikaa verrataan kouluun tulee selvästi esiin kuinka nuoret haluavat vapaa-ajallaan pitää hauskaa ja tavata kavereitaan. Mielihyvän saaminen on tärkeää nuorille ja se yhdistääkin heitä toisiinsa. (Reimer 1995, 132-135.) Nuorille ovat vertaisryhmät ja ystävät erittäin tärkeitä ja niiden tehtävä onkin muun muassa kehittää nuoren omaa identiteettiä (Hendry ym. 1993, 123; Eronen ym. 2001, 126-127). Broady et al. (1979) toteavat, että vertaisryhmän tehtävät ovat nuorelle kuin ”sosiaalinen kohtu”, johon paetaan maailmaa. Vertaisryhmässä etsitään toisista nuorista symbioottista läheisyyttä eikä suhdetta toisiin itsenäisiin yksilöihin. (ks. Holstein-Beck 1995, 113.) Nuorilla on usein myös liikunnan suhteen idoleja, joita he ihannoivat ja heillä on myös tällöin positiivinen asenne samaan liikuntalajiin (Hendry ym. 1993, 70-71).

Vapaa-ajan aktiviteetit ja koko elämäntyyli vaihtuvat nopeaan tahtiin. Selvä muutos on myös siinä, että kulutusta tapahtuu myös siten, että ei ostetakaan niin paljon tavaroita, vaan maksetaan siitä, että halutaan pitää keho ja mieli kunnossa. (Reimer 1995, 65.) Reimerin (1995) mukaan jokainen yksilö voi tehdä erilaisia valintoja eivätkä niiden tarvitse olla lopullisia, vaan niitä voi vaihtaa uudestaan. Tämä koskee nuoria, koska he ovat muutenkin avoimempia erilaisille impulsseille. (Reimer 1995, 67.)

Elämäntyylien valinnassa ei enää tänä päivänä vaikuta perinteiset sosio-ekonomiset tekijät, vaan valinnoista tulee enemmän yksilöllisempiä. Nuorilla on tänä päivänä paljon enemmän vaihtoehtoja harrastusten valinnassa, koska harrastukset ovat lisääntyneet. Esimerkiksi USA:sta tulee paljon erilaisia urheilulajeja ja vanhat harrastukset eriytyvät. Musiikkityyleistä tulee myös yhä enemmän erikoistuneita. Erittäin selvää on, että nykyajan kulttuuri ilmaistään tiedotusvälineiden kautta ja tiedotusvälineillä on erittäin voimakas vaikutus tämän päivän nuoriin. (Reimer 1995, 138-141.)

USA on ollut koko ajan esimerkiksi musiikkiliikunnan edelläkävijä maa ja sieltä virtaa Eurooppaan esimerkiksi uudet tanssi- ja aerobicityylit sekä erilaiset elämysliikuntalajit. Tällä hetkellä suosittuina tunteina aerobicissa pidetään muun muassa kamppailulajeista otettuja liikkeitä ja myös esimerkiksi sambatyylisiä tunteja. Tämän hetken uutuutena tanssin alueella on ”Las Ketchup muotitanssi”, jonka musiikkia soitetaan jatkuvasti tällä hetkellä radiosta ja siitä on tullutkin pikkujoulujen suosituin

tanssi, jota koululaisetkin tanssivat innoissaan. Tanssiin kuuluu latinotyylinen musiikki, joka kuvastaakin tämän päivän nuorison trendejä. Musiikkikappaleen naispuoliset esittäjät eivät kuitenkaan ole USA:sta vaan yllättäen Espanjasta. Uudet muotivirtaukset tulevat hyvin voimakkaasti esiin nuorille ja myös aikuisille median välityksen kautta.

Boethiuksen (1995) mukaan musiikilla, kuvilla ja etenkin liikunnallisilla harrastuksilla on tärkeä merkitys nuorten elämässä. Liikunnan avulla ilmaiseminen on suosittua ja etenkin tanssi on noussut tärkeäksi. Muu urheilu on myös suosittua. (Boethius 1995, 145-151.) Itkosen ja Ranton (1991) tutkimuksen mukaan liikuntaa voidaan pitää 12-18-vuotiaiden suomalaisten nuorten suosituimpana ja yleisimpänä harrastuksena. Uusia liikuntalajeja kokeillaan, mutta niitä myös vaihdetaan hyvin nopeaan tahtiin. Kuitenkin perinteisiin liikuntalajeihin sitoudutaan paremmin. (Itkonen & Ranto 1991, 10-13.)

4.4 Media identiteetin luoja

Erityisesti nuoret ovat yhdistetty moderniin, koska he ovat valmiita ottamaan vastaan uuden median ja muut kaupalliset tuotteet sekä he ovat valmiita kulutukseen. Tänä päivänä nuoret kuluttavat filmeihin, tv:hen, videoihin paljon enemmän kuin muut ihmiset. Nuoret ovat paljon alttiimpia uuden median vaikutukselle kuin muut henkilöt, koska nuoruus on vahvan muutoksen aikaa ja nuoret ovat tällöin avoimia kaikenlaisille vaikutuksille. Muun muassa pedagogit pyrkivät vaikuttamaan myös nuoriin, jotta nuorista tulisi moraalisesti ajattelevia aikuisia sekä kykeneviä ottamaan vastuuta yhteiskunnasta. Tämän vuoksi uusi media on koettu lapsille ja nuorille uhkana, koska se pitää sisällään sopimatonta ja vaarallista. Kun puhutaan tässä yhteydessä nuorison kasvatuksesta on käyty kiivasta keskustelua kuinka koko yhteiskunnan identiteetti saattaa olla uhattuna. (Boethius 1995, 48.) Nuoret ovat aina ajan tasalla uuden muodin suhteen ja he myös tietävät paljon tekniikkaan liittyvistä asioista. Kempin (1997) mukaan myös nuorison informaationkulku on erilaista kuin ennen. Nuorten täytyy oppia ryhmässä olevien sosiaalisen pelin säännöt ja normit, jotta pystytään toimimaan nuorisoryhmässä. (Kempinen 1997, 12.)

Muun muassa opettajat ovat kärkijoukossa, kun puhutaan moraalisesta pelosta, koska tiedotusvälineiden kautta tulevat tavat ja kulttuuri muuttavat nuorilla aiemmin olleita sääntöjä. Samaan aikaan on olemassa taistelu nuorten ja aikuisten välillä kulttuurisesta pääomasta. Aikuiset kokevat nuoret uhkana, koska nuoret tietävät paljon enemmän tänä päivänä vaadituista taidoista kuin he itse. Nuoret tietävät enemmän muun muassa tietokoneista, videolaitteista ja filmeistä kuin aikuiset. Nuoret ovat uteliaita tietämään monista asioista, jotka ovat myös kiellettyjä. Tämä johtaa monesti ristiriitaisuuksiin aikuisten kanssa. (Boethius 1995, 48-49.)

Joukkotiedotusvälineet edustavat nuorille emotionaalista empatiaa, mielihyvää ja kiintymystä aikuisten arvomaailmaa vastaan, jossa tärkeinä pidetään työelämää, koulua ja perheen arvoja. Tästä syntyy ristiriitainen tilanne, jonka modernisaatioprosessi on saanut aikaan. Samalla kun aikuiset kritisoiivat nuorten elämäntyyliä ja tiedotusvälineiden käyttöä, yrittävät he puolustaa omaa tapaansa elää ja yrittävät vakuutella itselleen, että he eivät menetä mitään tärkeää. (Boethius 1995, 49.)

Reimerin (1995) mukaan postmodernisessa yhteiskunnassa elämä organisoidaan joukkotiedotusvälineitten ympärille. Joukkotiedotusvälineillä on erittäin suuri vaikutus kaikkien ihmisten jokapäiväisessä elämässä ja etenkin nuorten elämässä. Joukkotiedotusvälineet kilpailevat ajasta ja paikasta muiden aktiviteettien kanssa. Tiedotusvälineet ovat myös yhdistettynä muihin aktiviteetteihin ja niin ne myös voidaan ymmärtää parhaiten. Tiedotusvälineiden tarkoituksena on kuulua jokapäiväiseen elämään ja etenkin tv:llä on tänä päivänä usein pääasema. (Reimer 1995, 58-62.) Luukka, Hujanen, Lokka, Modinos, Pietikäinen ja Suoninen (2001) ovat tutkineet suomalaisten 13-19 -vuotiaiden nuorten median käyttöä. Modinoksen tekemän tutkimuksen mukaan esimerkiksi musiikkivideoita katsoi 87% tutkimukseen osallistuneista nuorista ja erityisen kiinnostuneita niistä olivat nuoret tytöt, joista kolmasosa katsoi niitä joka päivä. Musiikkivideoita katsottiin Jyrkistä, Listasta ja Music TV:ltä. (Modinos 2001, 235.) Nuorisomusiikilla on erittäin suuri merkitys nuorille, koska se vaikuttaa hyvin paljon heidän tunteisiin ja minäkuvaan. Nuorisomusiikki on yksi keino etsiä ja luoda omaa identiteettiä sekä luoda ystävien kanssa yhteistä itsevarmuutta ja ryhmäidentiteettiä. (Saarinen, Ruoppila & Korhonen 1991, 189.)

Tytöillä on monesti idoleita. Sekä tytöt että pojat katsovat MTV:tä eli musiikkikanavaa sekä USA:ssa että Euroopassa. MTV:stä on kirjoitettu, että se hallitsee nuorten musiikkimarkkinoita ja sitä on arvosteltu myös liian seksistiseksi. TV ei ole kuitenkaan ainoastaan tyttöjen tyylin luoja vaan sitä ovat myös aikakauslehdet. Aikakauslehtien naistähdet ja heidän vaatteensa rohkaisevat nuoria tyttöjä noudattamaan heidän esimerkkiään, mutta samalla nuoret ideoivat myös omia halvempia malleja vaatteista. Viikoittaiset aikakauslehdet edistävät nuorten naisten persoonallisia versioita alakulttuurin tyyleistä. (Ganetz 1995, 91-93.)

Musiikkivideot tulivat 1980-luvulla suosituiksi ja saivat alkunsa USA:sta kun siellä alettiin näyttämään MTV:tä eli musiikkikanavaa ympäri vuorokauden. Kun musiikkivideoita parannettiin visuaalisilla esityksillä, niin tanssi sai niissä keskeisen osan. Megatähdet Michael Jackson ja Madonna osasivat 1980- ja 1990-luvuilla hyödyntää joukkotiedotusvälineitten voiman ja yhdistivät tanssin ja musiikin esityksissään. Michael Jackson tuli hyvin kuuluisaksi ”Billie Jean” esityksestään, jossa hänen tanssiliikkeinään oli kuukävelyä, pyörintää ja robottiliikkeitä. Edellä mainituista tanssiliikkeistä tuli hänen tavaramerkkinsä. Madonna loi koreografian, jossa oli yhdistetynä klubi- ja katutyylä sekä nykyajan tanssin kurinalaista tyyliä. Madonna muodosti itsestään kuvan, jossa korostuivat seksi ja populaarimusiikki. (Driver 2000, 238-245.) Nykyrin (1996) mukaan musiikkivideoita voidaan pitää tärkeinä tanssityylien välittäjänä nuorille. Sieltä nuoret tai tanssijat voivat omia kokonaisia tyylejä. Musiikkivideot eivät vain tarjoa uusia tanssityylejä vaan ne samalla luovat naisen identiteettiä. (Nykyri 1996, 59.) Monet tanssia harrastavat nuoret katsovatkin MTV:ltä mallia esiintyjien tanssiliikkeistä ja tanssityyleistä.

Boethius painottaa kuinka tiedotusvälineitten kautta tavat ovat yhdenmukaistuneet kaikkialla. Tv:n kautta ja sen avulla erilaiset kulttuurit ovat yhdistyneet. (Boethius 1995, 36-38.) Kempin mukaan valtakulttuurin eli median muotivirtaukset määrittelevät miltä nuoren tulisi näyttää. Nuori joutuu kotona, koulussa ja ystävien kesken ulkoisten mallien ristipaineisiin. (Kempinen 1997, 113). Milesin (2000, 69) mukaan joukkotiedotusvälineillä on erittäin suuri mallirooli kun, nuori jää yksin oman identiteetin rakentamisen kanssa. Meluccin (1992) mukaan nuorten on yhä vaikeampi vastata kysymykseen: ”Kuka minä olen”? (ks. Miles 2000, 153).

Tiedotusvälineet ovat paljon tärkeämpiä nuorille kuin aikuisille (Reimer 1995, 67). Tämä johtuu Meluccin mukaan (ks. Reimer 1995, 67) siitä, että nuoret ovat vastaanottavaisempia symboleille kuin aikuiset, ja sitä paitsi media on kohdistanutkin sen heille tarkoitetuksi. Itsestään selvyytensä pidetään tietoa siitä, että jokaisen valinnat ovat vain väliaikaisia (Reimer 1995, 67).

5 POWER MOVER TANSSIPROJEKTI

Power Mover on Koululiikuntaliiton (KLL) ja Hengitysliitto Helin (Heli) yhteinen tanssiprojekti, jonka tarkoituksena on tehostaa koulujen oppilasliikuntaa, antaa opettajille ja oppilaille tietoa astmalasten ja -nuorten koululiikunnan toteutuksesta, vaikuttaa osaltaan koulujen sisäilmakysymyksiin sekä kerätä toimintaresursseja tapahtumien, keräysten ja yhteistyösopimusten avulla. (Koululiikuntaliiton raportti 2001-2002.)

Koululiikuntaliiton Power Mover -kampanjan tavoitteena on saada koululaisia liikkeelle liikuntaa ja musiikkia yhdistäen. Tanssi liikuntamuotona innostaa paljon myös sellaisia oppilaita, jotka eivät omalla ajallaan liiku aktiivisesti. Kampanjan toisena tavoitteena on opetusmateriaalin tuottaminen opettajien käyttöön ja näin ollen helpottaa tanssin ottamista mukaan liikuntatuntien ohjelmaan. (Koululiikuntaliiton raportti 2001-2002.)

Power Mover -kampanja on aloitettu jo vuodesta 1996 lähtien ja pääteemoina on ollut koko ajan 1) uuden tanssin esittely videoituina kouluille, 2) oppilaiden oman tanssin kilpailu ja 3) Helsingin olympiastadionilla järjestetty päätapahtuma.

Koululiikuntaliiton järjestämä Power Mover tanssiprojekti on saanut alkunsa vuodelta 1996, jolloin Koululiikuntaliitolla oli tanssi teemana kouluissa. Koululiikuntaliitto täytti silloin 50 vuotta ja Aira Samulinista tuli tanssiteeman suojelija kouluihin. Vuoden 1996 tanssista tuli juhluvuoden tanssi, johon Aira Samulin ohjasi koreografian. Juhluvuoden tanssin oli opetellut noin 300 000 oppilasta ja 11 000 koululaista tanssi sen stadionilla. (A. Samulin, henkilökohtainen tiedonanto 25.2.2002.)

Power Mover tanssiprojektin tarkoitus on, että joka vuosi otetaan ohjelmistoon jotakin uutta. Näin voidaan täydentää Power Mover tanssien kokoelmaa. Power Mover tanssiprojektin idea on se, että kaikki pääsisivät harrastamaan tansseja sellaisillakin alueilla, joissa ei ole mahdollisuutta harrastaa tanssia esimerkiksi koulun ulkopuoliossa toiminnassa. Power Mover tanssiprojektin tarkoituksena on, että oppilaat voisivat vaikka myöhemmin perustaa oman tanssikoulun ja, että kyläkoulutkin saavat

myös omaa tanssitoimintaa. Videon avulla pystyy opettelemaan Power Mover tanssin. Aluksi voi tanssia perusaskeleet ja sitten tanssia voi muuttaa esimerkiksi toiseen musiikkiin, tai tehdä yksin tai ryhmässä omaperäisemmän tanssin. Joka vuosi Power Mover tanssiprojektia varten on tehty opetusvideo, jossa on ollut aina Power Mover tanssi ja opettajille myös lisäksi ”opetanssi”, jota he ovat voineet sitten lisäksi hyödyntää omassa opetuksessaan. Power Mover tanssiprojektissa on esillä diskotanssit eli ajan hengen mukaiset muotitanssit. Muotitanssit kuvastavat ajan henkeä ja yleensäkin tanssit tulevat uudelleen koko ajan. (A. Samulin, henkilökohtainen tiedonanto 25.2.2002.)

Viime vuoden keväällä Power Moverin päätapahtumat olivat kahdessa eri kaupungissa: Oulussa 15.5. ja Helsingissä 22.5. Oulun päätapahtuma oli ensimmäisen kerran ja sen päätarkoitus oli, että koululaiset pääsevät Pohjois-Suomesta paremmin tulemaan sinne, eikä tarvitse lähteä matkustamaan Helsinkiin saakka. Power Mover päätapahtuma on ollut yleensä Helsingissä, mutta vuonna 2000 se pidettiin Jyväskylässä. (Koululiikuntaliiton raportti 2001-2002.)

Power Mover päätapahtumassa voi osallistua Power Mover -yhteistanssiin ja osallistua erilaisiin lajikokeiluihin. Ulkolavalla oppilasryhmät saavat esittää omia tanssiesityksiä ja päätapahtumassa kuullaan myös huippu-urheilijavieraiden haastatteluja. Päätapahtuman lopussa on myös ollut konsertti, jossa esiintyy nuorille suunnattuja tämän ajan suosikkiryhmiä. (Koululiikuntaliiton raportti 2001-2002.)

Päätapahtumassa nähdään oman tanssin kisan parhaiden esitykset, jotka ovat ennalta valittuja päätapahtumaan videoiden avulla. Oman tanssin kisa ei ole kilpailu vaan ne ovat esityksiä, joita koululaiset ovat itse suunnitelleet. Helsingin päätapahtuma on samalla katselmus suomalaisten koulujen omien tanssien huippuesityksistä. Kaikki valitut ryhmät esiintyvät päälavalla suuren katsojajoukon edessä. Power Mover -raati arvioi kaikki Koululiikuntaliittoon videoidun esityksensä lähettäneet ryhmät. Raati antaa arvion ryhmän hyvistä puolista ja mahdollisista kehittämiskohteista. Raadissa on mukana tanssin ammattilaisia, liikunnanopettaja ja KLL:n edustaja. Oman tanssin kisan sarjat koostuvat a) 3.-6luokkalaisista, b) 7.-10 luokkalaisista, ammattioppilaitosten opiskelijoista ja lukiolaisista ja c) Street Power sarjasta, jossa voi olla 2-4 op-

pilaan ryhmä ja joka, koostuu breakdancesta, aerobicista ja street dancesta.(Koululiikuntaliiton raportti 2001-2002.)

Power Mover tapahtumaa on rahoitettu ministeriön kehittämisavustuksen lisäksi yritysyhteistyöllä, Koululiikuntaliiton omalla rahoituksella ja kouluilta perityillä maksuilla. Koulut ovat maksaneet Power Mover -klubimaksun, joka on ollut 15 euroa vuodessa. Maksuun on sisältynyt video sekä muuta materiaalia. Lisäksi oman tanssin kisaan osallistumisesta ja päätapahtumasta on aiheutunut kouluille jonkin verran kustannuksia. (Koululiikuntaliiton raportti 2001-2002.)

Koululiikuntaliiton piireistä saatujen tietojen sekä päätapahtuman ja oman tanssin kisan osallistujamäärien perusteella tehtyjen arvioiden mukaan hanke on liikuttanut noin 100 000 oppilasta vuosittain. Hanke on saanut erityisesti tytöt liikkeelle, sillä ennen Power Mover tanssiprojektia Koululiikuntaliiton oppilastoiminnassa poikien osuus oli lähes 70%. Nyt oppilastoiminnan piireissä liikkuu saman verran tyttöjä ja poikia. Power Mover tanssiprojektiin osallistujista on noin 75% tyttöjä. Kuitenkin vuoden 2000 breakdance innosti poikia mukaan enemmän kuin aikaisemmin. Opettajilta saatu palaute on ollut myönteistä, sillä Power Moverin tanssiprojektin yhteydessä on tuotettu käytännön esimerkkejä ja apuvälineitä opettajien työn tueksi. Eri-laiset tanssiesitykset ovat lisäksi elävöittäneet koulujen kevät- ja joulujuhlia. Koululiikuntaliiton tavoitteena on tarkoitus jatkaa hanketta tulevaisuudessakin, koska tämänkaltaiselle toiminnalle on kysyntää (Koululiikuntaliiton raportti 2001-2002).

6 TUTKIMUSTEHTÄVÄT

Tutkimuksessani on kaksi laajempaa tutkimustehtävää ja niihin liittyviä ”ala-ongelmia”. Tutkimukseni koostuu tanssista koulussa ja Koululiikuntaliiton Power Mover tanssiprojektista.

Tutkimustehtävä 1. : Minkälaisia kokemuksia ja käsityksiä oppilailta ja opettajilla on tanssista koulussa?

1.1 Miten oppilaat kokevat tanssin?

1.2 Millaisia kasvatuksellisia tavoitteita tanssilla on ja mitä tansseja opettajat pitävät koulussa tärkeinä?

1.3 Näkyykö tanssi koulussa ja millainen rooli tanssilla on siellä?

Tutkimustehtävä 2. : Minkälaisia kokemuksia ja käsityksiä oppilailta ja opettajilla on Power Mover tanssiprojektista?

2.1 Miten oppilaat ja opettajat kokevat Power Mover tanssiprojektin?

2.2 Millaisia kasvatuksellisia tavoitteita Power Mover tanssiprojektilla on opettajien mielestä?

2.3 Miten Power Mover tanssiprojekti näkyy koulun toiminnassa?

2.4 Miten Power Moveria tanssiprojektia voisi kehittää?

7 TUTKIMUSMENETELMÄT JA TUTKIMUKSEN TOTEUTUS

7.1 Tutkimuksen luonne ja metodiset lähtökohdat

Tutkimuksessa käytän kvalitatiivista eli laadullista tutkimusmenetelmää, koska se sopii hyvin ihmistä tutkiviin tieteisiin. Kvalitatiivinen tutkimusmenetelmä antaa tutkimuksessa paljon syvällisempää ja ihmisläheisempää tietoa oppilaiden ja opettajien antamille merkityksille tanssin suhteen ja Power Mover tanssiprojektille kuin, että olisin käyttänyt kvantitatiivista menetelmää. Kvalitatiivinen menetelmä antaa paremmin kuvaa myös tanssista ilmiönä.

Laadullinen tutkimus tapahtuu elämismaailmassa, joten tutkija on osa sitä merkitysyhteyttä, jota hän tutkii. Laatujen ymmärtäminen on tutkijalle mahdollista vain siinä elämismaailman kontekstissa, jossa niillä on tutkittavien kannalta merkitystä. Tutkijan oma tapa kuinka hän ymmärtää ne kysymykset, joita hän muiden kohdalla tutkii, vaikuttaa siten ratkaisevasti hänen tutkimukseensa. (Varto 1992, 26.) Olen pyrkinyt ennen tutkimusta ja tutkimuksen aikana olemaan tiiviisti mukana Power Mover tanssiprojektin toiminnoissa ja siten paremmin ymmärtämään koulussa haastateltavien oppilaiden ja opettajien kokemuksia ja käsityksiä tanssista ja Power Mover tanssiprojektista.

Tutkimuksessa on Lauri Rauhalan kokonaisvaltainen ihmiskäsitys, joka tulee esille myös Varton (1992) tekstissä, jossa hän käsittelee tajunnallisuutta, kehollisuutta ja situationaalisuutta. Rauhalan mukaan mieli ilmenee tai se koetaan aina jossakin tajunnan tilassa eli elämyksessä. Ihminen on olemassa myös kehollisesti ja ihmisen paikka maailmassa on aina se, missä hän on kehona. Situationaalisuudella tarkoitetaan sitä, että ihmisellä on tietty asema, jossa hän on osana hyvin monenlaisia yhteyksiä ja suhteita. Situationaalisuuden mukaan ihminen on kietoutunut todellisuuteen oman elämäntilanteensa kautta ja mukaisesti. (Varto 1992, 46-47.)

Tanssissa situationaalisuudella tarkoitetaan Merleau-Pontyn mukaan sitä, että keho olemme sitoutuneet maailmaan sekä ajallisesti että avaruudellisesti. Hän pitää kehoa maailmassa olemisen keskuksena, joka avaa aistien avulla maailman ihmiselle.

(Sarje 1992b, 52.) Fenomenologisen näkemyksen mukaan ihminen on tietoinen maailmasta ja itsestään kehonsa välityksellä (Sarje 1992b, 47; Monni 1992, 94). Merleau-Ponty (1987) toteaa kehon olevan maailmassa kuin sydän organismissa. Lisäksi hän korostaa, että kehona olemme aina tässä ja nyt. (ks. Klemola 1990b, 51-52.)

Sellainen tutkimus, joka pyrkii tavoittamaan ihmisessä tai elämissä maailman ilmiöissä olennaisia piirteitä eli merkityksiä, voi päästä päämääräänsä vain ymmärtämällä ihmisen tapaa ymmärtää tai tapaa, jolla merkityssuhteet rakentuvat. Tämä koskee myös ihmisen kehollisia ilmentymiä myös silloin, kun tutkimus pyrkii selvittämään tällaisten merkityksellisyttä ihmisen elämän kuten urheilun, kuntoilun ja elämäntapa-tutkimuksen kannalta. (Varto 1992, 49.)

Metodologisena viitekehyksenä minulla on tutkimuksessa hermeneuttis-fenomenologinen tutkimusote. Laine (2001) korostaa, että hermeneuttisessa ja fenomenologisessa ihmiskäsityksessä tutkimuksen kannalta on keskeistä kokemuksen, merkityksen ja yhteisöllisyyden käsitteet. Fenomenologit tuovat esille sen, kuinka ihmisen suhde maailmaan on intentionaalinen. Intentionaalisuudella tarkoitetaan sitä, että kaikki merkitsee meille jotakin ja ihmisen suhde todellisuuteen on täynnä merkityksiä. (Laine 2001, 26-28.) Kehosta puhutaan intentionaalisen eli tarkoitushakuisena, koska se on suhteessa maailmaan. Tätä suhdetta pidetäänkin kaiken ilmai-sun ja myös tanssin olemisen perustana. (Klemola 1990b, 55.)

Fenomenologiassa kokemus muotoutuu merkitysten mukaan ja merkitykset ovatkin fenomenologisen tutkimuksen varsinainen kohde. Fenomenologisen merkitysteorian mukaan ihminen on perustaltaan yhteisöllinen. Ihminen on siis kulttuuriolento ja myös erilaisissa kulttuuripiireissä elävillä ihmisillä on erilainen elämissä maailma. (Laine 2001, 26-28.) Parviaisen (1992) mukaan tanssin käsitettä määriteltäessä on hyvä lähteä liikkeelle siitä miten kulttuurissamme tanssi käsitetään. Tanssin käsite ei ole yleensä pysyvä vaan muuttuu koko ajan. Jokainen aikakausi on ainutlaatuinen tanssikulttuurin suhteen. (Parviainen 1992, 102-105.) Kun kysytään mitä tanssi on, niin vastauksena voidaankin pitää sitä, mikä on kyseisen kulttuurin tanssin käsite (Parviainen 1992, 121; Hoppu 1996, 12). Se, miten tanssin käsite ymmärretään kulttuurissamme on myös yhteydessä siihen miten kehollisuus ymmärretään. (Parviainen 1992, 113.) Tutkimuksessa voidaan vielä erikseen huomioida kulttuurissamme

eri-ikäisten ja eri taustojen omaavien ihmisten käsitteet tanssista. Tutkimuksessa tulee esille erilaisia merkityksiä tanssista käsitteenä oppilaiden, opettajien ja asiantuntijoiden sanomana.

Fenomenologisuus tulee esiin tässä tutkimuksessa myös siten, että olen lähtenyt liikkeelle yksittäisistä ilmiöistä, joita olen saanut havainnoimalla käytännössä sekä haastattelujen avulla. Ennen oppilaiden haastatteluja seurasin heidän Power Mover tanssiharjoituksia. Omaan positiivisena tapahtumana oli päästä radioon kertomaan yleisesti tanssista koulussa ja omasta tutkimuksestani. Haastattelu radiossa laajensi myös omaa kuvaa ja pedagogista näkemystä tanssin suhteen.

Fenomenologiseen tutkimukseen hermeneuttinen ulottuvuus tulee mukaan muun muassa tulkinnassa, siten kun haastateltava kertoo kokemuksistaan, niin tutkija tämän jälkeen pyrkii tulkitsemaan hänen sanomisiaan (Laine 2001, 29). Hermeneuttis-fenomenologisella lähestymistavalla pyrin parempaan ymmärrykseen siitä, mitä olen tutkimassa. Pyrin ymmärtämään laajemminkin tanssin merkitystä ja myös sitä mitä merkityksiä tanssi antaa koulussa oppilaille ja opettajille, ja myös mitä asiantuntijat ovat siitä mieltä. Pyrin ymmärtämään ja tulkitsemaan mitä merkitystä Power Mover tanssiprojektilla on oppilaille ja opettajille. Mutta ennen kuin pystyy ymmärtämään tanssia ilmiönä tulee ymmärtää ihmisen maailmassa olemisen kehollisuutta, jotta päästään vielä paremmin fenomenologiseen tarkasteluun, jossa on myös tanssin paikka (Klemola 1990b, 49).

Laadullisessa tutkimuksessa tavoitteena on, että teoria nousee tutkijalle aineiston avulla. (Moilanen & Rähkä 2001, 61.) Laadullisessa tutkimuksessa teoria voi olla aineistolähtöistä, teoriasidonnaista tai teorialähtöistä (Eskola 2001, 136). Tutkimukseni on ollut etupäässä aineistolähtöistä, mutta siinä on ollut myös mukana teorialähtöisyyttä. Teorialähtöisyyttä olen paremmin pyrkinyt hyödyntämään lisähaastatteluissa. Tutkimuksessa olen käyttänyt monimetodisuutta kuten teema- ja asiantuntijahaastatteluja, havainnointia sekä tutkimukseni on ollut prosessiluontoinen kokonaisuus. Monipuolisesta aineistosta on ollut hyötyä muun muassa merkitysten tulkinnassa.

Fenomenologisen menetelmän ilmiön tutkimisen luonteeseen kuuluu tärkeällä tavalla käsitteet. Oikeilla valituilla, määritellyillä ja tunnistetuilla käsitteillä on mahdollista saada paljastetuksi tutkimuskohdetta paremmin kuin epämääräisillä käsitteillä. Parhaimmillaan käsitteet palvelevat tutkimusta, kun ne syntyvät itse tutkimustyön ja ymmärtämisen kautta. (Varto 1992, 92-93.) Tutkimuksen nuorisokulttuuriin liittyvät käsitteet syntyivät tutkimustyön aikana vähitellen ymmärryksestä toiseen.

Tutkijan tehtävänä on löytääkin keskeisimmät käsitteet, joiden avulla voidaan aineistokokonaisuutta tarkastella. Käsitteellisyys löytyy ja nousee ydinteemojen avulla aineistosta. (Kiviniemi 2001, 79.) Hyvä tutkimus on parhaimmillaan siinä, kun tutkija pystyy keskustelemaan aikaisempien tutkimusten, teorian ja oman aineistonsa kanssa (Eskola 2001, 139). Olen tutkimuksen alussa hankkinut tietoa tanssista ja siihen liittyvistä teorioista, jotta sain paremmin muodostaa haastattelussa kysymyksiä tutkittaville henkilöille. Tutustuin Labanin kasvatuksellisen tanssin teoriaan ja Dalcrozen teoriaan musiikkiliikunnasta. Tutustuin alkuvaiheessa paljon musiikkiliikuntaa koskeviin tutkimuksiin. Tutustuin myös myöhemmin tutkimuksiin, jotka ovat koskeneet tanssia koulussa. Nuorisokulttuuriteoriasta on muodostunut kuitenkin tutkimuksessani pikkuhiljaa tutkimusprosessin aikana tärkeä osa. Tärkeiksi käsitteiksi nuorisokulttuuriteoriasta nousivat identiteetti ja etenkin sukupuoli-identiteetti, media, epätavanomainen oppiminen, nuorison elämäntyyli, vapaa-aika ja tanssi liittyen uuteen liikuntakulttuuriin.

Laadullinen tutkimus on prosessiluontoista, jolloin aineistoon liittyvien näkökulmien ja tulkintojen katsotaan kehittyvän pikku hiljaa tutkimuksen edetessä. Prosessimaisuus kuuluu laadullisen tutkimuksen erityispiirteisiin ja se näkyy siten, että tutkimustehtävä, teorianmuodostus, aineistonkeruu ja aineiston analyysi kehittyvätkin koko ajan tutkimuksen edetessä. Laadullisessa tutkimuksessa on kyse myös tutkijan omasta oppimisprosessista. (Kiviniemi 2001, 68-69.) Laadullisen tutkimuksen prosessimainen kulku kuvaa hyvin omaa tutkimustani, jossa näkyy samalla hermeneuttisuuden piirteet. Tutkimustehtävät ovat tutkimuksen aikana muokkautuneet selvemmiksi ja tulleet rajautuneimmiksi.

Hermeneuttiselta näkökannalta tutkija tulkitsee ja ymmärtää tutkittavaa juuri tässä ja nyt, tutkijana omassa elämismaailmassaan, mutta myös samassa maailmassa tutkitta-

van kanssa. Hermeneutiikassa kuitenkin korostuu se, että tutkija voi tematisoida, asettaa kysymyksiä ja ymmärtää ja tulkita tutkimuskohdetta vain oman kokemuksensa valossa sillä ymmärryksellä, joka hänellä on ennalta. (Varto 1992, 62-63.) Tutkijana minulla on ollut tutkimuksen alusta alkaen omakohtaisia kokemuksia tanssista. Olen itse nuorempana harrastanut tanssia. Liikunnanopettajana olen opettanut oppilaille erilaisia tansseja ja myös Power Mover tanssia. Olen myös itse viime kevään aikana harjoitellut liikunnan- ja terveystiedon opettajien opintopäivillä uusinta Power Mover tanssia ja myös toiminut toukokuun lopussa Power Mover päätapahtumassa Street Power tanssin tuomarina loppukatselmuksessa. Joten minun on ollut helpompaa ymmärtää ja tulkita tutkimuskohdetta oman kokemukseni valossa.

Hermeneuttinen lukutapa edellyttää aina uudelleen ymmärtämistä jo nyt muuttuneista lähtökohdista ja muuttuneesta ihmisestä tutkijana (Varto 1992, 63). Tutkimuksessani olen edennyt esiymmärryksestä monen muun ymmärryksen kautta eteenpäin, joita olen saanut havaintojen, asiantuntijahaastattelujen, opettajien ja oppilaiden haastattelujen välityksellä. Olen pikkuhiljaa edennyt ymmärryksestä seuraavaan ymmärryksen tasoon. Tutkimukseni kulku on ollut hyvin prosessiluonteinen, jota todellakin kuvaa hyvin hermeneuttinen menetelmä. Hermeneuttisen prosessimaisen kulun näkee hyvin myös prosessikaaviostani (ks. liite 11).

Hermeneuttinen kehä Varton (1992) mukaan kuvaa tapaamme ymmärtää. Hermeneuttisessa kehässä on kyse siitä, että ymmärtäminen lähtee aina tietyistä lähtökohdista eli tutkijan esiymmärryksestä ja palaa takaisin niiden oivaltamiseen ja ymmärtämiseen. Projektin aikana hermeneuttisuus vie lähemmäs tutkimuskohteen mieltä ja avaa kohdetta. Toiseksi se kerii auki kokoa ajan tutkijaa itseään ja syventää hänen itseymmärrystään. (Varto 1992, 69.)

Siljanderin (1988) mukaan hermeneuttinen kehä eli hermeneuttinen spiraali muodostuu kolmesta pääkohdasta. Hermeneuttisen kehän käsitteen ensimmäinen tärkeä merkitys on Bollnowin (1981) mukaan se, että tiedonmuodostumisprosessissa ei ole mitään absoluuttista alkua. Edellä mainittu asia on kaiken inhimillisen tiedon perusedellytys, koska ymmärtäminen perustuu aina jo ennalta ymmärrettyyn. (ks. Siljander 1988, 115.) Tästä käytetään käsitettä myös ”esiymmärrys”. Hermeneuttisen kehän spiraaliluonne tulee esille siinä, kun tulkintaprosessin edetessä esiymmärrys

muuttuu. Jos muutosta ei tapahtuisi kiertäisi tulkitsija samaa kehää ilman sitä, että tutkimuskohteesta saatu tieto syvenisi. (Siljander 1988, 115.)

Toisena pääkohtana hermeneuttiseen spiraaliin liittyvä asia on osa-kokonaisuus -suhde tulkintaprosessissa, jolla tarkoitetaan sitä, että tulkittava ilmiö on mahdollista ymmärtää sen yksittäisten osien ja kokonaisuuden välisen vuoropuhelunomaisen suhteen kautta. Teksti voidaan siis ymmärtää sen sisältämien yksittäisten osioiden avulla, mutta osien merkitystä ei voida kuitenkaan täysin ymmärtää suhteuttamatta niitä kokonaisuuteen. Kolmas tärkeä ja keskeinen pääkohta määriteltäessä hermeneuttista spiraalia koskee sitä, että tulkinnat ja tutkimuskohteesta esitetyt määrittelyt säilyttävät tiedonmuodostumisprosessissa aina tietyn väliaikaisuuden leiman. (Siljander 1988, 116-117.) Klafkin (1978) mukaan hermeneuttisen kehän tulkintaprosessilla ei ole mitään absoluuttista päätepistettä eikä absoluuttista alkuakaan ja hermeneuttinen kehä on täten sulkeutumaton (ks. Siljanderin 1988, 117).

7.2 Aineiston hankinta

Fenomenologisessa menetelmässä haastatteluja voidaan pitää laaja-alaisimpana keinona lähestyä toisen ihmisen kokemusmaailmaa. Fenomenologinen haastattelu tulisi olla luonteeltaan mahdollisimman avoin, luonnollinen ja keskustelunomainen tapahtuma. Fenomenologisessa tutkimuksessa tavoitellaan toisen kokemusta ja kysymykset tulisi laatia siten, että vastaukset olisivat mahdollisimman kuvailevia ja kertomuksenomaisia. (Laine 2001, 35-36.) Itse käytin aineiston hankintakeinona haastatteluja, joissa tavoitteenani oli luoda keskustelunomainen ja avoin vuorovaikutustilanne haastateltavien kanssa. Etenkin Aira Samulinin, Inkeri Simola-Isakssonin ja Mikko Ahlgrenin haastattelut olivat hyvin avoimia ja keskustelunomaisia. Opettajien ja oppilaiden haastatteluissa tarkoituksena oli saada kuvailevia vastauksia.

7.2.1 Asiantuntijahaastattelut

Olen jo vuoden 2001 marraskuussa aloittanut tutkimukseni siten, että osallistuin musiikkiliikuntakurssille, jota Inkeri Simola-Isaksson piti. Sain häneltä musiikkiliikuntaan liittyen taustatietoa ja haastattelin häntä paremmin joulukuussa 2001. Hän on

Suomessa tunnettu musiikkiliikunnan uran uurtajana ja toiminut luokanopettajana ja Sibelius-Akatemiassa lehtorina. Helmikuussa haastattelin taiteilija Aira Samulinia, joka on tehnyt Power Mover tanssitapahtumaan ensimmäisen koreografian vuonna 1996. Olen haastatellut myös jyväskyläläistä tanssinopettajaa Mikko Ahlgrenia. Mikko Ahlgren on tehnyt pari viimeistä vuotta Power Mover tanssiin koreografian ja on itse disco- ja showtanssin maailmanmestari ja moninkertainen breakdancen suomenmestari. Erittäin tärkeää oli haastatella häntä, koska hän tiesi paljon nuorisotansseista, joista on hyvin vähän kirjallisuutta Suomessa. Asiantuntijahaastattelut ovat olleet hyvin tärkeitä ja vienyt tutkimusprosessiani eteenpäin. Näiden asiantuntija-haastattelujen avulla olen ymmärtänyt tanssia paremmin ilmiönä. Tutkimukseni aikana olen myös alusta asti ollut yhteydessä Koululiikuntaliiton kehittämispäällikköön Terho Tomperiin, joka on vastannut Power Mover tanssiprojektista.

Asiantuntijoiden haastattelut suoritin 7.12.1991-23.3.2002 välisenä aikana. Inkeri Simola-Isakssonin haastattelin Sibelius-Akatemian Pitäjänmäen toimitiloissa. Inkeri Simola-Isakssonin haastattelin myös ensimmäisen kerran lyhyesti musiikkiliikuntakurssin yhteydessä Kokkolassa marraskuussa. Aira Samulinia haastattelin hänen kotonaan Helsingissä ja Mikko Ahlgrenia liikunnan- ja terveystiedon opettajien opintopäivillä Espoossa, jossa hän opetti opettajille uusinta Power Mover yhteistanssia ja myös muita hip hop tyyllisiä tansseja. Olin sopinut kunkin haastateltavan kanssa ajan ja paikan, mikä heille sopi parhaiten. Inkeri Simola-Isakssonin haastattelu kesti puoli tuntia, Aira Samulinin haastattelu kesti myös saman verran ja Mikko Ahlgrenin haastattelu kesti puoli tuntia. Jokaisen haastattelun sain suorittaa rauhallisessa paikassa. Mikko Ahlgrenin haastattelu oli hänen opetustuntiansa välissä, mutta hän ehti kuitenkin hyvin vastaamaan haastattelukysymyksiini. Kaikki haastattelut olivat päiväaikaan.

Kaikki haastattelut nauhoitin ja myöhemmin litteroin sanatarkasti ja puhutun kielen mukaisesti. Nauhoituksen aikana tarkkailin, että kaikki sujuu teknisesti hyvin ja, että äänen laadusta saa selvän. Sain haastatella henkilöitä, joista Inkeri Simola-Isaksson on musiikkiliikunnan asiantuntija, ja Aira Samulin sekä Mikko Ahlgren ovat tanssin asiantuntijoita. Haastattelut onnistuivat mielestäni hyvin ja olivat erittäin mielenkiintoisia.

7.2.2 Oppilaiden ja opettajien haastattelut

Keväällä 2002 haastattelin Helsingissä Lauttasaaren ala-asteen kuudennen luokan kuutta oppilasta, jotka olivat kaikki tyttöjä. Oppilaiden haastattelut olivat ryhmähaastatteluja. Ryhmässä oli kolme oppilasta. Haastattelin myös samalla viikolla kahta samasta koulusta olevaa opettajaa ja heille oli yksilöhaastatteluja. Toinen opettajista oli luokanopettaja, joka opetti tytöille liikuntaa ja toinen opettajista oli musiikinopettaja, joka opetti monelle luokalle musiikkia. Haastattelin uudestaan oppilaita ja yhtä opettajaa myös toukokuun lopussa olevassa Power Mover päätapahtumassa Helsingissä. Oppilaiden haastattelu oli yhtenä ryhmähaastatteluna. Koko aineiston olen litteroinut. Kesäkuun alussa lähetin vielä postitse toiselle haastattelevalle opettajalle muutaman lisäkysymyksen kyselylomakkeella, jonka hän palautti minulle viikon kuluttua.

Opettajien ja oppilaiden haastattelut tein asiantuntijahaastattelujen jälkeen maaliskuun viimeisellä viikolla. Olin varautunut käyttämään koko viikon haastatteluihin tarvittaessa. Haastatteluviikon ensimmäisenä päivänä, joka oli maanantai tapasin haastateltavat kuusi tyttöä ja seurasin heidän tanssiharjoituksia Power Mover yhteis-tanssin merkeissä ja keskustelin myös heidän kanssaan, jotta minun olisi myöhemmin helpompi saada heihin kontaktia haastattelussa. Samana päivänä haastattelin musiikinopettajaa ja haastattelu kesti 40 minuuttia. Oppilaiden ryhmähaastattelut tein toiselle ryhmälle tiistaina ja toiselle keskiviikkona. Molemmat haastattelut kestivät 30 minuuttia. Viimeisenä päivänä haastattelin tyttöjen liikunnanopettajaa ja hänen haastattelunsa kesti 40 minuuttia. Haastattelut tein heidän koulussaan. Haastattelu-paikkana oli luokka, jossa sain tehdä haastattelut rauhassa. Haastattelut tein päiväai-kaan. Kokonaisuudessaan haastattelut menivät hyvin.

Haastateltavat opettajat oli valittu mukaan vapaaehtoisesti samoin oppilaat. Oppilaat oli valittu kahteen haastattelryhmiin siten, että toiset harrastivat enemmän tanssia ja opettivat myös Power Mover tanssia muille oppilaille. Toinen ryhmä taas koostui oppilaista, jotka olivat vähemmän harrastaneet tanssia.

Toukokuun lopussa haastattelin opettajaa ja yhtä oppilasryhmää Power Mover päätapahtumassa Helsingissä. Haastateltavat henkilöt olivat samat, joita olin jo aikaisem-

minkin haastatellut. Opettajan haastattelu kesti 15 minuuttia ja oppilasryhmän haastattelu kesti 10 minuuttia. Haastatteluihin oli varattu erillinen huone Helsingin jäähallista, jossa sain tehdä haastattelut rauhassa. Oppilaiden ryhmähaastattelu koostui viidestä kuudesluokkalaisesta tyttöoppilaasta. Yksi oppilas oli estynyt tulemasta päätapahtumaan. Haastatteluihin oli varattu enemmänkin aikaa, mutta haastattelu meni melko lyhyessä ajassa läpi. Kaikki teema-alueet käytiin kuitenkin läpi haastateltavien kanssa. Haastattelujen tarkoituksena oli syventää aikaisemmista haastatteluista saatuja tietoja. Haastattelut onnistuivat mielestäni hyvin. Haastattelujen jälkeen haastateltavat henkilöt palasivat seuraamaan ja osallistumaan päätapahtumaan, joka oli samoissa tiloissa.

7.2.3 Havainnointi

Olen tutkimukseni aikana tehnyt paljon Power Mover tanssiprojektiin liittyviä havaintoja muun muassa osallistumalla liikunnan- ja terveystiedon opettajien opintopäiville Espoossa, jossa olin mukana harjoittelemassa kevään uutta Power Mover tanssia liikunnanopettajien joukossa Mikko Ahlgrenin opastuksella. Olin katsomassa kun opintopäivillä opetettiin opettajille hip hop tanssia ja breakdancea. Olin myös opintopäivillä Koululiikuntaliiton infopisteessä esittelijänä, jossa opettajat saivat kysyä muun muassa Power Mover tanssiprojektista.

Olen havainnoinut haastattelemani oppilaita ja myös muita tyttöjä koululla siten, että katselin heitä kun he harjoittelivat yhdessä Power Mover tanssia luokassa. Kolme haastattelemaani tyttöä opetti tanssia muille tytöille.

Osallistuin myös itse Power Moverin päätapahtumaan, joka pidettiin Helsingissä toukokuun lopussa. Olin koko päivän seuraamassa tapahtumia kuten muun muassa Mikko Ahlgrenin pitämää Power Mover yhteistanssia. Toimin myös yhtenä tuomarina Streer Power sarjassa, jossa oli breakdance ja street dance esityksiä.

7.3 Aineiston analyysi

Tässä tutkimuksessa tulee esille myös fenomenografinen tutkimusote. Hirsjärvi ja Hurme (2001) nimittävät tutkimusotetta tutkimustyyppiksi. Haastatteluaineiston analyysin kannalta fenomenografia analysoi käsityksiä ympäröivästä maailmasta. (Hirsjärvi & Hurme 2001, 152-153.) Konkreettisenä analyysitapana käytin tutkimuksessani teemoittelua. Konkreettinen analyysitapa, kuten teemoittelu kuvastaa sitä, miten analyysi tapahtuu (Hirsjärvi & Hurme 2001, 153).

Ennen kuin aloitin teemoittelun olin nauhoittanut ja litteroinut haastattelut sanatar-kasti. Aloitin analysoinnin jakamalla aineiston erikseen opettajien ja oppilaiden haastatteluista lähtöisin oleviin teemoihin. Otin myös muita aineistosta nousevia teemoja aineistolähtöisesti. Tämän jälkeen muodostin kuvailevaa analyysiä oppilaiden ja opettajien sanomisista, jonka jälkeen tein tulkintaa yleisellä tasolla. Käsitteiden avulla tulkitsin haastattelemieni henkilöiden sanomisia ja selvitin minkälaisia erilaisia merkityksiä oppilaat ja opettajat antavat tanssille koulussa ja Power Mover tanssiprojektille. Loin merkityksistä kategorioita ja yhdistin niitä isommiksi merkitysluokiksi ja niiden avulla pääsin syvällisempään tulkintaan koko tanssiin liittyvästä ilmiöstä. Varton mukaan merkitysten tulkitseminen tarkoittaa sitä, että tutkijan on mentävä syvemmälle itse ilmiöön ja rohkeasti osattava nähdä sellaisia rakenteita ja merkityskokonaisuuksia, jotka aidosti liittyvät tutkimuksesta saatuun tietoon ja pyrkien selvittämään siinä olevat epävarmat kohdat. (Varto 1992, 89.) Meninkin aika syvemmälle itse ilmiöön ja halusin nähdä laajemmin mitä se antaa. Omista kokemuksista on ollut hyötyä tarkastellessa syvemmin itse ilmiötä. Laineen (2001) mukaan fenomenologit korostavat intuition merkitystä tutkittaessa ilmiötä. Heidän mielestään merkitykset nähdään kun vain riittävästi paneudutaan aineistoon. (Laine 2001, 39.)

Tarkoituksena oli saada aikaan vuoropuhelua oman aineiston, aikaisempien tutkimusten, teorioiden ja asiantuntihaastattelujen välille. Otin myös oman näkökulmani huomioon tarkastellessani ja raportoidessani ilmiötä kokonaisuutena. Edellisten asioiden pohjalta loin omaa pedagogista näkemystä tanssin suhteen ja kuvasin mitä haasteita tanssilla tulee olemaan suomalaisessa koulumaailmassa.

Olen useaan eri otteeseen järjestellyt aineistoa ja myös tiivistänyt sitä ja nostanut olennaisimmat teemat ja asiat esiin. Vähitellen pääasiat alkoivat kuitenkin hahmottua ja pystyin alkaa tekemään johtopäätöksiä tutkimustuloksista. Työ on ollut hidasta ja vaativaa, koska alkuperäisiä litteroituja sivuja oli yhteensä 50.

Kasvatuksen käytäntö muodostuu eri kulttuurien kohtaamisesta ja siten ihmisten toiminnalla voi olla erilainen merkityssisältö kasvattajan ja kasvatettavan näkökulmasta katsottuna. Osaksi merkitykset saattavat olla tiedostettuja, mutta ne saattavat myös olla piileviä. Yleensä kun etsitään merkityksiä tulisi etsiä henkilökohtaisia merkityksenantoja. (Moilanen & Räihä 2001, 44-45.) Fenomenografia tutkii miten ympäröivä maailma ilmenee ja rakentuu ihmisen tietoisuudessa. Samasta ilmiöstä puhuttaessa käsitykset saattavat ihmisten kesken erota toisistaan. Yleensä käsitysten erilaisuus saattaa riippua paremminkin ihmisten kokemustaustasta kuin ikäkaudesta. Fenomenografista tutkimusta tekevää kiinnostaa sisällöllisesti erilaiset tavat, joilla ihmiset käsittävät ympärillään olevan maailman. (Ahonen 1994, 114-116.) Henkilökohtaisia merkityksenantoja ja erilaisista kokemustaustoista lähtöisin olevia merkityksiä selvitin analysoimalla erikseen oppilaiden ja opettajien haastatteluja.

Tutkimushenkilöiden ajattelusta on hyödyllistä hakea tietoa useilla eri menetelmällä. Monimenetelmällisyyttä sanotaan myös triangulaatioksi, jolloin tutkittavaa ilmiötä voidaan tarkastella useasta eri näkökulmasta. (Ahonen 1994, 141.) Tutkimuksessani olen käyttänyt monimetodisuutta eli haastatteluja ja havainnointia. Uskon, että siitä on hyötyä tutkimuksen kannalta, jotta pystyn tarkastelemaan koko tanssin ilmiötä paremmin kokonaisuutena.

8 OPPILAI DEN NÄKÖKULMA TANSSISTA

8.1 Vapaa-aika ja nuorison elämäntyylit

Haastateltujen tyttöjen mielestä poikia ei kiinnosta diskotanssin tyylinen tanssi. Niitä poikia, joita diskotanssi kiinnostaisi eivät uskalla tulla yksin tanssimaan. Tytöt kertoivatkin, että pojat harrastavat vähemmän tanssia kuin tytöt. Pojat harrastavat enemmän jääkiekkoa, jalkapalloa ja salibandya. Pojat pitävät diskotansseja enemmänkin ”tyttöjen juttuna.” Breakdance taas kiinnostaa poikia, ja tytöt ovatkin sitä mieltä, että se taas on ”poikien juttu.” Tyttöjen mielestä pojat pitävät kuitenkin musiikkiliikunnasta ja tanssista, ja nimenomaan breakdancesta. Yksi haastatelluista totesi: *”Musta tuntuu, että just sen takia pojat ei tanssi hirveästi discoo, koska se on tyttöjen juttu. No, ei se ole tyttöjen juttu, mutt ne luulee ett se on”*. Toinen haastatelluista sanoi: *”Kyl ne tykkää, breikki on kuitenkin enemmän”*.

Tyttöjen haastatteluista on käynyt selville, että toiset pojat haluaisivat tanssia, mutta he kokevat sen välillä kuitenkin hankalaksi. Haastattelussa olleet tytöt totesivat puolustaakseen poikia: *”Ne jotka haukkuu poikia, jotka tanssii on musta vähän väärin, koska tanssi on kivaa ja sitä musta kaikki saa harrastaa.”* *”Eikä tarvi pelätä harrastaa tanssia mitenkään se ei oo pelkästään tytöille vaan kaikille.”*

Tytöt harrastavat enemmän tanssia kuin pojat. Tanssi voidaan sanoa kuuluvan yhteiskunnassamme enemmän tytöille kuin pojille. Pojat pitävät enemmän muista liikuntalajeista, koska niissä tulee enemmän esille maskuliininen puoli, jota yhteiskunta odottaa ja vaatiikin pojilta. Tämän vuoksi pojat kokevat tanssin kuuluvan enemmänkin tytöille, koska tanssi edustaa enemmän feminiinistä puolta. Niitä poikia pidetään melko naisellisina, jotka harrastavat tanssia. Tolosen (2001a) tutkimuksessa etenkin koulussa pojat haluavat korostaa rajaa toiseen sukupuoleen ja tuoda esille omaa miehyyttään (Tolonen 2001a, 187-188). Pojat luovatkin omaa sukupuoli-identiteettiään breakdancen avulla, koska se on mielletty ja hyväksytty maskuliiniseksi tanssimuodoksi. Breakdancen avulla pojat luovat omaa yksilöllistä ja persoonallista identiteettiä, joka kuvastaakin tätä aikaa. Pekonen toteaa myös, kuinka hip hop kulttuuriin, johon breakdance myös sisältyy kuuluu yksilöllisyyden korostaminen (1996, 36).

Osa haastattelemistani tytöistä harrastaa jazzdiskobalettia, josta he pitävät erittäin paljon. Se ei ole varsinaisesti jazztanssia, vaikka se on sen nimistä. Tytöt harrastavat lisäksi tavallista jazzia, balettia ja akrobatiaa. Oppilaat kertoivat, että he käyvät yksityisessä tanssikoulussa ja esiintyvät myös tanssinäytöksissä. He pitävät erityisen paljon omista harrastuksistaan. He korostavatkin, että heidän tanssiopistonsa on erittäin hyvä ja siellä on myös mukavat opettajat. ”*Se on ihan hirveän hyvä opisto. Siellä on tosi kivat opettajat ja kaikki siellä on hirveen kivaa.*” ”*Ja siellä on sitte tosi kivaa. Mä mainostan hirveästi, mutta siellä on tosi kivaa.*” Toisen haastatteleman ryhmän tytöt harrastivat myös toisessa yksityisessä tanssikoulussa showjazzia, funkishowta ja diskotanssia. He kertoivat, että funkishow on diskon ja hip hopin sekoitusta. Yksi tytöistä tanssi cheerleadereissa.

Oppilaat pitävät koulun ulkopuolisista harrastuksistaan erittäin paljon. Tanssilajit ovat saaneet mitä ihmeellisimpiä nimiä ja niitä on tullut laaja valikoima markkinoille, vaikka ne edustavatkin kaikki enimmäkseen samantyyllisiä tansseja. Tiihonen toteaa myös, kuinka liikuntakulttuuri on muuttunut ja on tullut tarjolle mitä erilaisempia uusia liikuntamuotoja, joista ihmiset voivat valita itselleen sopivimman (1992, 32-34).

Toisella haastatetulla ryhmällä oli oman tanssiopiston tanssinäytös samana päivänä kun Power Mover päätapahtuma. He olivat sitä mieltä, että he tulevat Power Mover päätapahtumaan, jos heidän oman tanssikoulun tanssinäytös ja kenraaliharjoitukset eivät mene päällekkäin. Vaikka oppilaat pitävät Power Mover tanssista ja päätapahtumasta, on heille kuitenkin vapaa-ajalla tapahtuva harrastustoiminta paljon tärkeämpää ja mielekkäämpää kuin mitä koulussa tapahtuu. Aittola (1998, 153-156) korostaa myös kuinka vapaa-ajan harrastuksista on tullut nuorille tärkeä oppimisympäristö koulun sijaan, kuten muun muassa musiikista, urheilusta ja tanssista. Myös Ziehe puhuu siitä, kuinka nuorille vapaa-ajan toiminnoista on tullut paljon tärkeämpi oppimisympäristö kuin koulusta (Aittola ym. 1991, 257).

Haastatteleman oppilaat kertoivat, että viime vuoden Power Mover tanssin musiikki oli rap-musiikkia ja siinä oli myös ollut mukana hip hop tyylistä musiikkia. Tänä vuonna heidän mielestään Power Mover tanssin musiikkina oli perusdiskomusiikkia.

Oppilaat pitivät Power Mover tanssin musiikkia hyvänä ja korostivatkin sitä, kuten seuraavasta lauseesta näkee:

”Siinä on aina tollanen musiikki joka on just hyvää musiikkia.”

”Joo tää on nyt hittikappale.” (Tytöt kuorossa)

”Listan ykkönen. Musatv:llä tulee paljon.”

Suurin osa haastattelemistani oppilaista katsoo musiikkitelevisiion kanavaa ja heidän mielestään kaikki nuoret katsovat MTV:tä. He kertoivat, että nuoret jotka itse tanssivat, katsovat enemmän tanssia ja muut sitten taas katsovat enemmän laulajia. Heidän mielestään sieltä tulee oikeastaan ”ylidiskoa”, josta he eivät aina niin paljon pidä, mutta MTV:ltä tulee myös hyviäkin tansseja. Oppilaat kertoivat, että jos MTV:ltä tulee etenkin hyvää musiikkia, niin silloin he katsovat myös miten videolla tanssitaan. Oppilaat ovat kiinnostuneita musiikista ja ovat siis erittäin tietoisia tämän ajan populaarimusiikista. Heille on ollut tärkeää, että Power Mover yhteistanssin musiikina on ollut vuosittain sellaista musiikkia, mikä on ollut listojen kärjessä. He totesivat, että kaikki nuoret katsovat sitä jonkin verran. Saarinen ym. painottavat kuinka nuorisomusiikilla on tärkeä osuus nuoren luodessa omaa identiteettiään (1991, 189). Modinoksen tutkimuksessa erityisen kiinnostuneita musiikkivideoista olivat nuoret tytöt (2001, 235). Nuoret tytöt etsivät sukupuolista identiteettiään roolimallien avulla.

Haastatteleman oppilaat pitävät kaikenlaisesta musiikista. Klassinen musiikki ja iskelmämusiikki eivät heitä kuitenkaan kiinnosta. Suosikkiyhtyeenä heillä oli tällä hetkellä Maija Vilkkumaa ja muita suosikkiyhtyeitä, joiden he sanoivat kuitenkin vaihtelevan. Nuorille on tämän päivän yhteiskunnassa hyvin yleinen ilmiö, että asiat ja kiinnostuksen kohteet vaihtuvat nopeaan tahtiin. Reimer painottaakin, kuinka media on kohdistettu nuorille ja itsestään selvyytensä pidetään sitä, että jokaisen valinnat ovat vain väliaikaisia (1995, 67).

Oppilaat kertoivat, että he eivät oikeastaan katso MTV:ltä esiintyjien ulkonäköä, mutta vaatedusta jonkin verran enemmän. Kun kysyin tytöiltä, että katsovatko he puukeutumisen mallia esimerkiksi musiikkivideoista niin he vastasivat seuraavasti:

”Kyl jos tulee joku tosihyvännäköinen niin kyl mä sit vähän, mutta ei me silleen matkita.”

”Mä pukeudun just ko mä haluun.”

”Nii mäki.”

Mielenkiintoista oli, että tytöt haluavat pukeutua itse persoonalliseen tyyliin, eivätkä vain matkia esiintyjä. Tämä tuli hyvin voimakkaasti esiin. Ganetz toteaaakin, että muoti on menettämässä nuorista otettaan ja antaa nuorille enemmän vapautta luoda omaa yksilöllistä ja persoonallista tyyliään (1995, 74).

8.2 Tanssin rooli koulussa ja mitä merkityksiä oppilaat antavat tanssille

Haastattelemillani tytöillä on ollut koulussa paritansseja, kansantansseja, vanhoja tansseja, linedancea eli rivitanssia ja diskotansseja. Haastatteleman oppilaat ovat pitäneet kaikista tansseista, paitsi rivitanssista ja kansantanssista. Rivitanssin he kokivat itselleen tylsäksi ja hitaaksi. Paritansseja he ovat harjoitelleet neljänneltä luokalta lähtien itsenäisyyspäivän juhlille Finlandia-talolle, jonne Helsingin kaupunki on kutsunut kaupungin kaikki neljäsluokkalaiset tanssiaisiin. Siellä heillä on ollut paritansseja, vanhoja tansseja ja kansantansseja. Tytöt ovat pitäneet paritansseista, vaikka diskotanssit ovat kuitenkin olleet enemmän heidän suosiossaan. Haastattelemillani tytöillä on ollut positiivisia kokemuksia paritansseista Finlandia-talon itsenäisyyspäiväjuhlilla. Ziehe (1992, 37) korostaakin, kuinka koulun tulisi luoda oppilailleen tänä päivänä kokemuksen saarekkeitä, jotta he motivoituisivat paremmin opetuksesta.

Toisella haastattelemallani oppilasryhmällä on ollut enemmän tansseja kuin toisella ryhmällä. Heillä oli käynyt yksi tanssinopettajakin opettamassa diskotansseja. Oppilaat olivat pitäneet tanssinopettajasta paljon. Oppilaat pitivät hyvänä ajatuksena sitä, että kouluun voitaisiin joskus palkata tanssinopettaja opettamaan heille tanssia, niin kuin heillä joskus on ollutkin. Oppilaat olivat pitäneet tanssinopettajan opetuksesta erittäin paljon. Telama painottaakin, kuinka koulujen olisi hyvä tehdä yhteistyötä ulkopuolisten tahojen kanssa, koska heillä on uusien liikuntalajien asiantuntemusta (1999, 47).

Toinen ryhmä toi esille, että heillä on ollut paljon vähemmän tansseja ja yleensäkin musiikkiliikuntaa kuten esimerkiksi aerobicia. Oppilaat pitivät etenkin tanssia ja aerobicia hyvänä vaihtoehtona muille liikuntalajeille kuten esimerkiksi salibandyille. Seuraavissa esimerkissä korostuukin kuinka haluttaisiin, että tanssia olisi koulussa enemmän.

”Musta kaikki tanssiminen on tosi kivaa. Tää on siis kivaa vaihtelua kun koulussa nyt on yleensä jotain sählyä liikuntatunnilla. Kun saa tehdä just jotain tällaista niin se on tosi kivaa.”

”No enemmän tanssia vaan niin paljon kuin kerkiää.”

”Tanssi on tosi kivaa!”

”Siis koulussakin vois yks liikuntajakso olla tanssia, koska tanssi on hirveän monipuolista.”

Oppilaat ovat saaneet itse suunnitella tansseja ja harjoitella niitä koulussa. He ovat saaneet myös esittää niitä koulun juhlissa, kuten seuraavasta lauseesta käy ilmi. *”Me tehdään aina itte omii tansseja, joita me sitten esitetään. Meillä on nytkin menossa ykskin.”* Liikuntakerhoa heillä ei ole ollut tanssiharjoitusten puitteissa, eivätkä he sitä ole halunneetkaan. He harrastavat tanssia todennäköisesti koulun ulkopuolella niin paljon, että heillä ei olisi koulun jälkeen ollut enää aikaa. He kertoivat harjoittelevansa tanssia muun muassa välituntien aikana luokassa.

Oppilaat harrastavat tanssia sen takia, koska se on heistä mukavaa ja siinä ollaan myös musiikin kanssa tekemisissä. Seuraavissa esimerkeissä edelliset asiat tanssista korostuvatkin:

”Se on hirveen kivaa.”

”Se on tosi kivaa.”

”Ei tartte ajatella mitään saa vaan esiintyä ja tanssia.”

”Musiikki.”

”Tanssi ja musiikki.”

He pitävät tanssista myös sen takia, koska he saavat esiintymiskokemusta, liikuntaa, oppivat rytmittämistä ja tanssissa on haastetta.

Oppilaita kiinnostavat eniten nuorisotanssit kuten diskotanssi ja hip hop tanssi ja modernista tanssista jazztanssi. Jazztanssi kiinnostaa varmaan nuoria, koska diskotanssin liikkeet ovat lähtöisin jazztanssista. Baletti ja kansantanssit eivät heitä kiinnostaneet, ja paritanssit jonkin verran. Seuraavista esimerkeistä näkee minkälaiset tanssit kiinnostavat oppilaita eniten:

”Mulla on ehkä jazzi, discotanssityyppinen ja hip hop.”

”Jazz, disco, baletti.”

”Mulla on kans jazz ja disco.”

”Sillai kaikki paitsi ei baletti.”

”Hip hop, disco ja jazzia.”

”Mä tykkään kaikista paitsi en baletista, eli discoa.”

Oppilaiden mielestä opettajat voisivat olla kiinnostuneempia tanssin opetuksesta, eikä vaan opettaa kansantansseja. Kempainen toteaaakin, että Kalevala kulttuuri saa poistua hip hop -kulttuurin tieltä (1997, 10).

Lauttasaaren ala-asteella oppilaat saavat harjoitella paljon tanssin avulla luovuuden kehittämistä, koska he saavat tunnilla harjoitella esityksiä ja myös esittää niitä ryhmässä. Oppilaat ovat olleet paljon mukana koulussa erilaisissa projekteissa, joissa tanssilla on ollut merkittävä osuus. Oppilaat kokivatkin hyvänä asiana sen, että he ovat saaneet harjoitella omia tanssejaan koulussa sekä esittää myös niitä juhlissa. Osa oppilaista koki kuitenkin, etteivät he olleet saaneet esiintyä koulun juhlissa riittävästi. Johtuisikohan se siitä, että jos samat henkilöt saavat esiintyä enemmän. Esiintyminen taitaa olla nuorille erittäin tärkeää, koska he ovat tuoneet sitä haastattelujen aikana useasti esille.

9 OPETTAJIEN NÄKÖKULMA TANSSISTA

9.1 Vapaa-aika ja nuorison elämäntyylit

Opettajien haastattelujen mukaan oppilaat harrastavat paljon tanssia vapaa-ajallaan. Etenkin tytöt pitävät tanssista paljon ja ovatkin siitä kiinnostuneempia kuin pojat. Poikia kiinnostaa tanssin puolelta kuitenkin breakdance ja siihen liittyvä hip hop - kulttuuri, joka on imaissut heidät mukaansa. Opettajat ovat huomanneet, että nuoret tietävät erittäin paljon tanssista ja musiikista. Heillä on mitä erikoisempia tanssilajeja, joita he harrastavat. Toinen haastattelemani opettajasta totesi, että *”mitä enemmän on niitä tanssilajeja olemassa tuntuu vaan ettei pysy perässä, mutta on hyvä, että aina vaan enemmän on niitä, jotka löytää omansa.”* Ja toinen myös totesi, että *”nuoret tietää paremmin.”*

Jos oppilaita kiinnostavat musiikkivideot vapaa-ajalla, kiinnostavat ne myös koulussa, jos siellä näytetään joskus samantyylistä ohjelmaa. Ja samoin on musiikin ja tanssin suhteen. Nuoret harrastavat tanssia paljon vapaa-ajallaan ja heidän tanssinnostus vaikuttaa opettajien mielestä myös koulun tunteihin. Haastattelemani opettajan mielestä on tärkeää, että nuoret saadaan yleensäkin nauttimaan ja iloitsemaan liikunnasta.

Opettajat eivät koe musiikkivideoita haitallisina vaan he totesivat, että niistä on enemmänkin hyötyä, jos niiden avulla saadaan oppilaita innostumaan opetettavasta asiasta. Toinen opettaja puhuikin kuitenkin siitä, kuinka aika on muuttunut, kun pienet tytötkin tanssivat vähäpukeisissa vaatteissaan. Kokonaisuudessaan hän näki asian kuitenkin ihan myönteisessä valossa.

M. Ahlgren totesi, että *”discotanssit eivät voi olla nuorille muuta kuin etu, jos ne saadaan harrastamaan näitä tansseja. Kaikki nuoret menevät jossain vaiheessa discoon ja, jos he osaavat tai haluavat tanssia hyvin, niin he voivat päteä tanssilattialla. Ja pojat voivat breikata. Lieveilmiöt jää pois, kun sä haluat tanssia hyvin. On totta, että yhä nuoremmat ja nuoremmat tietävät miten pitäis pukeutua tai olla. Tytöt pukeutuvat kuin Britney Spears, vaikka siinä iässä ei tarvis vielä pukeutua. Lapset matkii vähän liikaa niitä, koska ne ovat niiden mielestä makeita. Siihen maailman meno on mennyt. Musiikkikanavat ja televisio on enemmänkin lieveilmiöitä, ei kuitenkaan discotanssit.”*(henkilökohtainen tiedonanto 22.3.2002.)

Ahlgren painottaa, että diskotanssit eivät missään nimessä voi olla nuorille haitaksi, mutta musiikkivideoissa saattaa lieveilmiöitä esiintyäkin. Hän totesi myös, kuinka yhä nuoremmat tytöt pukeutuvat tiukkoihin ja vähiin vaatteisiin. Musiikkivideoissa näkee tänä päivänä yhä enemmän vähäpukeisia esiintyjä ja monet nuoret ottavat heistä mallia. Ja etenkin tytöt luovat omaa feminiinistä identiteettiään muun muassa seuraamalla musiikkivideoita. Ziehe (1991) ja Aittola (1998) puhuvatkin perinteiden murenemisestä, joilla he myös tarkoittavat muun muassa seksuaalikäyttäytymisen muuttumista. Ziehe (1989, 16) toteaa, kuinka lapsuus on lyhentynyt.

Haastattelemani opettajan mielestä oppilaita kiinnostaa eniten tämän hetken diskotanssit. Oppilaat seuraavat niitä tv:stä, ovat tietoisia hittimusiikeista ja heillä on myös idoleita, joita he matkivat ja myös heidän tanssiliikkeitä opetellaan musiikkivideoista. Oppilaita kiinnostavat diskotanssien lisäksi jazztanssi, hip hop tyylinen tanssi sekä pojilla breakdance. Haastattelemani opettajan mielestä nuoret harrastavat tanssia, koska se on yksinkertaisesti mukavaa ja he pitävät tanssimisesta sekä siinä yhdistyy musiikki ja liikunta, jotka ovat nuorille tärkeitä. Nuoret ajattelevat myös urheilun ja kuntoilun kannalta tanssimista. Pelkän liikunnan vuoksi tanssia ei harrasteta. Tämän ikäiset nuoret oppivat hyvin helposti erilaisia koreografioita. Heille on kuitenkin haastetta, kun keksitään erilaisia ja uusia tansseja. Haastattelemani opettaja kertoi, kuinka tytöt käyvät harrastamassa usein ryhmänä tai ainakin jonkun kaverinsa kanssa. Lähteenmaa puhuu tyttöjen omasta kulttuurista, johon kuuluu hauskanpito, ryhmässä toimiminen ja muun muassa tanssiharrastus (1992a, 160-163).

Opettajat korostivat, kuinka koululla ja vapaa-ajalla on erilainen rooli nuorten elämässä. Nuoret kokevat koulun pakollisena toimintana. Vapaa-aikana puolestaan tavataan ystäviä ja harrastetaan kaikenlaisia mukavia asioita. Reimer korostaakin kuinka nuorten vapaa-aikaa verrattaessa kouluun korostuu selvästi, että nuoret haluavat pitää hauskaa ja tavata kavereitaan (1995, 135).

Opettajan mukaan ala-asteella olevat 5.-6.-luokkalaiset oppilaat ovat siinä iässä, että musiikki ja tanssiminen alkavat olemaan heille tärkeitä asioita. Musiikki ja tanssiminen kiinnostavat jo aikaisemminkin, mutta erityisesti tässä ikävaiheessa kiinnostus lisääntyy, ja niihin halutaan tutustua paremmin. Power Mover tanssi on saatu videon avulla kohdistettua erittäin hyvin nuorille, koska musiikki perustuu tämän ajan nuor-

ten hittikappaleeseen, jonka nuoret tunnistavat musiikkivideoilta ja muiden joukkotiedotusvälineiden kautta. Opettajat kokivat tärkeänä, että Power Mover tanssiprojektissa on löydetty nuorisoa kiinnostavaa tanssia ja musiikkia. Koulun olisikin hyvä hyödyntää nuorisokulttuuria enemmän, jotta oppilaat motivoituisivat koulussa paremmin. Ziehe painottaakin, kuinka koulun tulisi paremmin oppia käyttämään hyväksi nuorten omia kiinnostusten kohteita opetuksessa (Aittola ym. 1991, 257-258). Haastattelemani opettaja totesikin: ”*On hienoa, että Power Mover tanssiprojektissa on löydetty nuorisokulttuurin kanava ja tapa opettaa tanssia nimenomaan niillä sanoilla, musiikilla ja askelilla, mikä kiinnostaa tämänikäisiä nuoria.*”

Samulinin mukaan opettajien tulisi ottaa opetuksessaan enemmän mukaan sellaisia tansseja, joista oppilaat pitävät, eikä sellaisia tansseja, joita opettajat haluavat vain opettaa. (henkilökohtainen tiedonanto 25.2.2002.)

Power Mover tanssin musiikkivideo on nuorista kiinnostava. Opettajan mukaan on hyvä asia, että Power Mover tanssivideon avulla itsekin pysyy ajan hermolla, koska Power Mover tanssivideossa on aina viimeisimmät virtaukset sekä musiikin että tanssiaskelien suhteen. Opettajasta on myös hyvä tietää, mitä nuoret tällä hetkellä kuuntelevat. Power Mover videolla onkin aina sillä hetkellä tanssin musiikkina sellainen kappale joka on nuorten suosiossa. Opettajana on hänen mielestään hyvä tietää missä milloinkin mennään. Kemppinen korostaakin, että nuorten kanssa työskentelevien olisi hyvä tuntee nuorisokulttuurin taustoja, jotta he voisivat paremmin ymmärtää nuorten maailmaa (1997, 8). Haastattelemani opettaja korosti, että musiikillinen kokemus on Power Mover tanssiprojektissa ollut aina hyvä.

Yleensäkin tanssi ja musiikki kuuluvat monen nuoren elämäntyyliin ja elämäntapaan. Monet nuoret ovat yleensäkin löytäneet liikunnasta itselleen elämäntavan tai varhaisnuoret ainakin elämän ihanteen. Tanssin ja musiikin sekä muiden harrastusten avulla nuoret etsivät ja luovat omaa identiteettiään. Musiikilla on myös todella tärkeä osuus tanssissa. Reimer toteaa myös, kuinka vapaa-ajan harrastukset luovat nuoren identiteettiä (1995, 132). Monet tämänikäisistä ovat kiinnostuneita musiikkikanavalta tulevista musiikkivideoista, joilta tulee tämän päivän hittimusiikit ja tanssit. Etenkin poikia kiinnostaa tällä hetkellä rap musiikki, ja tyttöjä sekä poikia hip hop tyylinen musiikki. Haastattelemani opettaja korosti, kuinka hänen tyttöoppilaansa ovat seuran-

neet MTV:tä ja ottaneet sieltä itselleen tanssiliikkeitä omiin tansseihinsa aika paljon. Nykyri toteaaakin, kuinka musiikkivideot ovat tärkeitä tanssityylien välittäjiä nuorille ja kuinka niiden välityksellä myös luodaan naisellista identiteettiä (1996, 59).

9.2 Tanssin rooli koulussa ja mitä merkityksiä opettajat antavat tanssille sekä sukupuolen vaikutus tanssin opetukseen

Opettajan haastattelun mukaan poikia joutuu motivoimaan tanssiin huomattavasti enemmän kuin tyttöjä. Poikia joutuu patistelemaan etenkin kansantansseihin ja muihinkin tansseihin. Tytöt pitävätkin tanssista ja musiikkiliikunnasta paljon enemmän kuin pojat. Haastattelemani opettaja kertoi, että breakdance ja siihen liittyvä rap musiikki kiinnostaa nimenomaan poikia.

M. Ahlgrenin mukaan: *”breakdance voi antaa tilaisuuden jollekin pojalle löytää uusi harrastus, jos esimerkiksi koulussa olevat perinteiset liikuntalajit kuten jalkapallo tai jääkiekko eivät kiinnosta. Ei ketään voi väkisin pakottaa tanssimaan, mutta jos joku kolahtaa esimerkiksi breakdance tai muu tanssiminen, niin se on hyvä.”*(henkilökohtainen tiedonanto 22.3.2002.)

Koulussa tulisi paremmin huomioida uusia liikuntalajeja eikä painottua pelkästään perinteisiin liikuntalajeihin. Uusien liikuntalajien avulla voidaan oppilaita motivoida paremmin innostumaan tunneilla opetettavista asioista. Telama korostaakin, kuinka liikuntakasvattajan tulisi huomioida sekä uusien että perinteisten liikuntamuotojen tärkeys lasten ja nuorten kannalta (1999, 45). Tärkeintä kuitenkin on, että oppilaat saataisiin innostumaan liikunnasta ja harrastamaan sitä myöhemmin, mitä voidaankin pitää yhtenä liikuntakasvatuksen tavoitteena. Myös samaa painottavat muun muassa Telama ja Kahila (1994, 171-173) ja Vuori (1996, 2).

Haastattelemani opettaja kertoi, että on erittäin tärkeää, että Power Mover videossa on poikia tanssimassa ja, että videolla opettaa miespuolinen tanssinopettaja. Monella koululla poikien liikunnanopettajatkään eivät anna esimerkillistä kuvaa tanssista opettamalla sitä itse, vaan se jää monesti tyttöjen liikunnanopettajan varaan niin kuin tälläkin koululla. Koulussa miesopettajienkin tulisi olla tanssin suhteen myönteisessä mielessä esikuvana sekä pojille että tytöille, jotta tanssin arvostus olisi suurempaa. Ja jotta pojat huomaisivat, että tanssi ei kuulu ainoastaan tytöille ja naisille vaan kaikil-

le. Lähteenmaa toteaa, että tytöt ovat laajentamassa omaa aluettaan miehille alueille, koska he kokevat, että muun muassa tanssi naisten perinteisenä harrastuksena on alhaisesti arvostettua yhteiskunnassa (1992b, 67-69).

Power Mover videoilla poikien breakdance-esitykset ovat vastaanottaneet tytöiltä ja pojilta suurta ihailua. Tärkeää on ollut tänäkin vuonna breakdance osuudet, joista pojat ovat olleet innostuneita ja kiinnostuneita eniten, kuten seuraavakin esimerkki korostaa: *”Ne on heti ihan hiljaa ja sanoo, kattokaa vautsi mitä noi tekee.”*

Aikaisempina vuosina poikia on kiinnostanut ja innostanut opettajien mielestä Power Mover tansseista muun muassa Hype Dance ja Kungfu tyyppinen tanssi. Ne tanssit ovat olleet erityisen hyviä poikien kannalta ajatellen. Poikia kiinnostavat juuri sellaiset tanssit, jossa on poikamaisia liikkeitä kuten potkuja, lyöntejä ja nyrkiniskuja. Edellä mainitut liikkeet saavat opettajan mielestä mukavasti poikia mukaan tanssimaan. Pojat olivatkin esittäneet breakdance esityksen koulun juhlassa toukokuussa.

I. Simola-Isaksson kertoi, kuinka hän on keskustellut Isto Turpeisen kanssa pojille suunnatusta tanssista. Isto Turpeinen pitää Vantaan balettiopistolla poikien ryhmää, joka on tullut tunnetuksi Suomessa. Turpeinen olikin korostanut, että pojille tulisi olla ”poikamaista ohjelmaa”, ei nyt ihan akrobatiaa, mutta sellaista missä poikien resurssit tulisivat esille. (henkilökohtainen tiedonanto 7.12.2001.)

I. Simola-Isaksson totesi, että *”toisille pojille ei tulisi mieleenkään kelvata tämä balettikoulun ihanuus, kun taas toisille pojille kelpaa. Iston tunneilla on oivallettu se idea, että on poikamaista ohjelmaa, musiikkia ja liikettä. Tämän jälkeen pojille voidaan tuoda ja ottaa mitä vain, kunhan se saa ensin purkautua oman ideansa ja mahdollisuutensa kautta.”* (henkilökohtainen tiedonanto 7.12.2001.)

Poikia kiinnostaa breakdance ja he kokevat sen sosiaalisesti hyväksyttäväksi, koska siinä korostuvat maskuliiniset liikkeet. Maskuliinisia liikkeitä ovat potkut ja lyönnit sekä akrobatialiikkeet, jotka tulevat telinevoimistelun puolelta, ja joita breakdancesakin on paljon. Samoin kuin totesin analysoidessani tyttöjen haastattelua poikien osallistumisesta tanssiin tulee tässäkin esille Tolosen (2001a, 187-188) tutkimus, kuinka pojille on tosiaan tärkeää koulussa esittää sellaista, jossa korostuu miehisuus.

Haastatteleman opettaja kertoi, kuinka eka- ja tokaluokkalaiset oppilaat lähtevät tosi hyvin mukaan mihin tahansa. Mutta siitä ylöspäin alkaa sitten poika-tyttö inhoamisvaihe, jolloin esimerkiksi toisen sukupuolen pitäminen kädestä tuntuu tosi hankalalta. Pojat kokevat tyttöjen kanssa tanssimisen yleensäkin tämän ikäisinä itselleen pakonomaiseksi. Opettajat pyrkivät ottamaan tanssin opetuksessa huomioon oppilaiden kehitysiän, jolloin he ottavat oppilaille vähemmän yhdessä tanssittavia tansseja, jos oppilaat vaikuttavat hyvin estyneiltä. Koulussa täytyykin ottaa lasten ja nuorten kehitysikä huomioon monissa asioissa. Paritanssit voivat olla monille ala-asteikäisille oppilaille etenkin alkuopetuksesta ylöspäin hankalaa. Koska he ovat kehitystasossaan latenssivaiheessa 7-12/14-vuoden iässä, jolloin psykoseksuaalinen kehitys on uinuvaa (Dunderfelt 1996, 76). Tämän vuoksi oppilaille voi monesti olla niin vaikeaa tanssia sekapareina. Tytöt ovat yleensä pari vuotta poikia kehityksessä edellä, joten he kokevat aikaisemmin olevansa valmiita tanssimaan poikien kanssa paritansseja. Olen myös huomannut, kuinka vielä yläasteen alkuvuosina oppilaille on myös melko vaikeaa opettaa paritansseja, koska etenkin pojat ovat vielä monesti melko estyneitä.

Samulin, Ahlgren ja Isaksson korostavat, että koulussa tanssiminen olisi hyvä aloittaa yksin eikä parin kanssa. Samulinin mukaan *”oppilaille tulisi ottaa aluksi yksintansseja, koska niistä on helpointa lähteä liikkeelle.”* (henkilökohtainen tiedonanto 25.2.2002.) M. Ahlgren korosti myös, että *”discotansseissa ja yleensäkin nuoriso-tansseissa eri sukupuolten ei tarvitse pitää kädestä kiinni niin kuin paritansseissa”* (henkilökohtainen tiedonanto 22.3.2002). I. Simola-Isakssonin mukaan *”eri sukupuolta olevat oppilaat saattavat tietynikäisinä vierastaa toisiaan, vaikka olisikin kuinka mukavaa. Mutta myöhemmin oppilaille voi olla paljon antoisampaa tanssia pareittain kun ollaan vähän vanhempia. Opettajan on hyvä tunnustella missä mennään”*. (henkilökohtainen tiedonanto 7.12.2001.)

Tässä koulussa tanssia on ollut paljon erilaisissa muodoissa kuten oppilaat ovat harjoitelleet tanssipaketin itsenäisyyspäiväjuhlille, yksi luokka on tehnyt kansantanssi-projektin, oppilaat ovat saaneet suunnitella omia tansseja ja esittää niitä koulun omisissa juhlissa sekä kulttuuriviikkoina ja lisäksi heidän koulussaan on ollut tanssitapahtumia. Seuraavat kohdat kertovatkin vielä tarkemmin mitä koulussa on ollut tanssin puitteissa.

Opettajien mukaan koulussa on ollut liikuntatunneilla ja musiikintunneilla paritansseja kuten vanhoja tansseja, pari- ja lavatansseja ja kansantansseja, jotka ovat olleet sekä piiritanssin että poloneesin muodossa. Heidän koulussa on ollut perinteenä, että 4.-luokkalaiset tytöt ja pojat opettelevat joka vuosi liikunnanopettajien opastuksella liikuntatunneilla tanssipaketin, johon on kuulunut edellä mainitut tanssit ja myös joitakin muotitansseja. Oppilaat ovat päässeet tanssimaan niitä Finlandia-talolle itsenäisyyspäiväjuhlan kunniaksi. Haastattelemani opettajien mielestä on erittäin hyvä, että kaikki oppilaat saavat siinä vaiheessa kokemuksen erilaisista tansseista. Ziehe korostaakin sitä, kuinka koulun tulisi huomioida opetuksessaan nimenomaan oppilaille positiivisia kokemuksia (1992, 37).

Haastattelemani toinen opettaja oli harjoitellut oman luokkansa kanssa kansantansseja, joita he olivat sitten esittäneet koulun Kalevala-juhlassa. Tansseja oli ensin harjoiteltu tunneilla siten, että musiikki oli tullut nauhalta, mutta varsinaisessa juhlassa oli ollut aito säestys harmonikalla ja bassolla. Tytöt ja pojat olivat olleet tansseissa toistensa pareina, ja se oli ollut koko luokan yhteinen projekti. Tyttöillä oli kaikilla ollut kansallispuvut päällä. Pukeutumiseenkin valmistauduttiin muun muassa siten, että vaatteet silitettiin yhdessä. Opettajan mielestä tällaiset koko luokan yhteiset projektit tai kokonaisuudet ovat mukavia ja myös luokkahengen kannalta erittäin hyvä asia. Opettaja kertoi, kuinka hän oli kuitenkin aika tavalla joutunut motivoimaan oppilaita kansantansseihin. Hän sanoikin, että hip hopit, rapit ja diskotanssit ovat niitä, jotka kiinnostaa oppilaita enemmän. Opettajat kokivat, että kansantanssilla on oppilaille kasvatuksellisia merkityksiä, koska oppilaat pääsevät tutustumaan omaan kansalliseen kulttuuriin ja perinteiseen liikuntamuotoon. Kansantanssiprojekti antoi myös paljon laajempaa kasvatuksellista merkitystä kuin esimerkiksi yksittäinen tanssi. Määttä (2000, 4) ja Uski (1989, 5) toteavatkin, kuinka oman maan perinteen kuten kansantanssin tunteminen ja säilyttäminen tekevät meistä suomalaisia kansainvälistyvässä yhteiskunnassa.

Oppilaat saavat usein itse suunnitella tansseja ja näin kehittää omaa luovuuttaan. Harjoittelun jälkeen he pääsevät esittämään koulun eri juhliin omia tansseja. Kevään aikana heille oli myös tulossa pääsiäiseen liittyvä Noita Sapatti oopperaprojekti, joka on Suomen Kansallisopperan tarjoamaa yleisökasvatusta kouluille. Juhlassa yksi oppilasryhmä esittää myös ”Pirujen tanssin”. Tanssissa on mukana sekä tyttöjä että

poikia. Oppilaat ovat suuremmaksi osaksi itse keksineet tanssin, mutta opettaja on ollut siinä myös vähän mukana.

Haastatteleman opettaja kertoi, että hän on myös jakanut oppilaita joskus liikuntatunneilla pienryhmiin ja taustalla on soinnut yksi kappale, joka on ollut tuttu kaikille oppilaille ja jokainen ryhmä on saanut suunnitella siihen sopivan tanssin ja esittää sen liikuntatuntien lopussa kaikille. Heidän koulullaan on joka vuosi järjestetty myös kulttuuriviikot, johon oppilaat ovat saaneet itse keksiä omia tansseja ja esittää niitä sitten koko koululle. Opettaja kertoi, että suuremmaksi osaksi heillä menee tanssiesitysten harjoittelu siten, että oppilaat saavat itse suunnitella tanssin ja opettaja käy antamassa siihen lisäohjeita tarvittaessa. Koululla on ollut myös tanssitapahtumia, jossa oppilaat ovat saaneet esittää omia tanssejaan. Tänä keväänä koululla oli loppukeväästä tanssipäivä, jonka tarkoituksena oli yleensä tanssin herättäminen. Ohjelmassa oli muun muassa oppilaiden omia tanssiesityksiä sekä Power Mover tanssin opettaminen ja harjoittelu.

Opettajat pitävät koulussa tärkeinä sosiaalisia tansseja eli paritansseja ja yleensäkin perinteisiä tansseja yleissivistyksenkin kannalta. Opettajat korostivat myös ryhmätansseja, joissa sosiaalisuus pääsee vielä paremmin esille. He painottivatkin sitä, että tanssien perusteiden opettaminen olisi hyvä aloittaa jo ala-asteella. Opettajat olivat myös sitä mieltä, että heidän olisi hyvä huomioida myös oppilaiden harrastuneisuuskinn tansseissa. Oppilaiden omien harrastuneisuuksien ottaminen olisikin tärkeää, jotta oppilailla olisi motivaatiota opetukseen. Ziehe puhuukin epätavanomaisesta oppimisesta ja painottaakin, kuinka koulun tulisi ottaa huomioon nuorten omia kiinnostuksenkohteita opetuksessa (Aittola ym. 1991, 257-258).

10 OPPILAIKEN JA OPETTAJIEN KOKEMUKSIA POWER MOVER TANSSIPROJEKTISTA

10.1 Power Mover tanssiprojektin kasvatukselliset tavoitteet

Haastatteleman opettajan mielestä Power Mover tanssiprojekti on erittäin hyvä tapa tuoda tanssia kouluun. Ja viedä sitä myös koulusta suurtahtumiin sekä opettajien että oppilaiden kannalta. Hän on ollut erittäin tyytyväinen Power Mover tanssiprojektiin ja hänen mielestään opettajana oppii myös sen avulla aina uutta. Power Mover tanssiprojektin avulla pysyy ajan hermolla, koska uudessa videossa on aina uusimmat virtaukset sekä musiikin että tanssiaskelten suhteen. Opettajien mielestä on hyvä tietää opetuksen kannalta mitä musiikkia nuoret kuuntelevat. Opettajat korostivatkin sitä, että Power Moverin musiikillinen anti on hyvä. Haastateltava opettajana kertoi, että itse on myös mukava opetella ja harjoitella Power Mover tanssia, ja välillä vähän ”repäistäkin”.

Opettajien mielestä Power Mover tanssiprojekti antaa oppilaille liikunta- ja tanssiharjoitusta mielekkäällä tavalla. Joillekin oppilaille, jotka ovat vähemmän tanssineet saattaa se olla kipinä tanssin aloittamiselle. Opettajien mielestä Power Mover tanssiprojekti on motivoinut oppilaita siten, että toiset ovat käyneet harrastamaan tanssia. Opettajille on hyvä asia, kun saa valmiin opetuspaketin Power Mover opetusvideon avulla, jonka voi ottaa heti opetuksessa käyttöön. Valmiin opetusmateriaalin avulla on helpompaa lähteä harjoittelemaan tanssia. Lisäksi se saattaa innostaa jotakin opettajaa jopa enemmänkin tanssimaan. Opettajat pitivät Power Mover videota hyvin tehtynä ja selkeänä. He painottivat kuitenkin, että pelkkien kirjallisten ohjeiden avulla ei pystyisi opettelemaan tanssia, vaan siihen tarvitaan opetusvideo. Opettaja kuitenkin kertoi, että valitettavasti kaikki opettajat eivät ole yhtä innostuneita Power Mover tanssiprojektista. Yleensä tyttöjen liikunnanopettajat ovat kiinnostuneempia kuin poikien liikunnanopettajat.

Haastatteleman opettajan mielestä Power Mover tanssiprojekti antaa laajemmassa mielessä virikkeitä monenlaiseen asiaan, eikä Power Mover tanssi ole vain se pääasia. Power Mover on ollut oppilaille yhteishengen luoja ja se on myös antanut in-

nostusta ja virikkeitä muihinkin tansseihin. Opettaja kertoi, kuinka hän näkee valinnaiskursseilla oppilaiden omissa tansseissa olevan monesti mukana sellaisia liikkeitä, jotka ovat tuttuja Power Mover tansseista. Opettajien mielestä erittäin kasvattavaa se on ollut etenkin niille oppilaille, jotka ovat päässeet opettamaan muita. He ovat saaneet kokemuksia siitä, millaista on ollut opettaa samanikäisille ja myös itseään nuoremille oppilaille tanssia. Myös opetettaville oppilaille se on ollut kasvattava kokemus, kun samanikäiset ovat opettaneet heitä. Kasvatuksellista antia on ollut oppilaille se, että he ovat saaneet ottaa itselleen vastuuta. Vastuun antaminen on oppilaille hyvä asia, jotta he kokevat itsensä tärkeiksi ja hyväksytyiksi. Opettajat painottivatkin, että näille oppilaille, jotka toimivat tanssin ohjaajina on se ollut erittäin paljon itsetuntoa kohottava asia. Näin saadaan myös oppilaita paremmin koulutuskentelyyn mukaan. Koulussa opettaja voi hyödyntää eri aineissa tai liikuntalajeissa taitavia oppilaita. Syrjälä korostaa myös sitä, kuinka tärkeää on se, että opettajat ottavat oppilaiden näkökulmia huomioon ja antavat heidän toimia myös konsultteina (1998, 37).

Kasvatuksellista antia on opettajien mielestä Power Mover tanssiprojektin puitteissa ollut yhdessä tekeminen ja yleensäkin sosiaalinen puoli. Tanssi luo myös avointa ilmapiiriä ja vapauttaa ihmisiä lukoista. Power Mover tanssien avulla ollaan vuosien varrella tutustuttu erilaisiin tansseihin ja musiikkeihin. Dans i skolan teoksessa painotetaankin, kuinka tanssilla on monia kasvatuksellisia tehtäviä kuten muun muassa yhteishengen ja yhteistyökyvyn kehittäminen ja itsensä ilmaiseminen (1990, 6-8). Kasvatuksellisena antina on ollut myös, että Power Mover päätapahtumassa ollaan tutustuttu uusiin liikuntalajeihin.

Opettaja korosti, että liikuntakasvatuksen näkökulmasta Power Mover tanssi kehittää koordinaatiokykyä, rytmi- ja tanssitaltoa. Power Mover tanssin kasvatuksellisina tavoitteena haastatteleman toinen opettaja pitää lähtökohtana musiikkia, ja siinä rytmiä ja sitä, että osataan laskea oikein. Opettajien mielestä Power Moverissa onkin nykyistä ja trendikästä musiikkia. Tavoitteena on myöhemmin tanssin esittämispuoli, kun tanssikuviota ollaan harjoiteltu enemmän. Power Mover tanssissa ja yleensäkin tanssissa opettajan mottona on, että *”Tärkeää on jokaisen saada tanssia omilla taidoillaan ja kenellekään ei saa nauraa. Pääasia on, että kaikki osallistuvat innokkaasti”*. Saada tanssia omilla taidoillaan on erittäin tärkeä asia, jotta oppilas

saisi positiivisia kokemuksia tanssitunnilta eikä kävisi niin, että opetuksesta olisi enemmän haittaa persoonallisuuden kehittymiselle kuin hyötyä. Myös Telama ja Kahila korostavat liikuntatunneilla positiivista ja turvallista ilmapiiriä oppilaiden persoonallisuuden kehityksen kannalta ajatellen (1994, 150-153).

Opettajalle kuitenkin kokonaisuudessaan merkityksellisintä Power Mover tanssiprojektissa on, että ”Pysytään ajan hermolla ja, että se on tärkeä nuorisokulttuurikanava.”

Seuraavat sitaattit kertovat, mitä kasvatuksellisia tavoitteita asiantuntijat pitävät tärkeinä Power Mover tanssille ja yleensä tanssille:

M. Ahlgren mukaan ”tanssin ja Power Mover tanssin kasvatuksellisia tavoitteina ovat sosiaalinen puoli, itsensä hyväksyminen ja sitten tämä esiintymistaito. Jos sä esiinnyt koulun juhlissa, niin sitten on todennäköistä helpompi mennä sinne luokan-kin eteen kertomaan, kun sut hyväksytään. Tanssissa tärkeä kasvatuksellinen asia on, kun sä tanssit niin sä käytät siinä omaa vartaloa välineenä. Tanssijat oppivatkin tuntemaan oman vartalonsa ja hyväksymään sen paljon nopeammin, sekin auttaa jo murrosiässä hyväksymään itsensä. Nuoret saavat tanssin avulla sosiaalisia suhteita toisiin. He saavat kavereita, jotka harrastavat samoja asioita. Voidaan tehdä yhdessä juttuja ja näin löytää oma porukka.” (henkilökohtainen tiedonanto 22.3.2002.)

A. Samulinin mukaan ”tanssilla on annettavaa nuorille sekä fyysisesti, että mielelle psyykkisesti. Tanssin avulla opitaan liikettä ja rytmiä. Tanssi antaa nuorille itsetuntoa, ilmaisun riemua, innostusta ja he oppivat tuntemaan omaa kehoaan. Tanssin avulla nuoret uskaltavat myös muussakin elämässä.”(henkilökohtainen tiedonanto 25.2.2002.)

I. Simola-Isakssonin mielestä ”musiikkiliikunta pitää paljon sisällään kasvatustavoitteita. Musiikkiliikunnan avulla voidaan kehittää persoonallisuutta ja luovuutta. Sekä luoda yhteenkuuluvuuden tunnetta, yhteiskunnallista kuuluvuutta, avoimuutta ja terapeuttista puolta. Terapeuttisen aspektin näkökulmasta musiikkiliikunta on ennakkoivaa ”hoitoa”, antaa mahdollisuuden avata kanavia ja voi vapauttaa lapsen lahjakkuuttakin. Musiikkikasvatus ja liikuntakasvatus ovat molemmat yleiskasvatusta, myönteistä asennetta ja myönteistä asennetta omaan itseen. Kun hyväksyy oman itsensä voi tämän jälkeen hyväksyä muutkin ihmiset. Liikuntakasvatus ja musiikkikasvatus ovat tärkeitä asioita. Niiden avulla kasvatetaan ihmistä. Sosiaalisuus nousee esille musiikkiliikunnassa, se luo vapautumista sekä toisen huomioonottamista.” (henkilökohtainen tiedonanto 7.12.2001.)

Mikko Ahlgren korosti tanssin kasvattavan sosiaalisesti ja kehittävän esiintymistaitoa ja lisäksi se saa aikaiseksi erittäin tärkeän asian eli itsensä hyväksymisen ja oman

kehon tuntemisen. Myös Inkeri Simola-Isaksson puhui siitä, kuinka tärkeää nuorelle on oman itsensä hyväksyminen. Aira Samulin painotti myös nuorten saavan yleensäkin tanssin avulla itsetuntoa, oman kehonsa tuntemista ja esiintymistaitoa. Nuori luo ja etsii tanssin avulla omaa identiteettiään. Hänelle oma keho on myös erittäin tärkeä ja korostuukin tässä ikävaiheessa vielä voimakkaammin. Nuori on siinä iässä, että hän hakee erityisesti hyväksyntää muilta ja näin pyrkii myös kohottamaan omaa itsetuntoaan. Identiteettiin kuuluukin Nurmen mukaan nuoren käsitykset ja asenteet omasta itsestään ja se koskeekin hänen itsetuntoaan ja minäkuvaa (1994,8). Telama ja Kahila korostavatkin, kuinka murrosikäiselle nuorelle on minäkäsityksen kannalta tärkeää käsitys omasta kehonkuvasta eli body imagesta, ja kuinka oppilasta oikein ohjatun liikunnan avulla voidaan saada hyväksymään oma kehonsa (1994, 154) Tähtinen ym. korostavatkin, kuinka yksilö voi rakentaa liikunnan avulla omaa identiteettiään (2002, 49).

10.2 Power Mover tanssiprojekti koulun toiminnassa ja Power Mover tanssin opettaminen

Opettajat ovat kokeneet Power Mover tanssiprojektin hyvänä, koska nuorille on löydetty tapa opettaa tanssia nuoria kiinnostavin askelein, liikkein ja musiikin mukaan. Opettajien mielestä Power Mover tanssiprojekti on antanut oppilaille esiintymiskokemusta ja innostusta tanssin vielä enemmän, koska osa heistä oli päässyt jopa television kuvauksiin. Power Mover tanssia on myös esitetty koulun ulkopuolella muun muassa Lauttasaari-päivänä muille asukkaille. Aikaisempina vuosina oppilaat ovat harjoitelleet tanssia välituntien aikana koulun pihalla musiikin tullessa kovaäänisten kautta. Muutamia oppilaita olivat olleet esitanssijoina matalalla katolla ja se oli ollut todella hieno näky. Haastattelemani opettaja sanoikin: *"Tällöin Power Mover tanssi tosiaan näkyi ja kuului ulospäinkin."* Joinakin vuosina oppilaat ovat myös osallistuneet oman tanssin kisaan, johon he ovat voineet itse ideoida ja suunnitella oman tanssin, joka on myös videoitu.

Haastatelluille oppilaille oli jäänyt Power Mover tanssiprojektista parhaimpina kokemuksina, kun he ovat päässeet esiintymään koulun ulkopuolelle sekä myös koulun omassa juhlassa. Opettaminen on ollut oppilaille tärkeää ja päätapahtumassa käynti

mieluista. Opettajille sekä oppilaille on jäänyt erityisesti mieleen ne mitä Power Mover tanssiprojektin parissa on tehty koulun ulkopuolella, mutta myös koulun sisällä tapahtuvat toiminnot ovat olleet tärkeitä. Ziehe painottaa, kuinka oppilaita kiinnostaa julkisuus ja heille tulisi antaa mahdollisuus näyttää osaamistaan koululle, vanhemmille, kunnalle tai kaupunginosalle (Sironen 1992, 12). Tässä tehtävässä Lauttasaa- ren ala-aste on onnistunut erittäin hyvin. Seuraavista lauseista saa kuvan, kuinka Power Mover on vaikuttanut yleisestikin koulussa ja etenkin kolmeen oppilaaseen:

”Todella siis nämä kolme tyttöä ovat löytäneet siitä kipinän, ja joka varmasti jatkuu tässä koulussa eteenpäin.”

”Kyllä mun mielestä voi sanoa, että täällä koulussa on tanssi-innostus. Tietysti monet harrastavat tanssia vapaa-ajalla ja se vaikuttaa kouluunkin, mutta kyllä se Power Mover on varmasti herättänyt kiinnostusta.”

M. Ahlgrenin mukaan Power Moverin tarkoitus kouluille voi olla erilainen. Toiset koulut pitävät päätapahtumaa kohokohtana, johon harjoitellaan ja suunnitellaan tanssia pidemmän aikaa. Toisessa koulussa voi taas tärkeänä asiana olla se, mitä koulun sisällä tapahtuu eli saatetaan harjoitella tanssia esimerkiksi kevätjuhlaan. Tanssia voi Ahlgrenin mukaan yhdistää koulussa näytelmiin ja tehdä yhteistyötä koulun ”bändin” kanssa.

Haastatteleman tytöt kokivat erityisen hyvänä ja hienona kokemuksena, että he olivat päässeet edellisenä keväänä television lotto-ohjelmaan, jossa he tanssivat Power Mover tanssin, joka oli kuvattu kalliolla. Monelle oppilaalle se oli jäänyt mieleen erityisenä muistona Power Mover tanssiprojektista. Haastatteleman oppilaat tulevat muistamaan sen tapahtuman vielä pitkään. Ulkona ja kalliolla kuvaaminen oli ollut erilainen kokemus kuin yleensä sisällä kuvaaminen. Tytöt muistelivat myös kuinka musiikin kanssa oli ollut ongelmia nauhoituksessa, ja kuvausautoakin oli jouduttu peruuttamaan siten, että musiikki saatiin sieltä kuuluviin. Tytöt muistelivat tapahtunutta:

”Tosi hienoo joo.”

”Mulle jää ainakin mieleen, mä muistan sen varmaan vielä tosi pitkään myöhemmin.”

Oppilaille oli ollut erittäin tärkeää, kun he olivat päässeet Power Mover tanssin puitteissa tv- kuvauksiin. Ziehe korostaakin kuinka koulun tulisi järjestää ja antaa oppilaille poikkeuskokemuksia (1992, 37).

Haastattelemilleni opettajille oli jäänyt tämän kevään aikana ainoastaan myönteistä sanottavaa Power Mover tanssiprojektista. Kevään aikana muutamat oppilaat olivat käyneet opettamassa eri luokan oppilaille, sekä tytöille että pojille Power Mover tanssia. Toinen opettajista oli katsonut muutaman luokan kanssa Power Mover videoita ja harjoitellut tanssin askeleita. Hän myös kertoi, kuinka koululla oli järjestetty ”Koulu tanssii -tapahtuma” 3.-6.-luokkalaisille toukokuun loppupuolella. Oppilailla oli siellä mahdollisuus esittää omia tanssejaan, ja muutamat oppilaat olivat esittäneet myös Power Mover tanssin. Sitä oli harjoiteltu yhdessä myös kaikkien oppilaiden kanssa.

Opettajan haastattelussa kävi ilmi, että Power Mover tanssi ja muu siihen liittyvä on ollut tärkeää koululle. Ollaan siis löydetty sellainen tanssi ja musiikki, mikä kiinnostaa myös oppilaita eikä ainoastaan opettajia. Seuraavasta lauseesta tämä korostuu hyvin selvästi: *”Tässä Power Mover tanssissa se on nuorisokulttuuria parhaimmillaan siinä, kun on ehkä löydetty tai opettaa tanssia nimenomaan niillä sanoilla, musiikilla ja niillä askelilla mikä kiinnostaa nuoria”*.

Haastattelemieni oppilaiden mukaan opettaminen oli tuntunut heistä mukavalta ja hauskalta. Haastatteleman tytöt kokivat parempana tapana sen, kun oppilaiden annetaan opettaa toisilleen tanssia. Opettaminen ei tunnu kuitenkaan pakonomaiselta. Edellä mainitut asiat tulevatkin hyvin esille seuraavissa kohdissa:

”Musta tää opettaminen on kivaa. Ei me vielä mitään opettajia olla, mutta se on silti kivaa sillai. Musta se on kivempi tapa, että annetaan oppilaat opettaa. Ei tuu kuitenkaan sellaista, että tää on pakko opetella”.

”Musta on tosi hauskaa opettaa. Musta tää on parempi systeemi.”

”Ehkä se on kivempi, että joku kaveri opettaa. Viime vuonna me tehtiin kans sillee, että opettajat ei oikein innostu varmaan opettamaan sitä tanssia.”

Muutammat oppilaat halusivat myös, että oma opettaja opettaisi heille enemmän tansseja ja musiikkiliikuntaa. Seuraavassa lauseessa se korostuukin: *”Opettaja vois enemmän itse opettaa. Meidän opettaja ei oo yleensä kauhean innostunut opettaa meille.”*

Oppilaiden mielestä on ollut hyvä että muut oppilaat sekä opettajat ovat opettaneet heille tanssia. Kuitenkin korostui, että osa haastateltavista oppilaista ei halunnut, että oppilaat vain olisivat opettaneet ja yksi haastateltavista totesikin, että opettaja voisi enemmän opettaa itse, mutta kun hän ei ole tarpeeksi kiinnostunut tanssin opettamisesta. Haastattelemani opettajan mukaan saattaa joskus olla kyse opettajan omasta ajanpuutteesta, kun annetaan oppilaiden opettaa. Toinen haastattelemastani opettajan mukaan on hyvä, että itse opettaa ja antaa myös oppilaidenkin opettaa. Simola-Isaksson korosti sitä, kuinka *”opettajalla on todellakin tärkeää olla opetuksen tavoitteet selvillä, vaikka otetaankin mukaan nuorten omaa elämämaailmaa”*(henkilökohtainen tiedonanto 7.12.2001).

Erityisesti oppilaat olivat pitäneet ulkopuolisen tanssinopettajan käynneistä ja opettamisesta heille koulussa. He pitivät sitä mukavana asiana ja toivoivatkin, että niin voisi tapahtua useamminkin. Haastattelemani tytöt kertoivat, että he olivat myös itse käyneet opettamassa useille luokille liikuntatunneilla diskotansseja. Oppilaat kaipaavat tanssia opettamaan asiantuntevaa opettajaa. Nuorisotanssit muuttuvat koko ajan ja opettajan on myös vaikea pysyä ajan tasalla ellei kouluta itseään koko ajan. Williams korostaakin, että tanssin opettamista voidaan vieroksua sen takia, koska opettajat voivat olla epäpäteviä sitä opettamaan (1990, 24). Tässäkin kohdassa tutkimusta tulee esille Telaman painotus siitä, kuinka kasvattajien tulisi tehdä yhteistyötä koulun ulkopuolisten tahojen kanssa uusien liikuntalajien asiantuntemuksen vuoksi (1999, 47). Opettajilta ei voida kuitenkaan vaatia, että he osaisivat opettaa esimerkiksi breakdancea vain sen vuoksi, että se on nuorten suosiossa. Breakdanceen vaaditaan asiantunteva tanssinopettaja, koska se on vaikea tanssimuoto. Eichberg (1998) painottaakin sitä, että uuden liikuntakulttuurin myötä on tullut liikuntamuotoja kuten akrobatia-esityksiä, joita esittävät specialistit eivätkä perinteisen liikunnan asiantuntijat (ks. Tähtinen ym. 2002, 51).

Opettajat suhtautuvat oppilaiden mielestä tanssiin kuitenkin hyvin. Oppilaiden mielestä heidän koulunsa rehtori ja muut opettajat ovat innoissaan tanssista ja he myös haluavat, että Power Mover tanssia opetettaisiin kaikille oppilaille. Opettajat tietävät oppilaiden mielestä tansseista aika paljon ja he myös kyselevät oppilailta melko paljon.

10.3 Power Mover tanssiprojektin kehittäminen

Oppilaat haluaisivat, että Power Mover tanssiprojekti jatkuisi tulevaisuudessakin. Tyttöjen mielestä Power Mover tanssiprojekti on innostanut ja motivoinut heitä ja he haluavat olla siinä jatkossakin mukana. Toisesta haastatteluryhmästä kävi selville, että oppilaat haluaisivat olla enemmänkin mukana Power Mover tanssiprojektin toiminnassa, mutta he eivät ole joka vuosi päässeet mukaan, vaikka olisivat halunneet. Oppilaat olisivat halunneet opettajien tiedottavan aikaisemmin heille oman tanssin kilpailuun osallistumisesta. Viestiminen on siis tärkeää oppilaiden ja opettajien välillä. Oppilaat olivat hyvillään kuitenkin siitä, että etenkin rehtori ja muut opettajat ovat olleet innostuneita Power Mover tanssiprojektista. He olivat kuitenkin huolissaan siitä tuleeko heillä olemaan Power Mover tanssiprojektia enää yläasteella.

Opettajien mielestä Power Mover on ollut positiivien asia ja se antaa vinkkejä omaan opetukseen. Opettajille Power Moverin keväinen ajankohta on koulussa kiireistä aikaa, koska siellä on samaan aikaan paljon myös muita projekteja. Haastattelemani opettaja olikin pahoillaan, että ei ole aina ehtinyt panostamaan Power Mover tanssiprojektiin niin paljon kuin olisi halunnut. Power Mover tanssiprojektin ajankohdaksi voisi joskus miettiäkin alkusyksyä. Oppilaille Power Mover päätapahtuma voi kuitenkin olla keväällä mukava koulun päätökseksi ja kesäloman aloittajaksi oleva tapahtuma. Päätapahtuma voisi myös olla kiinnostava syksyn alkupuolellakin, jolloin se voisi olla yhtenä motivointikeinona liikuntatunteihin ja yleensäkin koulunkäynnin aloitukseen.

Power Mover tanssi on tyttöjen mielestä ollut sopivan helppo, mukava ja tanssityylyltään kivannäköistä. Yhden oppilaan mielestä on myös hyvä asia, että vaikka ei olisikaan aikaisemmin harrastanut tanssia niin Power Mover tanssin voi kuitenkin

oppia. Yhden haastateltavan mielestä on erittäin tärkeää, että tanssiin saa rytmin ja hengen mukaan. ”Siihen pitää vaan saada se svengi mukaan”. ”Se on niin ku idea ja mieli mukana, kun sitä tekee”.

Opettajien mielestä Power Mover tanssi on taitotasoltaan sopiva myös ala-aste-ikäisillekin oppilaille. Oppilaat oppivat tanssin aika nopeasti ja etenkin ne oppilaat, joilla on aikaisempaa kokemusta tansseista, oppivat sen erityisen nopeasti. Ne oppilaat, jotka tanssivat vapaa-aikanaan on jo etukäteen perusaskeleet ja rytmi hallussa. Power Mover tanssissa on haastetta, mutta se ei ole kuitenkaan ylivoimaisen vaikea. Opettajat pitävät Power Mover tanssia hyvänä ja näyttävän näköisenä.

Haastattelemiini tytöt pitivät Power Mover tanssia hyvänä ja vauhdikkaana. Power Mover tanssissa voisi heidän mielestään kuitenkin olla enemmän erilaisia liikkeitä, ja yhteistanssi voisi olla videolla kahdelle eri taitotason oppilaille eli aloittelijoille ja edistyneille. Oppilaat pitivät Power Mover videota erittäin hyvänä opetuksen ja etenkin musiikin suhteen. He toivoivat, että ensi vuonna voisi tanssissa olla enemmän mukana hip hoppiä ja breakdancea. Tämän ajan henkeen kuuluukin myös, että tavalliset diskotanssit eivät ole niin paljon nuorten suosiossa, vaan nimenomaan hip hop tyylliset tanssit ja breakdance. Oppilaat ovat kuitenkin pitäneet siitä, että Power Mover tanssissa on ollut kohtia missä he ovat saaneet improvisoida omia liikkeitä, ja siten heidän ei ole tarvinnut tehdä koko aika samaa kuin muut. He korostivat, että kun he käyvät diskossa niin siellä he voivat myös keksiä omia tanssiliikkeitä. Tyttöille on tärkeää saada esittää omia liikkeitä ja siten myös tuoda esille omaa persoonallista osaamistaan.

Jari Samulin korostaa sitä, kuinka diskotanssissa voi käyttää omaa improvisaatiota ja kuinka diskotanssissa korostuu etenkin myöhemmin yksilöllisyys (Paavilainen 1991, 14-15). Ziehe korostaakin kuinka tämän päivän nuorten identiteetin rakentamisessa korostuukin yksilöllistyminen, jolla tarkoitetaan sitä, että heillä on kova itsensä löytämisen tarve sekä massasta erottumisen pakko. Oma minuus halutaan kokea ainutlaatuisena ja ainutkertaisena. (Aittola ym. 1991, 255.) Myös Nykyri korostaa kuinka tanssi voi olla yksilöllisen ilmaisun projekti ja kuinka yksilöllisyyttä voi tuoda esille diskossa taidokkaalla tanssimisella (1996, 58-59).

Opettajat pitivät Power Mover videota hyvänä, koska tanssi oli siinä opetettu erittäin hyvin. Haastattelun aikana tuli kuitenkin esille, että videolla olevia tanssinopettajien toivottiin kiinnittävän huomiota omiin manereihinsa, koska ne joskus huvittavat oppilaita. Tanssinopettajat voisivat olla luonnollisempia ja autoritaarisempia. Tytöt pitivät Power Mover tanssivideota hyvänä, koska siinä oli alkulämmittely tanssia varten, koko tanssi hitaasti laskuineen ja lopuksi koko tanssi normaali tahdissa. Videolta on hyvä nähdä aluksi miltä tanssi näyttää kokonaisuutena. Oppilaat korostavat Power Mover tanssivideolla olevien henkilöiden hyvää eläytymistä tanssiin. Sironen toteaa, kuinka liikunnassa halutaan tänä päivänä ruumiillista kokemusta tässä ja nyt, ja kuinka sen taustalla onkin nähtävissä postmodernismin ajan henkeä (1995, 168-169). Tanssia voidaan pitää myös hyvin vahvasti esittävänä taiteena, jolloin siinä myös korostuu tanssijan ilmaisullinen puoli eläytymisellä siihen hetkeen.

Oppilaiden mielestä Power Mover päätapahtuma oli keväällä hyvin järjestetty ja ohjelmaa oli ollut koko ajan. Kehittämistä olisi kuitenkin siinä, että toiset ohjelmat olivat menneet päällekkäin. Oppilaat toivoivat myös, että päätapahtumassa voisi olla joku tanssinopettaja opettamassa vielä muita tansseja. Viime keväänä päätapahtumassa ollut opettaja piti tapahtumaa tunnelmaltaan hyvänä. Siellä oli ollut paljon osallistujia ja hyvää ohjelmaa. Oppilaat olivat hänen mielestään lähteneet innostuneina Helsingissä olleeseen päätapahtumaan mukaan. Toisen opettajan mieleen oli jäänyt kuinka hieno tapahtuma Power Mover on ja kuinka se on oppilaille mielenkiintoinen. Päätapahtumassa on hänen mielestään hyvä yhteishenki ja päätapahtumaan on saatu paljon nuoria kokoontumaan yhteiselle asialle eli tanssille. Opettaja korostikin, kuinka ”*Power Moverin päätapahtuma on positiivinen, urheilullinen ja raikas tapahtuma*”. Nuoret voivat päätapahtumassa kokea toistensa kanssa ryhmäidentiteettiä tanssin, musiikin ja yleensä liikunnan avulla, jotka ovatkin nuorisolle tärkeitä. Aittola korostaakin kuinka vapaa-ajan harrastukset kuten musiikki, urheilu, näytteleminen ja tanssi ovat nuorille tärkeitä, ja kuinka niiden avulla voi rakentaa omaa identiteettiään ja ilmaista itseään (1998, 153-156).

11 YHTEENVETOA TUTKIMUSTULOKSISTA

11.1 Tanssi oppilaiden kokemana

Tytöt kokevat tanssin koulun ulkopuolisissa vapaa-ajan harrastuksissa erittäin mielekkääksi ja tärkeäksi itselleen. He ovat hyvin innostuneista käymään yksityisessä tanssikoulussa ja pitävät paljon opetuksesta ja tanssinopettajista. Opetukseen sisältyy nuorisotanssin tyylisiä hyvin monenlaisia tanssitunteja. Vaikka oppilaat pitävät tanssista koulussa, vie tanssi vapaa-ajan harrastuksissa selvästi voiton. Tämä korostaa myös sitä, kuinka vapaa-ajan harrastukset koetaan oppimisympäristönä parempina tanssin suhteen kuin koulussa opittavat tanssit. Vapaa-aikana oppilaat harrastavat tanssia, koska se on mukavaa, siinä yhdistyy musiikkia ja he saavat myös esiintyä. Tytöt korostivat, että tanssi kuuluu myös pojille eikä pelkästään tytöille. He painottivat, että poikienkin tulisi saada harrastaa tanssia eikä pelätä sitä, että muut oppilaat kiusaavat siitä. He korostivat, että tällä hetkellä breakdance on ”poikien juttu”.

Oppilaat kokevat tanssin siten, että he toivoivat koulussa olevan enemmän tanssia liikuntatunneilla ja nimenomaan nuorisotansseja, kuten hip hop tyylisiä tansseja, breakdancea, diskotansseja ja myös modernia tanssia etenkin jazztanssia. Oppilaita eivät kiinnosta kansantanssit eivätkä rivitanssit. Oppilaat pitävät enemmän sellaisista tansseista, jotka ovat nopeatempoisia. Muista perinteisistä sosiaalisista tansseista, kuten pari- ja lavatanssit sekä vanhat tanssit kiinnostavat tyttöjä, mutta eivät poikia. Oppilaat pitivät hyvänä asiana sitä, että heidän koulussaan on annettu oppilaiden opettaa Power Mover tanssia. Osa oppilaista kuitenkin toivoi, että opettajat voisivat itse myös opettaa enemmän. Oppilaat myös toivoivat, että opettajat voisivat olla enemmän kiinnostuneista tanssin opettamisesta eikä vain opettaa kansantansseja. Tutkimuksessa kuitenkin selvisi, että oppilaat kokivat yleisesti heidän koulun rehtorin ja muiden opettajien suhtautuvan myönteisesti tanssiin ja sitä he pitivät hyvänä asiana. Haastateltavat oppilaat kaikki halusivat erityisesti, että kouluun voisi tulla opettamaan joskus tanssia koulun ulkopuolinen tanssinopettaja, niin kuin heillä on joskus ollut. Siitä he olivat pitäneet erittäin paljon.

Oppilaat pitävät tanssista etenkin siitä syystä, että se on mukavaa ja hauskaa toimintaa. Oppilaat korostivat kuitenkin musiikin ja etenkin populaarimusiikin olevan tärkeää heille tanssissa. He katsovat tanssia ja kuuntelet musiikkia MTV:ltä. Oppilaat pitävät tanssia ja musiikkiliikuntaa hyvinä vaihtoehtoina muille opetettaville liikuntalajeille koulussa. Heidän mielestään tanssi on monipuolista, kehittää rytmitajua ja kuntoa, antaa esiintymiskokemusta, on innostavaa ja haasteellista toimintaa.

Opettajat ovat todenneet oppilaista samoja asioita, mitä äsken tuli esille. Lisäksi opettajien mielestä oppilaat tietävät paljon tansseista ja mitä erikoisimmista tanssimuodoista. Tämän ikäiset oppivat myös heidän mielestään helposti koreografioita. Sitä opettajat eivät ole tiedostaneet, että oppilaat toivovat opettajien itse opettavan heille enemmän tanssia ja erityisesti ulkopuolisen tanssinopettajan.

Vapaa-aika on tullut nuorille oppimisympäristönä tärkeämmäksi kuin koulu. Vapaa-ajan kulttuuriin liittyviä tanssimuotoja osaavat parhaiten opettaa niihin perehtyneet tanssinopettajat, eikä koulussa olevat opettajat. Tanssi kuuluu yhteiskunnassamme enemmän tytöille ja naisille sen feminiinisen luonteensa vuoksi, mutta breakdance on saanut myös koulussa sijaa maskuliinisen luonteensa takia. Nuoret luovat omaa identiteettiään harrastusten kuten nuorisotanssien ja musiikin avulla. Malleja identiteetin rakentamiseen saadaan median kautta esimerkiksi MTV:ltä, jossa näkyy kansainvälisen nuorisokulttuurin vaikutteet.

11.2 Tanssin kasvatukselliset tavoitteet ja opettajien tärkeinä pitämät tanssit koulussa

Haastattelemani opettajat pitävät perinteisiä ja yleensäkin sosiaalisia tansseja koulussa tärkeimpinä tansseina kuten kansantansseja, pari- ja lavatansseja, vanhoja tansseja ja yleensäkin ryhmätansseja. Tanssien harjoittelu pitäisi heidän mielestään aloittaa jo ala-asteelta. Paritanssit ovat opettajien mielestä hyviä yleissivistävyyden kannalta. Kansantanssit ovat tärkeitä kansallisen ja perinteisen kulttuurin kannalta. Toinen opettaja korosti myös kuinka he olivat oppilaiden kanssa harjoitelleet kansantanssia koulun Kalevala-juhlaan ja hän koki sen erityisen kasvattavana luokan yhteisenä projektina, jossa yhteishenki kohosi. Opettajat pitivät heidän koulussaan oppilaille

erityisen hyvänä kokemuksena erilaisten tanssien harjoittelun Finlandia-talolle itenäisyyspäiväjuhliä varten. Opettajat korostivat ryhmätanssien merkitystä sosiaalisuuden, yhdessä toimimisen, suunnittelun ja luovuuden sekä esittämisen kannalta. Opettajat haluavat ottaa myös tansseja oppilaiden harrastuneisuudenkin mukaan ja huomioida nuorten ”ajan hengen” mukaiset tanssit. Opettajat pitävät tanssia hyvänä sosiaalisena tapahtumana, jossa musiikki ja liikunta yhdistyvät hauskasti. Toinen opettaja korosti myös kuinka tanssi avaa uusia kanavia ja auttaa löytämään sekä avaamaan lukkoja itsestä ja suhteesta toisiin ihmisiin.

Asiantuntijahaastatteluisissa opettajat korostivat tanssin kasvatuksellista merkitystä fyysisen, psyykkisen ja sosiaalisen merkitysten näkökulmasta. He korostivat myös, kuinka nuoret voivat tanssin avulla tutustua omaan kehoonsa ja myös siten oppia paremmin hyväksymään itsensä ja myös muut. Opettajat korostivat myös kuinka yleensäkin tanssin avulla nuori voi kehittää ja luoda omaa identiteettiään, omaa persoonallisuuttaan. Tanssin kasvatuksellisena merkityksinä korostuivat myös rytmi ja liike, luovuus, ilo ja esiintyminen. Asiantuntijahaastatteluisissa opettajat korostivat, kuinka heidän mielestään olisi aluksi hyvä harjoitella yksintansseja, joista oppilaat pitävät ja vasta tämän jälkeen voisi olla antoisampaa harjoitella paritansseja. Paritansseja olisi hyvä harjoitella heidän mielestään vasta myöhemmin, koska oppilailla saattaa olla kehitysiällisesti vaikeaa olla tyttö-poika pareina. Opettajat korostivat myös, kuinka tanssien tulisi olla myös poikien mieleen ja tällöin tulisi olla poika- maista ohjelmaa ja liikkeitä mukana. He korostivat myös, että uudet tanssimuodot voivat innostaa oppilaita enemmän tanssimaan. Ja yleensäkin tanssin avulla voi saada lisää ystäviä ja hyvän yhteisen harrastuksen.

Opettajat korostavat koulussa tanssin kasvatuksellisina tavoitteina selvästi enemmän sosiaalisuutta kuin esimerkiksi tanssinopettajat, vaikka yleisesti ja myös tanssinopettajien näkökulmastakin tanssia korostetaan hyväksi sosiaaliseksi liikuntamuodoksi. Tanssinopettajat korostavat kuitenkin vahvemmin tanssin tavoitteissa yksilöllisyyttä ja persoonallisuutta. Heillä korostuu oman kehon oppimisen tunteminen ja siten myös oman itsensä hyväksyminen ja arvostaminen. Tanssinopettajat korostavat aluksi yksintanssien opettamista paritanssien sijaan. Yksilöllisyyden ja persoonallisuuden korostaminen tukevatkin tämän ajan postmodernista henkeä erottautumisen pakolla ja vapautumisen tunteella muista ihmisistä. Nuorisotanssien yksilöllisyyden

avulla nuoret luovat omaa identiteettiään. Tanssinopettajat elävät paljon vapaa-aikakulttuurin ehdoilla. Tässä tuleekin esille, kuinka opettajat koulussa ja nuorisotanssien opettajat koulun ulkopuolella eroavat lähtötavoitteissa toisistaan.

11.3 Tanssin näkyminen ja rooli koulussa

Oppilailta on ollut erilaisia tansseja koulussa. He ovat saaneet itse suunnitella, harjoitella ja esittää niitä koulun juhlissa. Toinen haastattelemani oppilasryhmä olisi kuitenkin enemmän halunnut tehdä tanssiesityksiä koulun juhliin. Erityisesti tuli esille, että oppilaat pitivät tärkeänä tanssien esittämistä. Oppilaat ovat saaneet myös opettaa toisille oppilaille diskotansseja. Oppilaat toivat myös esiin, että he ovat harjoitelleet erilaisia tansseja itsenäisyyspäiväjuhliin, jotka on järjestetty Finlandia-talolla. Oppilailta ei ole ollut kerhotoimintaa tanssin puitteissa, mutta he eivät ole sitä kaivanneetkaan. He ovat saaneet harjoitella tansseja myös välituntien aikana. He kertoivat, että opettajat kyselevät heiltä paljon tansseista ja sitten pystyvätkin ottamaan niitä paremmin huomioon opetuksessa.

Opettajien mielestä oppilaiden tanssiharrastus vaikuttaa innostavalla tavalla myös koulun tunteihin. Poikia joutuu motivoimaan tanssiin enemmän kuin tyttöjä. Pojat eivät ole kiinnostuneita tanssimaan etenkin paritansseja, mutta breakdance on innostanut poikia mukaan tanssin pariin. Oppilaat ovat opettaneet toisilleen sekä tytöille että pojille diskotanssia koulussa. Naisopettajat ovat myös opettaneet etenkin liikuntatunneilla tanssia, mutta miesopettajat eivät ole opettaneet heidän koulussaan tanssia. Heidän koulussaan oppilaat saavat itsenäisesti suunnitella ja esittää tansseja juhlissa. Koulussa on harjoiteltu tanssipaketti itsenäisyyspäiväjuhliä varten ja pidetty myös paljon tanssitapahtumia. Aikaisemmin oppilaat ovat esittäneet Lauttasaari-päivänä Power Mover yhteistanssin asukkaille ulkoilmatapahtumassa ja Power Mover tanssia on harjoiteltu myös eri koulujen kanssa yhteisesti ulkoilmatapahtumassa. Heidän koulullaan on aikaisemmin tanssittu välituntien aikana ulkona kovaäänisten kautta tulleen musiikin avulla. Koulua on saanut mainetta myös siitä, että heidän koulun oppilaita oli päässyt televisioon esiintymään edellisenä keväänä Power Mover yhteistanssin merkeissä.

Tutkimuksessa mukana olleessa koulussa korostetaan luovuuden kehittämistä tanssin avulla. Oppilaille on ollut erittäin tärkeää esittäminen ja sitä he ovatkin voineet tuoda esille koulun sisäisissä ja ulkopuolisissa tapahtumissa. Esittämisen avulla oppilaat rakentavat omaa identiteettiään ja etenkin tytöt rakentavat feminiinistä puolta tanssin avulla. Oppilaille on erittäin tärkeää kokea olevansa ainutlaatuisia yksilöitä yhteiskunnassa ja saada näyttää omaa osaamistaan muille, ja siten kehittää myös omaa itsetuntoa. Oppilaat ovat saaneet konsultoida opettajia nuorisotanssien suhteen. Tämä onkin yksi uuden liikuntakulttuurin tuoma muutos kouluihin, ja opettajien tulisi muissakin yhteyksissä hyödyntää oppilaiden ja muiden asiantuntijoiden tietoutta paremmin.

11.4 Oppilaiden ja opettajien kokemuksia Power Mover tanssiprojektista

Oppilaat ovat pitäneet eniten Power Mover tanssiprojektiin liittyen opettamisesta, esiintymisestä koulun juhlassa, päätapahtumassa olemisesta ja erityisen paljon kolmelle haastateltavalle tytölle oli jäänyt poikkeuskokemuksena mieleen edellisenä keväänä televisioon pääsy, jossa he olivat esittäneet Power Mover yhteistanssin. Oppilaat ovat pitäneet Power Mover tanssiprojektia hyvänä kokonaisuutena ja toivoivatkin, että se jatkuisi tulevaisuudessa. He kertoivat, että Power Mover tanssiprojekti on innostanut ja motivoinut heitä. Toinen ryhmä korosti, että he haluaisivat olla vielä enemmän mukana kuin mitä he olivat saaneet olla. Oppilaat toivoivat, että opettajat ilmoittaisivat heille jatkossa ajoissa paremmin oman tanssin kisaan osallistumisesta. Eniten oppilaat ovat pitäneet Power Mover tansseista, joissa on ollut hip hop tyyllisiä liikkeitä ja breakdancea. Erityisesti he ovat pitäneet Power Mover tanssin musiikista ja he korostivatkin, että Power Mover opetusvideo on ollut hyvä. Päätapahtumaa he pitivät hyvin järjestettynä, koska siellä oli ollut koko aika ohjelmaa.

Opettajat ovat pitäneet Power Mover tanssiprojektia tarpeellisena ja positiivisena asiana sekä oppilaille että itselleen. Opettajien mielestä Power Mover tanssiprojektin yhtenä keskeisenä asiana voidaan pitää sitä, että ollaan löydetty nuorisokulttuurin kanava, jonka avulla pystytään opettamaan tanssia nimenomaan niillä sanoilla, musiikilla ja askelilla, jotka kiinnostavat nuoria. Power Mover opetusvideo on ollut opettajille myös antoisa opetuspaketti, josta on saanut vinkkejä omaan opetukseen.

Valmiit materiaalit saattavat heidän mielestään innostaa opettajia enemmän tanssin opettamiseen. He kuitenkin totesivat, että valitettavasti kaikki opettajat eivät ole heidän koulussaan yhtä innostuneita, etenkin miesopettajat. Opettajat korostivat hyvänä asiana, että opetusvideolla on ollut kuitenkin poikia tanssimassa ja myös tanssinopettaja on ollut miespuolinen henkilö. Breakdance esitykset Power Mover tanssivideolla ovat olleet sekä tyttöjen että poikien suosiossa.

Opettajien mielestä on tärkeää, että oppilaat saataisiin nauttimaan ja iloitsemaan liikunnasta. Musiikkivideoista on hyötyä, jos niiden avulla oppilaat saadaan innostumaan opetettavasta asiasta. Power Mover tanssivideo on hyvä, koska sen avulla opettaja pysyy ajan hermolla ja näkee viimeisimmät virtaukset tanssin ja musiikin suhteen, joka on tarpeellista, jotta ymmärtää myös oppilaita paremmin. Opettajat pitävät Power Mover tanssia myös hyvin ala-asteikäisille sopivana.

Opettajat ovat pitäneet Power Mover tanssiprojektia hyvänä asiana, koska se on tuonut tanssia kouluun ja vienyt sitä koulusta ulospäin muun muassa Power Mover päätapahtumaan. Power Mover päätapahtumaa opettajat pitävät positiivisena ja urheilullisena tapahtumana, jonne on saatu kokoontumaan paljon nuoria yhteen kiinnostavien vapaa-ajan harrastusten kuten tanssin, musiikin ja liikunnan avulla. Oppilaat ovat pitäneet myös Power Mover päätapahtumasta. Power Mover tanssiprojekti on ollut kokemusten kannalta erityisen tärkeää niille oppilaille, jotka pääsivät opettamaan tanssia ja esiintymään televisioon.

Koulussa on ollut Power Mover tanssiprojektin puitteissa paljon epätavanomaista oppimista, jota tulisi muillakin kouluilla hyödyntää enemmän, koska se motivoi ja innostaa oppilaita paremmin oppimaan. Power Mover tanssiprojekti on nuorisokultuuria parhaimmillaan ja siten, kouluun on saatu sen avulla nuoria kiinnostavaa opetusta. Opettajat pysyvät sen avulla myös ajan tasalla, joka onkin oppilaiden opetuksen kannalta tärkeää. Power Mover päätapahtumassa nuoret voivat tanssin, musiikin ja liikunnan avulla luoda yhteistä ryhmäidentiteetti-tunnetta ja ”me henkeä,” ja siten kokea kuuluvansa muiden nuorten joukkoon ja samalla yhteiskuntaan.

11.5 Power Mover tanssiprojektin kasvatukselliset tavoitteet

Opettajat korostavat, että Power Mover tanssiprojekti antaa laajemmassa mielessä virikkeitä monenlaiseen asiaan. Sitä voidaan pitää koulussa yhteishengen luojana, sosiaalisuuden lisääjänä ja motivointikeinona sekä innostajana myös muihin tansseihin. Tanssiprojekti on saattanut olla myös kipinä tanssia vähemmän harrastaneelle oppilaalle tanssin aloittamiselle. Liikuntakasvatuksen näkökulmasta Power Mover tanssin avulla pystytään kehittämään koordinaatiota, rytmi- ja tanssitaitea, esittämistä, sosiaalisuutta ja yleensäkin tutustumista erilaisiin musiikkeihin.

Opettajat pitävät huimana kasvatuksellisenä asiana sitä, että oppilaille on annettu vastuuta opettaa muille tansseja. Oppilaat ovat ensin itse tutustuneet opetettavaan asiaan ja sitten jakaneet tietoa muille oppilaille opettamalla uuden Power Mover yhteistanssin. Tanssia ohjaaville oppilaille opettaminen on ollut erityisesti itsetuntoa kohottava asia. Kasvatuksellista se on ollut myös opetettaville oppilaille, että samanikäiset opettavat heitä. Kasvattavaa on ollut kaikille yhdessä tekeminen. Power Mover tanssiprojektissa on ollut kasvattavaa myös se, että poikamaisella ohjelmalla ollaan saatu myös poikia kiinnostumaan tansseista.

Opettajat pitävät kasvatuksellisenä myös sitä, että päätapahtumassa ollaan tutustuttu muihin uusiin liikuntalajeihin. Tärkeintä opettajille itselleen on ollut, että he voivat Power Mover tanssiprojektin avulla pysyä ajan hermolla ja opettaa oppilaita heitä kiinnostavilla tansseilla ja musiikeilla.

Tanssinopettaja Mikko Ahlgrenin mielestä toiselle koululle Power Mover tanssiprojektin kasvatuksellisenä tavoitteena voi olla mitä tapahtuu koulun sisällä ja toiselle koululle saatetaan taas enemmän tähdätä päätapahtumaan, esimerkiksi ajatellen yhteistä kokemusta. Ahlgren korosti kuinka yleensä tanssi ja myös Power Mover tanssi kehittää sosiaalisuutta, itsensä hyväksymistä, esiintymistaitoa, oman kehon tunteamista ja auttaa siten hyväksymään myös itseään.

Liikunnanopetuksessa pidetään yhtenä keskeisenä kasvatuksellisenä tavoitteena sosiaalisuutta. Power Mover tanssiprojekti on luonut sosiaalisuutta ja yhteishenkeä ympärilleen sekä koulussa että päätapahtumassa. Power Mover tanssiprojektin kautta

oppilaille on voitu antaa vastuuta opettamisesta ja näin myös motivoida heitä paremmin koulunkäyntiin ja antaa heille yleisestikin hyväksymisen sekä arvostamisen tunnetta. Konstruktivistinen oppimisenäkemyks tulee myös esille, kun oppilaat ovat saaneet itse opetella heidän koulussaan tanssin ja sitten opettaa sitä muille, sekä opettajat ovat olleet enemmänkin taustalla olevia ohjaajia. Power Mover päätapahtuman antina on ollut opettajille myös uudet liikuntalajit ja ne ovatkin olleet tärkeitä, jotta pysytään ajan hermolla. Opettajien on hyvä tietää mistä muusta liikunnasta nuoret tänä päivänä ovat kiinnostuneita ja mitä he harrastavat koulun ulkopuolisissa uusissa harrastuksissaan. Koulun liikuntatunneillakin voidaan sitten ainakin osittain ottaa tai soveltaa näitä uusia liikuntalajeja, kuitenkin unohtamatta vanhoja perinteisiä liikuntalajeja.

11.6 Power Mover tanssiprojekti koulun toiminnassa

Oppilaiden ja opettajien mielestä Power Mover tanssiprojekti on näkynyt koulun toiminnassa yhteisinä tanssiharjoituksina, innostuksena myös muiden tanssien suunnitteluun, jonkin verran koulun juhlissa, yleensäkin esittämisenä ja päätapahtumaan osallistumisena. Edellisenä keväänä oppilaat pääsivät esittämään Power Mover yhteistanssin televisioon lauantaisin tulleeseen lotto-ohjelmaan. Oppilaat olivat myös edellisenä vuonna esittäneet päätapahtumassa oman tanssiesityksen, joka ei kuulunut kuitenkaan oman tanssin kisan katselmukseen.

Toinen opettaja myös korosti, että Power Mover yhteistanssia on myös aikaisempina vuosina esitetty Lauttasaari-päivänä asukkaille, tanssittu ulkona välituntien aikana sekä oppilaat ovat myös osallistuneet oman tanssin kisaan, joka on myös videoitu.

Koulun toiminnassa ollaan Power Mover tanssiprojektin puitteissa otettu hyvin huomioon oppilaiden halu ja tarve päästä näyttämään esiintymistaitojaan koulun sisällä sekä koulun ulkopuolella.

11.7 Power Mover tanssiprojektin kehittäminen

Oppilaiden mielestä Power Mover yhteistanssia voisi kehittää lisäämällä siihen enemmän erilaisia liikkeitä ja he toivoivat, että jatkossa siinä voisi olla enemmän breakdancea ja hip hoppia eikä niinkään perusdiskoa. Tanssivideolla voisi heidän mielestään olla eri tasoisia tansseja sekä aloittelijoille että edistyneille. Päätapahtumassa voisi kiinnittää paremmin huomiota siihen, että ohjelmat eivät menisi päällekkäin. He toivoivat, että päätapahtumassa voisi Power Mover yhteistanssin lisäksi tanssinopettaja opettaa muita tansseja.

Opettajat pitivät Power Mover päätapahtuman keväistä ajankohtaa itselleen kiireisenä aikana, koska silloin heillä on koulussa menossa myös muita projekteja. Power Mover päätapahtuman ajankohta voisi olla ehkä alkusyksystäkin. Toinen opettajista toivoi, että Power Mover tanssivideolla voitaisiin ehkä kiinnittää enemmän huomiota tanssinopettajien manereihin, koska ne ovat välillä hassuja ja ne naurattavat oppilaita. Tanssinopettajilla voisi olla videolla vähän luonnollisempi ja autoritaarisempi ote.

Power Mover tanssivideon arvostelemisen kautta tulee esille koulun ja vapaa-aikakulttuurin erilainen rooli. Koulussa halutaan enemmän autoritaarista sääntöihin perustuvaa opetusta, kun taas vapaa-aika kulttuuri luo rennompaa ja yleensäkin vapaampaa tunnelmaa ja toimintaa. Koulun olisi hyvä hakea näistä kahdesta ääripäästä kultainen keskitie, jotta opetus voisi sujua koulussa paremmin postmodernin ajan muutoksen pyörteissä.

12 TUTKIMUKSEN LUOTETTAVUUDEN ARVIOINTIA

Laadullisessa tutkimuksessa luotettavuuden kannalta on tärkeää selvittää miten ja millaisten oletusten mukaan aineistoa on tutkimuksen aikana kerätty. Itse tutkimusraporttia voidaan myös pitää keskeisenä luotettavuuden osana. Prosessiluonteisen tutkimuksen luotettavuus ja uskottavuus vahvistuu, kun raportissa esitetään tutkimuksen eteneminen ja tutkimuskohdetta koskeva käsitteellinen edistyminen. Prosessiluonteisessa tutkimuksessa on hyvä tulla esille kehitysprosessit, joita on tapahtunut tutkijassa, aineistonkeruumenetelmissä tai tutkittavassa ilmiössä. (Kiviniemi 2001, 79-81.) Tutkimusraportissa olen selvittänyt miten olen kerännyt tutkimusaineistoa ja miten tutkimus on prosessimaisesti edennyt. Tutkimuksen prosessimaisen etenemisen näkee erittäin hyvin myös tutkimusprosessikaaviosta (ks. liite 11). Olen tutkimusraportissa selvittänyt käsitteiden selkiintymisen ja edistymisen sekä kuvannut tarkasti aineiston hankinnan kohdalla haastatteluaineiston keruun ja muut siihen liittyvät toimenpiteet. Lisäksi olen selvittänyt miten olen tehnyt ja edennyt aineiston analyysivaiheen kanssa.

Laadullisessa tutkimuksessa pätevyyttä eli validiteettia pidetään tärkeänä. Tutkimuksen pätevyydellä tarkoitetaan sitä, että tutkimuksen tulos vastaa sille asetettuja päämääriä ja tutkimuskohdetta. Tutkimuksen tulee vastata sille asetettuihin kysymyksiin mitä tematisoinnissa on sille asetettu ja vastata myös tutkimuskohdetta. Laadullisessa tutkimuksessa luotettavuus rakentuu koko ajan tutkimusta tehdessä. Tutkimus on siis koko ajan arvioinnin alaisena ja näin yleensä satunnaisuudetkin karsiutuvat pois tutkimusaineistosta. (Varto, 1992, 103-104.) Tutkimukseni vastaa sille asetettuihin kysymyksiin sekä myös tutkimuskohdetta.

Fenomenografista otetta käyttävän tutkijan on tutkimuksensa alussa hyvä paneutua kehityspsykologiaan ja siihen tiedonalaan, jota koskevia käsityksiä hän aikoo tutkia. Tällöin pystytään täsmentämään kysymyksenasettelua ja tekemään valideja eli asiankuuluvia syventäviä kysymyksiä haastattelun aikana. Tutkija voi tehdä itsestään validin tutkimusmittarin tarkentamalla omaa käsitteistöään ja tutustumalla eri tutkijoiden teorioihin. Tutkimuksen teoreettista validiteettia takaa myös haastattelukysymysten kytkeminen tutkimusongelmiin ja niiden kautta teoriaan. (Ahonen 1994, 132-

136.) Aineiston relevanssi muodostuu siitä, kuinka tutkija käyttää haastattelussaan hyväksi teoreettista perehtyneisyyttään ilmiön suhteen (Ahonen 1994, 154). Itse tustuin tutkimuksen alussa musiikkiliikunnan ja tanssin alaan ja myös niihin liittyviin teorioihin sekä myöhemmässä vaiheessa myös kehityspsykologiaan. Ennen oppilaiden ja opettajien ensimmäisiä haastatteluja halusin selvittää tutkimukseen liittyviä musiikkiliikuntaan, nuorisotansseihin ja Power Mover tanssiprojektiin liittyviä käsitteitä asiantuntijahaastattelijoiden avulla. Ennen toista haastattelukierrosta selvitin vielä paremmin nuorisokulttuuriin ja yleensä tanssiin liittyviä käsitteitä ja laajempia teoreettisia näkemyksiä kuten nuorisokulttuuria postmodernismin ajan hengessä. Tällä tavoin pystyin paremmin syventämään haastattelukysymyksiä.

Aineiston luotettavuutta arvioidessa aitous edellyttää, että aineisto koskee tutkijan ja tutkimushenkilön kannalta samaa asiaa. Tutkijan tulee osoittaa, että tutkittavat ovat ilmaisseet käsityksensä tutkittavasta asiasta ja he ovat sanoneet sen, mitä ovat oikeasti ajatelleet asiasta. Haastatteluaineiston luotettavuuden kannalta on hyvä tehdä kuvausta aineiston hankintaprosessin tilanneyhteyksistä ja siitä miten tutkija rakensi luottamuksen haastateltavan kanssa ja lopuksi aineiston luotettavuuden kannalta on hyvä myös olla tarpeeksi litteroituja otteita haastattelusta. (Ahonen 1994, 153-154.)

Olen kuvannut aineiston hankintaa ja siihen liittyviä tilanteita tarkasti ja kuinka halusin myös saada etenkin nuoriin oppilaisiin kontaktia ensimmäisenä päivänä vain tustumalla ja seuraamalla heidän tanssiharjoituksiaan. Tutkimuksen luotettavuutta täydentää tutkimuslupien hakeminen Helsingin kaupungin opetusvirastosta ja oppilaiden vanhemmilta (ks. liite 10). Opetusvirastoon piti myös tutkimuslupaa anoessa laittaa mukaan tutkimussuunnitelma. Tutkimuslupaa pyytäessäni vanhemmilta lupasin, että oppilaiden nimet pysyvät anonyymeina samoin kuin koulussa haastateltavien opettajienkin. Anonyymien haastattelujen avulla saadaan avoimempaa ja yksityiskohtaisempaa tietoa tutkimusta varten. Sitä on kuitenkin vaikea arvioida onko oppilaiden vastauksiin vaikuttanut muiden oppilaiden mielipiteet, kun haastattelumuotona käytettiin ryhmähaastattelua, jossa oppilaita haastateltiin yhdessä. Haastateltaviksi olin pyytänyt opettajia valitsemaan tanssinharrastajia ja ei-tanssinharrastajia. Mutta haastatteluista käy selville, että kaikki tytöt harrastivat kuitenkin aika paljon tanssia. Olisiko tutkimustuloksista tullut vielä oppilaiden osalta erilaisia käsityksiä ja kokemuksia tanssista, jos toinen ryhmä olisi ollut puhtaasti ei-tanssinharrastajia jää kui-

tenkin avoimeksi. Tutkimustuloksia analysoidessa olen halunnut luotettavuutta osoittaakseni käyttää haastateltavien omia litteroituja otteita, jotka olen laittanut sitaatteihin.

Kategorioiden relevanssista eli teoreettisesta merkityksellisyydestä on tutkijan pystyttävä vakuuttamaan lukijansa, että hän on saanut merkityskategoriat liitettyä johdonmukaisesti teoreettisiin käsitteisiin ja tutkimusongelmiin (Ahonen 1994, 155). Merkityskategoriat liittyvät tutkimuksessa hyvin teoreettisiin käsitteisiin ja tutkimusongelmiin.

13 POHDINTA

Tanssia tulisi enemmän arvostaa yhteiskunnassamme ja panostaa sen opetukseen paremmin koulussa. Juntunen toteaaakin, että yleensäkin kehon kautta kokemista ei nykyisin juuri arvosteta kasvatuksen ja koulutuksen piirissä (2000, 154). Tanssinopetus olisi hyvä aloittaa jo päiväkodista alkaen niin kuin myös Anttila toteaa, jotta kulttuuristamme saataisiin paremmin pois kehokielteisyysajattelua (1994, 10). Tanssinopetusta tulisi jatkaa läpi peruskoulun ja myös myöhemmin muissa oppilaitoksissa. Muissa maissa kuten Englannissa, Yhdysvalloissa, Ruotsissa ja Kaukoidän maissa tanssilla on paljon suurempi ja tärkeämpi rooli kouluissa kuin Suomessa. Luulen kuitenkin, että pikku hiljaa tanssin arvostus alkaa nousta meilläkin. Yhtenä tanssin arvostuksen lisääntymisenä voidaan nähdä lukioon muutamia vuosia sitten tullut opetushallituksen laatima vapaaehtoinen lukion tanssidiplomin suoritus, joka muodostuu portfolioista, tanssillisesta tehtävästä ja erillisistä tanssikursseista. Valitettavasti sitä ei ole kovin paljon suoritettu, koska se vaatii koululta aika paljon erillisiä tanssikursseja ja lisäksi ulkopuolisen yhteistyötahon.

Tanssin tavoitteita tulisi opetussuunnitelmassa liikunnan yhteydessä parantaa ja selkeyttää, koska opetussuunnitelman sisältö tanssista on vähäinen ja siihen ei ole tarpeeksi kiinnitetty huomiota. Opetussuunnitelman muuttuminen enemmän kunta ja koulukohtaiseksi antaa valinnan ja suunnittelun mahdollisuuksia kuitenkin enemmän opettajille. Tällöin opettajilla tulee kuitenkin olla tanssista enemmän tietoutta. Tanssipedagogit haluaisivat tanssin kouluissa omaksi oppiaineeksi, jotta tanssi saisi enemmän arvostusta. Tanssi kuuluu kuitenkin liikunnan yhteyteen ja koulussa sitä opettavat opettajat eivät halua siitä luopua.

Opettajan oma kiinnostus tanssia kohtaan näkyy ja heijastuu myös oppilaisiin. Tämän vuoksi olisi tärkeää, että opettaja on itse innostunut ja luo positiivista asennoitumista ja suhtautumista tanssiin. Etenkin miesopettajien olisi hyvä näyttää positiivista suhtautumista tanssiin, jotta tanssin arvostus kohoaisi, ja ettei sitä pidettäisi vain tyttöjen ja naisten liikuntamuotona. Luokanopettajien koulutuksessa tanssiopintoja on erittäin vähän ja liikunnanopettajienkaan koulutuksessa ei tanssiopintoja ole kovin paljon, ellei ole ottanut erikseen tanssin erikoistumisopintoja. Tanssipedagogit puhu-

vat paljon luovasta tanssista ja siihen liittyvistä tanssikasvatuksen tavoitteista. Kuinka moni luokanopettaja ja liikunnanopettaja osaavat opettaa luovaa tanssia? Luovan tanssin opetusta ei ole luokanopettajan koulutuksessa juuri yhtään ja liikunnanopettajienkin koulutuksessa sitä on erittäin vähän.

Tanssipedagogien ja koulussa olevien opettajien kasvatukselliset tavoitteet eroavat toisistaan ja niistä pitäisi keskustella rakentavasti. Monesti on käyty julkista keskustelua siitä, kuka osaa opettaa tanssia? Kun tanssia halutaan kehittää eteenpäin, niin kaikki voimavarat pitäisi hyödyntää ja yhdistää sekä koulun tulisi tehdä yhteistyötä ulkopuolisten tahojen kanssa. Koulun sisällä kannattaa hyödyntää tanssitaitoisia opettajia ja oppilaita. Oppilailla voi olla esimerkiksi nuorisotanssien alueelta jotain erityisosaamista, kuten tällä hetkellä suosion saavuttaneen breakdancen osaamista, jota muut opettajat eivätkä tanssipedagogitkaan hallitse. Koulun kannattaa tehdä myös yhteistyötä muiden koulujen kanssa. Koulun sisällä kannattaa huomioida tanssin integrointi mahdollisuus muiden aineiden kanssa, kuten musiikin ja äidinkielen. Integrointia voisi ajatella myös reaaliaineidenkin yhteydessä, jolloin voidaan saada kansainvälisyyskasvatusta tutustumalla eri maiden kulttuureihin ja siten myös tansseihin. Erityisesti liikunnanopettajien kannattaisi tehdä enemmän yhteistyötä tanssin puitteissa musiikinopettajien kanssa.

Lauttasaaren ala-asteella on ollut normaalia enemmän tanssia muihin kouluihin verrattuna, vaikka se ei olekaan tanssipainotteinen koulu. Koulussa on korostunut oppilaiden oma luova tanssien suunnittelu. Uskon, että koulussa oleva innostus tanssiin juontaa alkunsa opettajien ja rehtorin kiinnostuksesta tanssin opetukseen ja tanssin rooliin koulussa. Heidän koulussa on ollut erittäin paljon epätavanomaista oppimista ja sitä on tullut myös Power Mover tanssiprojektin kautta. Power Mover tanssiprojektin avulla oppilaille on tuotu kouluun nuorisokulttuuria, joka muodostuu heitä kiinnostavasta tanssista ja musiikista. Oppilaille on annettu vastuuta antamalla heidän opettaa toisilleen tanssia ja yleensäkin itse suunnitella paljon erilaisia tansseja ja myös esittää niitä. Esittäminen on oppilaille erityisen tärkeää. Oppilaat ovat saaneet tuoda itseään esille tanssin avulla koulun ulkopuolisissa tapahtumissa ja ne ovat olleet heille tärkeitä asioita ja nimenomaan poikkeuskokemuksia. Power Mover tanssiprojektia voisikin sanoa Ziehen käyttämällä käsitteellä ”epätavanomaisen oppimisen projektiksi.” Power Mover päätapahtuma on ollut kevätkauden huipentuma ja siellä

nuorilla korostuu ”me henki”. Jos Power Mover päätapahtuma olisi syksyllä voisi käydä niin, että koulussa ei ehkä ehdittäisi harjoitella tarpeeksi tansseja päätapahtumaa varten. Kevät ajankohtana on siitä hyvä, että tansseja voidaan ottaa liikuntatunneiden puitteissa ohjelmistoon koko kevätkauden projektina. Oppilaat voivat harjoitella tansseja myös omatoimisesti.

Koulun liikunnanopetuksessa tulisi huomioida nuorten kiinnostuksen kohteina olevia liikuntamuotoja paremmin ja hyödyntää myös nuoria kiinnostavia tansseja, jotta heitä saataisiin motivoitumaan paremmin liikuntatunneista. Postmoderniseen aikaan on kansainvälistyminen tuonut koko aika vaikutteita muista kulttuureista. Meidän tulisikin hyödyntää ja rikastuttaa liikuntakulttuuriamme muiden maiden kulttuurien vaikutteilla, unohtamatta kuitenkaan omaa perinteistä liikuntakulttuuria, jota painottaa myös Telama (1999, 45). Tanssin avulla voidaan saada kouluihin monikulttuurisuuskasvatusta oppilaita kiinnostavalla tavalla. Mikä voikaan olla kansainvälisempi kieli kuin tanssi? Oman kansallisen tanssikulttuurin säilyttäminen on kuitenkin tärkeää, jotta perinteet jatkuvat seuraavillekin sukupolville. Yleensäkin paritanssit ovat hyvää tapakasvatusta ja yleissivistystä. Haastattelemani opettajat painottivat erityisesti koulussa sosiaalisia tanssimuotoja ja sosiaalisuuden voidaankin juontaa vahvasti kuuluvan koulun ylempien kasvatustavoitteiden kategoriaan. Opettajat ovat kuitenkin ymmärtäneet huomioida nuorten kiinnostuksen kohteina olevia nuorisotansseja. Tämä on mielestäni erittäin tärkeä asia, jotta oppilaat saadaan innostumaan ja kiinnostumaan opetettavista asioista paremmin.

Power Mover tanssiprojektin avulla kouluihin on varmasti tullut enemmän innostusta tanssiin sekä oppilaiden että opettajien taholta. Tämän tyylliset projektit ovat erittäin suotavia koulumaailmassa ja on hyvä asia, jos Power Mover tanssiprojekti tulee jatkumaan tulevaisuudessakin, koska sitä myös oppilaat ja opettajat toivoivat. Power Mover tanssiprojekti on ollut merkittävä koulumaailmassa, koska siinä on ollut mukana vuosittain 100 000 koululaista. Tanssiprojektiin voivat osallistua kaikki 3.-9.-luokkalaiset oppilaat ja lukiolaiset sekä ammatillisissa oppilaitoksissa opiskelevat. Projekti koskettaa siis melkein kaikkia Suomen koululaitoksessa olevia oppilaita paitsi esi- ja alkuopetusikäisiä. Tanssiprojektia ei ole suunnattukaan esi- ja alkuopetusikäisille. Tanssi saattaa innostaa myös niitä oppilaita, jotka eivät ole muuten kiinnostuneet liikunnan harrastamisesta ja tämä on erittäin tärkeä huomio, jota kannattai-

si hyödyntää liikunnanopetuksessa. Oppilaille olisi hyvä antaa myönteisiä kokemuksia tanssista koulun liikuntatunneilta, koska se vaikuttaa myös tanssiin suhtautumiseen myöhemmälläkin iällä. Valitettavasti kaikki oppilaat eivät ole kiinnostuneita tanssista, mutta ei voida olettaakaan, että kaikki oppilaat olisivat kiinnostuneita kaikista liikuntalajeista. On hyvä, jos jokainen löytäisi itselleen sopivan liikuntalajin, joka innostaisi liikkumaan.

Tätä päivää voidaan sanoa postmoderniseksi ajaksi, jolloin liikuntakulttuuriin on tosiaan tullut muutoksia ja perinteiset liikuntamuodot ovat jäämässä uusien liikuntamuotojen varjoon. Uudet liikuntamuodot leviävät kansainvälisesti median kautta ja ensimmäiseksi niistä ovat kiinnostuneita nuoret. Nuorisotanssit eli muotitanssit kuvastavatkin ja korostavatkin tämän päivän ajan henkeä eli yksilöllisyyttä ja persoonallisuutta. Nuorille on vapaa-aika ja harrastukset, media ja kaverit tulleet yhä lähemmiksi ja tärkeimmiksi oppimisympäristöiksi. Koulu on menettänyt merkityksensä oppimisen ykköspaikkana.

Koululiikuntaliiton Power Mover tanssiprojekti on erittäin hyvä, kun se antaa valmiin opetuspaketin kouluille, jota opettajat voivat hyödyntää opetuksessaan ja näin he myös pysyvät ajan hermolla nuorten suosiossa olevista tansseista ja musiikeista. Opettajat korostivatkin tutkimuksessa valmiin opetusmateriaalin tärkeyttä ja nimenomaan Power Mover tanssiprojektia nuorisokulttuurikanavana itselleen. Opettajat voivat parantaa omaa opetustaan käymällä erilaisia tanssikursseja ja ulkopuoliset tahot voisivat järjestää nuorisotansseista ”ideapakettikursseja,” joita opettajat voisivat hyödyntää opetuksessaan. Power Mover tanssiprojektin yhteydessä on järjestetty opettajille tanssikoulutusta tanssinopettajien johdolla. Opettajat voivat myös parantaa tanssinopetusta koulussa tekemällä yhteistyötä tanssinopettajien kanssa ja kutsua heitä joskus vieraileviksi opettajiksi koulun liikuntatunneille ja näin voidaan myös saada oppilaita paremmin innostumaan ja kiinnostumaan tanssista. Tutkimuksessa korostui oppilaiden taholta, kuinka he haluaisivat ulkopuolisia tanssinopettajia välillä opettamaan liikuntatunneille tanssia. Tutkimuksessa olleet oppilaat kävivät kaikki yksityisessä tanssikoulussa ja luulen, että tämä myös korostaa heillä ulkopuolisen tanssinopettajan tarvetta, koska he ovat tottuneet asiantuntevaan opetukseen. Mutta uskon kyllä, että ammattitaitoiset tanssinopettajat motivoivat paremmin myös tavalli-

sia oppilaita tanssin mukaan, kunhan lähdetään aluksi tarpeeksi helpoilla ja innostavilla askelilla askeleilla sekä hyvällä musiikilla.

Tanssi ja musiikki kiinnostavat nuoria ja ne kuuluvat monelle nuorelle jokapäiväiseen elämään. Tanssin avulla nuoret saavat elämyksiä ja kokemuksia ja tapaavat myös kavereita. Etenkin tytöt hakevat ja etsivät omaa identiteettiään liikkumisen ja kehon kokemisen avulla ja tanssi on mitä parhain keino siihen. Myös pojat ovat löytäneet breakdancen omaksi tanssimuodoksi, jonka avulla he voivat rakentaa miehistä identiteettiään muunkin yhteiskunnan hyväksymällä tavalla. Tavoitteena voisi poikien tanssiharrastuksen suhteen olla se, että pojat voisivat tanssia myös muitakin tansseja kuin vain hyväksytyä breakdanea ilman, että heitä leimattaisiin liian naiselliseksi. Nuorisotansseissa korostuu yksilöllisyys ja persoonallisuus, joka kuvastaakin tämän ajan henkeä. Nuoret haluavat kokea olevansa ainutlaatuisia ja ainutkertaisia yksilöitä sekä he haluavat erottautua massasta, jota tämän päivän yhteiskunta heiltä vaatiikin. Samoja asioita korostaa myös Ziehe (Aittola ym. 1991, 254-255).

Samaan aikaan, kun Power Mover tanssiprojekti tuli kouluihin myös Suomen Voimistelun- ja Liikuntaseurat eli SvoLi ry kehitti nuorisokulttuuria sisältävän Mix Treeni-tanssijumpan, jonka tarkoitus oli myös motivoida nuoria liikkumaan heitä innostavalla ja kiinnostavalla tavalla. Liikuntatutkija Esa Sironen vertaa hyvää liikuntaa xylitol purukumiin. Hänen mielestään nuoret käyttävät purukumia, koska siitä pidetään eikä sen takia, että se olisi terveellistä. Mix Treeni-tanssijumppa edustaakin juuri edellä mainittua nuorison suhtautumista tanssiin. (Nieminen, L. 1996, 11.) Omassa tutkimuksessa on tullut esille, että Power Mover tanssi ja muut nuorisotanssit edustavat nuorilla samaa ajatusta. Nuoret tanssivat, koska se on hauskaa ja he pitävät siitä eikä sen takia, että se olisi terveellistä. Tässä tutkimuksessa korostui edellisten asioiden lisäksi myös erityisen tärkeänä nuorten kiinnostus musiikkiin ja nuorten halu esiintyä. Nuorten tanssin harrastamiseen liittyy hyvin paljon erilaisia merkityksiä ja yhtenä voidaan pitääkin sitä, että tanssista on tullut monelle nuorelle oma elämäntapa ja -tyyli, johon kaverit liittyvät kiinteästi mukaan.

Tässä tutkimuksessa on onnistunut erittäin hyvin laadullisen tutkimuksen luonteeseen kuuluva prosessimaisuus. Vaativin vaihe tutkimuksen tulosten analysointi, koska aineisto oli melko iso ja sitä joutui moneen kertaan muokkaa-

maan. Lopuksi onnistuin kuitenkin löytämään keskeisimmät tulokset aineistosta. Tutkimuksen teoria liittyy osuvasti tutkimustuloksiin. Olen tehnyt tutkimusta puolitoista vuotta ja olenkin siten ehtinyt syventyä siihen. Hyvä asia on ollut, että olen välillä ehtinyt ottaa siihen myös etäisyyttä. Syksyllä tutkimuksen jatkamista innosti radiohaastattelu, jossa kerroin tanssin asemasta koulussa. Kun mietin, mitä olisin voinut tehdä tutkimuksessa toisin tulee mieleeni montakin asiaa. Kuitenkin yksi olennainen asia olisi voinut olla keskittyminen kapeampaan osa-alueeseen. Mutta olen ainakin saanut laajasti tietoa yleensä tanssista, tanssista koulussa ja Power Mover tanssiprojektista.

Tämä tutkimus tukee paria edellistä tutkimusta, jossa on taustalla ollut myös ajatus siitä, että koulussa voisi paremmin hyödyntää nuorten omien kiinnostusten kohteina olevia tansseja. Loppukesästä luin juuri Hännikäisen ja Sunin (2002) ilmestyneen pro-gradu tutkielman, jossa oli tehty kyselytutkimus liikunnanopettajaopiskelijoille ja siitä selvisi, kuinka he halusivatkin, että heidän koulutuksessaan olisi enemmän nuorisotansseja, koska ne kiinnostavat tämän päivän nuoria eniten. Myös Halosen ja Taattolan (1994) tutkimuksessa tuli sekä oppilaiden että opettajien osalta tulokseksi, että oppilaita kiinnostaa eniten koulussa nuorisotanssit eli muun muassa hip hop tyyliset tanssit ja diskotanssi. Oma tutkimus tuo lisäksi esille, kuinka nuorisotanssit tukevat nuoren identiteettiä ja nimenomaan korostavat yksilöllisyyttä ja siten myös ajan henkeä. Ja kun taas sosiaaliset tanssit korostavat koulun roolia perinteen jatkajana ja yleissivistävien tanssien tarjoajana. Power Mover tanssiprojekti on kouluille tervetullut, koska sen avulla opettajat saavat itselleen nuorisokulttuuriin liittyvää opetusmateriaalia. Tutkimus tuo myös selkeästi esille kuinka pojille tulee koulussa olla enemmän poikamaista ohjelmaa tanssin suhteen ja sitä myös Power Mover tanssiprojekti on kouluihin tuonutkin. Tärkeää on myös huomioida oppilaiden kehitystaso tanssinopetuksessa etenkin paritansseja tanssittaessa. Tutkimuksessa tuli esille, että tanssinopettajat haluaisivatkin koulussa olevia opettajia enemmän, että ensin koulussa opetettaisiin yksintansseja ja vasta myöhemmin paritansseja, silloin kun oppilaiden kehitystaso sen sallii paremmin. Tanssinopettajat korostivat myös enemmän tanssikasvatuksen tavoitteissa kehon tuntemisen oppimista.

Sosiaalisia tansseja ja enemmänkin puhtaasti taidetansseja on tutkittu enemmän, mutta nuorisotansseja on tutkittu Suomessa erittäin vähän. Onko syy siihen, että tans-

sintutkijat arvostavat itse enemmän sosiaalisia tansseja ja ”puhtaasti taidetansseja”. Nuorisotansseja voisi tutkia jatkossa paljon enemmän, koska ne koskettavat oppilaiden kautta myös meitä aikuisia. Itse kiinnostuin oman tutkimuksen kautta erityisesti breakdancesta, ja sitä olisikin ilmiönä erittäin mielenkiintoista tutkia vielä enemmän. Onko breakdance uutena liikuntamuotona tullut kouluun perinteisen telinevoimistelun tilalle, koska siinä on sekä permannolta että hevoselta vaikutteita saatuja liikkeitä? Kiinnostavaa olisi myös tutkia jatkossa millaisia tansseja luokanopettajaopiskelijat toivoisivat koulutukseen sisältyvän ja millaisena he pitävät tanssin roolia koulussa. Mielenkiintoista olisi myös verrata eri kouluja, miten heillä on tanssinopetus järjestetty.

Tutkimusta tehdessä olen myös kohdannut asenteita ja tanssiin liittyviä mielipiteitä siitä, että onko tanssia soveliasta opettaa koulussa uskonnollisesta näkökulmasta katsoen. Koulun valtakunnallisessa OPS:ssa on kuitenkin tavoitteena, että kaikki oppilaat oppisivat tanssin perusteita. Tanssin tulisi olla kaikille oppilaille etuoikeus. Ne oppilaat, jotka eivät osallistu uskonnollisen vakaumuksensa puolesta tanssinopetukseen jäävät tällöin monista asioista paitsi, koska tanssia voidaan pitää yhtenä monipuolisempana ja kokonaisvaltaisempana liikuntamuotona.

Tanssissa pystytään ilmaisemaan kehon avulla omia tunteita, kehittämään rytmikykyä, saada aikaan iloa ja positiivista yhteishenkeä ja kaiken lisäksi luoda yhteenkuuluvuutta eri kulttuurien kesken, ja myös säilyttämään oman kulttuurimme kansallisia perinteitä kansantanssin avulla. Tanssi antaa iloa elämään ja sen avulla saa esiintymistaitoa sekä yleensäkin oppii tuntemaan omaa kehoa. Oman kehon tunteminen on murrosiässä olevalle nuorelle erittäin tärkeää, jotta oppisi hyväksymään oman itsensä. Juntunen (2000) korostaa myös, kuinka keholliset kokemukset ja lisääntyvä kehonhallinta voidaan katsoa lisäävän ja tukevan oppimista ja oppimisvalmiuksia. Hän toteaa kuitenkin, että kehollisten taitojen merkitys huomioidaan vasta sitten, kun oppilaalla esiintyy ongelmia esimerkiksi lukihäiriö, ja vasta tämän jälkeen aletaan käyttämään liikuntaa terapiana. (Juntunen 2000, 160.)

Koulumaailmassa kasvatuksen kannalta on hyvä muistaa kuitenkin tanssien suhteen se, että aina tulee ja menee uusia tansseja, joita voidaan sanoa muotitansseiksi ja ”ajan hengen” tansseiksi. Niitä ovat myös nuorisotanssit. Tanssi tulee kuitenkin py-

symään kaikissa kulttuureissa aina jossakin muodossa. Koulun kannalta on hyvä huomioida nuorisotansseja, mutta myös hyvä muistaa perinteisiä sosiaalisia tansseja. Tanssin esiintymistä missä tahansa kulttuurissa voidaanakin kuvata hyvin seuraavalla sitaatilla.

” Tanssi on hetkellistä ja ikuista”.

- Isto Turpeinen - (1994, 111)

LÄHTEET

Ahonen, S. 1994. Fenomenografinen tutkimus. Teoksessa L. Syrjälä, S. Ahonen, E. Syrjäläinen & S. Saari. Laadullisen tutkimuksen työtapoja. Helsinki: Kirjayhtymä Oy.

Aittola, T. 1998. Unconventional Learning Enviroments of Young People. Teoksessa H. Helve (toim.) Unification and Marginalisation of young people. Youth Research 2000 Programme, Helsinki. The Finnish Youth Research Society, 151-160.

Aittola, T., Jokinen, K., Laine, K. & Sironen, E. 1991. Jälkisanat. Teoksessa T. Ziehe. Uusi nuoriso. Epätavanomaisen oppimisen puolustus. Tampere: Vastapaino, 247-263.

Aittola, T., Jokinen, K. & Laine, K. 1995. Nuoret ja koulu kulttuurisessa modernisaatiossa. Teoksessa T. Takala (toim.) Kasvatussosiologia. 4. uudistettu painos. Porvoo: WSOY, 107-149.

Alford, L. 1984. Breakdancing. London: Hamlyn.

Anttila, E. 1986. Tanssi kasvatustieteellisen menetelmänä: Labanin kasvatuksellinen tanssi ja sen mahdollisuudet tukea lapsen persoonallisuuden kehitystä. Helsingin yliopisto. Kasvatustieteen laitos. Pro gradu -tutkielma.

Anttila, E. 1994. Tanssin aika. Opas koulujen tanssikasvatukseen. Liikuntatieteellisen Seuran julkaisu nro 139. Helsinki.

Anttila, E. 1997. Dance education in theory and practice. Helsingin yliopisto. Kasvatustieteen laitos. Lisensiaatintyö.

Autio, T. 1997. Liiku ja leiki. Motorisia perusharjoitteita lapsille. Lahti: VK-Kustannus Oy.

Boethius, U. 1995. Controlled pleasures: youth and literary texts. Teoksessa J.Förnäs & G. Bolin (toim.) Youth culture in late modernity. London: SAGE Publications, 145-166.

Boethius, U. 1995. The history of high and low culture. Teoksessa J.Förnäs & G. Bolin (toim.) Youth culture in late modernity. London: SAGE Publications, 12-38.

Boethius, U. 1995. Youth, the media and moral panics. Teoksessa J.Förnäs & G. Bolin (toim.) Youth culture in late modernity. London: SAGE Publications, 39-56.

Brake, M. 1985. Comparative youth culture. The sociology of youth culture and youth subcultures in America, Britain and Canada. London: Routledge & Kegan Paul.

Dans i skolan. En Metodiskrift från Danshögskolan. 1990. Danshögskolan. Helsingborg.

De Knop, P., Skirstad, B., Engström, L-M., Theedom, M. & Wittock, H. 1996. Sport in a Changing Society. Teoksessa P. De Knop, L-M. Engström, B.Skirstad & M. Weiss (toim.) Worldwide Trends in Youth Sport. Champaign: Human Kinetics, 8-14.

Driver, I. 2000. A century of Dance. A hundred years of musical movement, from waltz to hip hop. London: Hamlyn.

Dunderfelt, T. 1996. Elämänkaaripsykologia. 1.-7. painos. Porvoo: WSOY.

Eronen, S., Kanninen, K., Katainen, S., Kauppinen, L., Lähdesmäki, M., Oksala, E. & Penttilä, M. 2001. Persoona. Kehityopsykologia. Helsinki: Edita.

Eskola, J. 2001. Laadullisen tutkimuksen juhannustaiat. Laadullisen aineiston analyysi vaihe vaiheelta. Teoksessa J. Aaltola & R. Valli (toim.) Ikkunoita tutkimusmetodeihin II, näkökulmia aloittelevalle tutkijalle tutkimuksen teoreettisiin lähtökohtiin ja analyysimenetelmiin. Jyväskylä: PS-kustannus, 133-157.

Fischer-Munstermann, U. 1980. Jazz dance & jazz gymnastics including disco dancing. 3. painos. New York: Sterling Publishing Co., Inc.

Förnäs, J. 1995. Youth culture and modernity. Teoksessa J.Förnäs & G. Bolin (toim.) Youth culture in late modernity. London: SAGE Publications, 1-10.

Ganetz, H. 1995. The shop, the home and femininity as a masquerade. Teoksessa J.Förnäs & G. Bolin (toim.) Youth culture in late modernity. London: SAGE Publications, 72-95.

Halonen, N. & Taattola, P. 1994. Tanssi osana peruskoulun opetusta. Oulun yliopisto. Kasvatustieteen laitos. Kajaanin opettajankoulutuslaitos. Pro gradu - tutkielma.

Hendry, L., Shucksmith, J., Love, J. & Glendinning, A. 1993. Young peoples' leisure and lifestyles. Adolescence and society series. London: Routledge.

Hirsjärvi, S. & Hurme, H. 2001. Tutkimushaastattelu. Teemahaastattelun teoria ja käytäntö. Helsinki: Yliopistopaino.

Hirsjärvi, S., Remes, P. & Sajavaara, P. 2002. Tutki ja kirjoita. 6.-8. painos. Helsinki: Kustannusosakeyhtiö Tammi.

Hoikkala, T. 1993. Katoaako kasvatus, himmeneekö aikuisuus? Aikuistumisen puhe ja kulttuurimallit. Helsinki: Gaudeamus.

Holstein-Beck, S. 1995. Consistency and change in the lifeworld of young women. Teoksessa J.Förnäs & G. Bolin (toim.) Youth culture in late modernity. London: SAGE Publications, 100-119.

Hoppu, P. 1996. Menuetti, symboli ja muutos. Ajatuksia tanssin rakentumisesta ja merkityksistä. Teoksessa A. Koironen (toim.) Kansantanssi tutkimuskohteena. Tutki- vi 9 skip -raportti 1/96. Tampere: Tampereen yliopisto, 12-16.

Hoppu, P. 2000. Mikä ihmeen katrilli? Teoksessa E. Rausmaa (toim.) Katrillia tanssimaan! Valikoima suomalaisia ja naapurimaiden katrilleja. Kansanmusiikki-instituutin julkaisuja KIJ 51. Kaustinen: Kansanmusiikin Keskusliitto.

Hännikäinen, R. & Minni, S. 2002. Liikunnanopettajaksi opiskelevien tanssiasenteet, käsitykset koetusta pätevyydestä ja mielipiteet rytmikka- ja tanssikoulutuksesta sekä koulutanssista. Jyväskylän yliopisto. Liikuntapedagogiikan pro gradu -tutkielma.

Itkonen, H. 1996. Kenttien kutsu. Tutkimus liikuntakulttuurin muutoksesta. Helsinki: Gaudeamus.

Itkonen, H. & Ranto, E. 1991. Elämäntyylit, nuoriso ja liikunta. Jyväskylän yliopiston Liikunnan sosiaalitieteiden laitoksen Tutkimuksia No 54.

Juntunen, M-L. 2000. Dalcroze-rytmikkaa -kehollisuutta korostava ja muusikkoutta kehittäviä musiikkikasvatuksen lähestymistapoja. Oulun yliopisto. Musiikkitehteen laitos. Lisensiaatintyö.

Jääskeläinen, L. 1993. Pojat ovat poikia. Tanssi 14 (1), 4-6.

Karina, L. 1981. Tanssiliikunta. Keuruu: Otava.

Kemi-Aronpuro, R. 1986. Tanssi yhteiskunnassa. Teoksessa A. Räsänen (toim.) Tanssikoulutuksen kehittäminen. Kuopio tanssii ja soi ry:n julkaisuja n:o 1. Kuopio: Graafiset palvelut / SSKOY.

Kemppinen, P. 1997. Nuoruuden taikaa. Kurkistuksia nuorisokulttuureihin. Vantaa: Kannustusvalmennus Oy.

Kiviniemi, K. 2001. Laadullinen tutkimus prosessina. Teoksessa J. Aaltola & R. Valli (toim.) Ikkunoita tutkimusmetodeihin II, näkökulmia aloittelevalle tutkijalle tutkimuksen teoreettisiin lähtökohtiin ja analyysimenetelmiin. Jyväskylä: PS-kustannus, 68-84.

Klemola, T. 1990a. Liikunta kehollisten kokemushorisonttien laajentajana. Teoksessa J. Varto (toim.) Liikunnan filosofia. Eri tarkastelukulmia. Filosofisia tutkimuksia Tampereen yliopistosta XIII, 50-78.

Klemola, T. 1990b. Tanssin fenomenologiaa. Teoksessa J. Varto (toim.) Pohdin. Filosofinen aikakauskirja ajankohtaisin artikkelein. Filosofisia tutkimuksia Tampereen yliopistosta VI, 48-76.

Komulainen, O. 1981. Vanhoja tansseja polkasta poloneesiin. Selostukset ja sävelmistö. Porvoo: WSOY.

Korhonen, E. 1987. Tanssiurheilun käsikirja. Helsinki: Suomen Tanssiurheiluliitto ry.

Koski, T. Liikunta elämäntapana ja henkisen kasvun välineenä. Filosofinen tutkimus liikunnan merkityksestä, esimerkkeinä jooga ja zen-budo. Tampereen yliopisto, 2000.

Kraus, R., Hilsendager, S. & Dixon, B. 1991. History of the dance in art and education. 3.painos. Englewood Cliffs, NJ: Prentice Hall.

Laiho, M. 1989. Tanhuharrastus kulttuuriperinteen siirtäjänä. Teoksessa Tanssiperinne elää. Varhaisnuoret kansantanssin ja kansanperinteen harrastajina. Helsinki: Kansantanssinuorten Liitto r.y., 15-29.

Laine, T. 2001. Miten kokemusta voidaan tutkia? Fenomenologinen näkökulma. Teoksessa J. Aaltola & R. Valli (toim.) Ikkunoita tutkimusmetodeihin II, näkökulmia aloittelevalle tutkijalle tutkimuksen teoreettisiin lähtökohtiin ja analyysimenetelmiin. Jyväskylä: PS-kustannus, 26-43.

Leask, J. 1998. JONZI D- hip hop on haaste valtakulttuurille. Tanssi 19 (1), 26-27.

Luukko, T. 1994. Tanssista piristystä koululiikuntatunneille. 19 (5), 16.

Lähteenmaa, J. 1992a. Tytöt jännitystä etsimässä. Sukkulointia ja irrottelu. Teoksessa S. Näre & J. Lähteenmaa (toim.) Letit liehumaan. Tyttökulttuuri murroksessa. Helsinki: Suomalaisen kirjallisuuden seura, 155-170.

Lähteenmaa, J. 1992b. Tytöt ja kulttuurinen modernisaatio. Teoksessa T. Aittola & E. Sironen (toim.) ”Miksi piiriin?”. Thomas Ziehe koulusta, nuorisosta ja itsestään-selvyyksien murenemisestä. Jyväskylän yliopisto. Jyväskylän yliopiston kasvatustieteen laitoksen julkaisuja 1, 63-77.

Lähteenmaa, J. & Näre, S. 1992. Tyttö tutkimuksen palmikkoja punomassa. Teoksessa S. Näre & J. Lähteenmaa (toim.) Letit liehumaan. Tyttökulttuuri murroksessa. Helsinki: Suomalaisen kirjallisuuden seura, 9-21.

Miles, S. 2000. Youth lifestyles in a changing world. Buckingham: Philadelphia.

Modinos, T. 2001. Musiikin maailma. Teoksessa M-R. Luukka, J. Hujanen, A. Lokka, T. Modinos, S. Pietikäinen & A. Suoninen (toim.) Mediat nuorten arjessa. 13-19-vuotiaiden nuorten mediakäytöt vuosituhatosen vaihteessa. Jyväskylän yliopisto. Soveltavan kielentutkimuksen keskus, 208-236.

Moilanen, P. & Rähä, P. 2001. Merkitysrakenteiden tulkinta. Teoksessa J. Aaltola & R. Valli (toim.) Ikkunoita tutkimusmetodeihin II, näkökulmia aloittelevalle tutkijalle tutkimuksen teoreettisiin lähtökohtiin ja analyysimenetelmiin. Jyväskylä: PS-kustannus, 44-67.

Monni, K. 1992. Tanssitaiteen eteneminen itsensä tiedostamisen tiellä. Teoksessa J. Varto (toim.) Tanssi, liikunta ja filosofia. Liikunnan filosofian II valtakunnallinen kollokvio 1991. Filosofisia tutkimuksia Tampereen yliopistosta vol XXVIII, 80-101.

Määttä, V. 2000. Kanteleesta katrilliin. Teoksessa E. Rausmaa (toim.) Katrilla tanssimaan! Valikoima suomalaisia ja naapurimaiden katrilleja. Kansanmusiikki-instituutin julkaisuja KIJ 51. Kaustinen: Kansanmusiikin Keskusliitto.

Niemelä, V. 1998. Paritanssin pyörteitä. Vuodesta 1650 vuoteen 1995. Helsinki: Kustannusosakeyhtiö Otava.

Nieminen, L. 1996. Moved by music, wrapped in rap. Motion sport in Finland. 1, 11-13.

Nieminen, P. 1996. Kansantanssija - erilainen tanssija. Kansantanssijoiden tanssimotiivien vertailu muiden tanssimotiiveihin. Teoksessa A. Koiranen (toim.) Kansantanssi tutkimuskohteena. Tampereen yliopisto. Tutkivi 9. Skip -raportti 1, 17-38.

Nieminen, P. 1998. Four Dance Subcultures. A Study on Non-Professional Dancers' Socialization, Participation Motives, Attitudes and Stereotypes. Studies in sport, Physical Education and Health 55. Jyväskylän yliopisto.

Nurmi, J-E. 1994. Identiteetti ja sen tutkimusmenetelmät. Nuorisotutkimus 12 (1), 3-10.

Nurmi, J-E. 1997. Nuoruusiän kehitys: etsintää, valintoja ja noidankehiä. Teoksessa P. Lyytinen, M. Korhonen & H. Lyytinen (toim.) Näkökulmia kehityspsykologiaan. Kehitys kontekstissaan. 1.-2.painos. Porvoo: WSOY, 256-274.

Nykyri, T. 1996. Naiseuden naamiaiset. Nuoren naisen diskoruumiillisuus. Jyväskylän yliopisto. Nykykulttuurin tutkimusyksikön julkaisuja 48.

Paavilainen, M. 1991. ”Se on kansantanssia, kun kansa sitä tanssii...”. Tanssi 12 (4), 14-17.

Parviainen, J. 1992. Tanssin käsite. Teoksessa J. Varto (toim.) Tanssi, liikunta ja filosofia. Liikunnan filosofian II valtakunnallinen kollokvio 1991. Filosofisia tutkimuksia Tampereen yliopistosta vol XXVIII, 102-122.

Pekonen, L. 1996. Hip hop. Helsingin Sanomat, Kuukausiliite, lokakuu 1996, 34-43.

Peruskoulun opetussuunnitelman perusteet 1994. Opetushallitus 2000. Helsinki: Edita Oy.

Peruskoulun opetussuunnitelman perusteet 2002. Vuosiluokat 1-2. Opetushallitus 2000. Helsinki.

Rausmaa, P-L. & Rausmaa, E. (toim.) 1997. Tanhuvakka. Suuri suomalainen kansantanssikirja. 2. painos. Helsinki: Suomalaisen Kansantanssin Ystävät ry.

Reimer, B. 1995. The media in public and private spheres. Teoksessa J.Förnäs & G. Bolin (toim.) Youth culture in late modernity. London: SAGE Publications, 58-70.

Reimer, B. 1995. Youth and modern lifestyles. Teoksessa J.Förnäs & G. Bolin (toim.) Youth culture in late modernity. London: SAGE Publications, 120-141.

Rinne, R. & Salmi, E. 1998. Oppimisen uusi järjestys. Uhkien ja verkostojen maailma koulun ja elämänmittaisen opiskelun haasteena. Tampere: Osuuskunta vastapaino.

Rinta-Runsala, P. 1995. Keho instrumenttina. Liikuntataide ja musiikkiliikunta Sibeliuksen Akatemiassa -haastateltujen näkökulmasta. Sibelius-Akatemia. Musiikkikasvatuksen osasto. Tutkielma.

Roos, J.P. 1989. Liikunta elämäntapana. Nautintoa vai itsekuria. Jyväskylän yliopisto. Nykykulttuurin tutkimusyksikön julkaisuja 14.

Saarinen, P., Ruoppila, I. & Korkiakangas, M. 1991. 2.uudistettu painos. Kasvatustieteiden kysymyksiä. Helsingin yliopisto. Lahden tutkimus- ja koulutuskeskus.

Sarje, A. 1992a. Taidetanssin monet määritelmät. Teoksessa J. Varto (toim.) Tanssi, liikunta ja filosofia. Liikunnan filosofian II valtakunnallinen kollokvio 1991. Filosofisia tutkimuksia Tampereen yliopistosta vol XXVIII, 64-79.

Sarje, A. 1992b. Tanssin henki. Tanssin taidefilosofisia tulkintoja. Tampere: Liikuntatieteellisen Seuran julkaisu nro 132.

Sarje, A. 1997. Koululaisten luovan tanssin suhdeverkostot ”Lapset ja taiteilijat - luovia yhdessä” -projektissa. Teoksessa A. Sarje (toim.) Näkökulmia tanssin opettamiseen; suomalaisten tanssitaiteilijoiden ja tanssin tutkijoiden kirjoituksia 1997. Yhteistyötahot: Opetusministeriö, Kulttuuriosasto sekä Turun taiteen ja viestinnän oppilaitos.

Sahlberg, P. 1998. Opettajana koulun muutoksessa. 2.painos. Porvoo: WSOY.

Seppänen, A. 1996. Kansantanssi -käsitteen sisältö nyky-Suomessa. Teoksessa A. Koiranen (toim.) Kansantanssi tutkimuskohteena. Tutkivi 9 skip -raportti 1/96. Tampere: Tampereen yliopisto, 39-43.

Siljander, P. 1988. Hermeneuttisen pedagogiikan pääsuuntauksset. Oulun yliopiston kasvatustieteiden tiedekunnan tutkimuksia 55/1988. Oulu: Oulun yliopisto.

Siltala, P. 1988. Nuoruus. Teoksessa P. Niemelä & J-E. Ruth (toim.) Ihmisen elämänskaari. Helsinki: Otava, 91-112.

Sironen, E. 1995. Urheilun aika ja paikka. LIKES - Research Reports on Sport and Health 100. Jyväskylä: LIKES-tutkimuskeskus, 159-171.

Sironen, R. 1992. Koulun aura murenee – mitä tilalle? Teoksessa T. Aittola & E. Sironen (toim.) ”Miksi piiriin?”. Thomas Ziehe koulusta, nuorisosta ja itsestäänselvyyksien murenemisestä. Jyväskylän yliopisto. Jyväskylän yliopiston kasvatustieteen laitoksen julkaisuja 1, 9-12.

Sivunen, Miia. 1997. Tanssi ja tuleva luokanopettaja. Helsingin yliopisto. Kasvatustieteen laitos. Pro gradu -tutkielma.

Sjöblom, K. 1998. Iloista liikuntaa yläasteella: Tanssijalat -valinnaisliikuntakurssien suunnittelu, toteutus ja arviointi. Jyväskylän yliopisto. Liikuntapedagogiikan pro gradu -tutkielma.

Syrjälä, L. 1998. Onko koulun kello myöhässä? Teoksessa H. Niemi (toim.) Opettaja modernin murroksessa. Jyväskylä: Ps-viestintä Oy, 25-38.

Telama, R. 1999. Liikuntakasvatus ja muuttuva maailma: Asema rakentuu vastuusta ja laadukkaasta opetuksesta. Liikunta ja tiede 36 (6), 44-47.

Telama, R., Silvennoinen, M., Laakso, L. & Kannas, L. 1989. Kouluikäisten lasten liikuntaharrastus. Teoksessa T. Pyykkönen, Telama, R & Ju Juppi (toim.) Liikuvat lapset. Lapset liikunnan harrastajina ja urheilijoina. Helsinki: Liikuntatieteellisen seuran julkaisu nro 114, 33-40.

Telama, R. & Kahila, S. 1994. Liikuntakasvatus koulussa ja nuorisourheilussa. Teoksessa Liikunnan yhteiskunnallinen perustelu. Tieteellinen katsaus. Jyväskylä. Reports of Physical Culture and Health 90, 149-195.

Tiihonen, A. 1992. Maskuliinisuus, ruumis ja liikuntakulttuuri -alustavia huomioita. Teoksessa J. Varto (toim.) Tanssi, liikunta ja filosofia. Liikunnan filosofian II valtakunnallinen kollokvio 1991. Filosofisia tutkimuksia Tampereen yliopistosta vol XXVIII, 16-38.

Tolonen, T. 2001a. Nuorten kulttuurit koulussa. Ääni, tila ja sukupuolten arkiset järjestykset. Helsinki: Gaudeamus.

Tolonen, T. 2001b. Tyttöjen käsityksiä ihannenaiveudesta. Teoksessa A. Puuronen & R. Välimaa (toim.) Nuori ruumis. Helsinki: Gaudeamus, 73-88.

Turpeinen, I. 1994. Tanssin taikaa. Teoksessa I. Grönholm (toim.) Ilmaisun monet kielet. 3. muuttumaton painos. Opetushallitus. Helsinki, 110-117.

- Tähtinen, J., Rinne, R. Nupponen, H. & Heinonen, O. 2002.** Liikuntakulttuurin muutos ja elämäntyylien eriytyminen. *Liikunta ja tiede* 39 (1), 47-55.
- Uski, R. 1989.** Johdanto. Teoksessa *Tanssiperinne elää. Varhaisnuoret kansantanssin ja kansanperinteen harrastajina.* Helsinki: Kansantanssinuorten Liitto r.y., 5-6.
- Uusitalo, M. 1998.** Nuorten naisten yksilöityminen. *Nuorisotutkimus* 16 (3), 39-43.
- Varto, J. 1992.** Laadullisen tutkimuksen metodologia. Helsinki: Kirjayhtymä Oy.
- Viitala, M. 1998.** Tanssia elämyksen ehdoilla. Lasten ja nuorten tanssin luovia prosesseja. *Dance as an art experience. Creative process in children's dance.* Helsinki: Svoli-Palvelu Oy.
- Villari, J. & Sims Villari, K. 1979.** *Discotanssit.* Lieto: Etelä-Suomen kustannus Oy.
- Vuori, I. 1996.** Kouluilla etulyöntiasema nuorison liikuntaan. *Liikunta ja tiede* 33 (1), 2.
- Vuorinen, R. 1997.** *Minän synty ja kehitys.* Porvoo: WSOY.
- Williams, G. 1990.** Rytmi rikkoo rajat. Tanssi on kaivattu mutta pulmallinen oppiaine. Käänt. Anneli Komulainen. *Liikunta ja tiede* 27 (5), 21-24.
- Wilska, T-A. 2001.** Tuotteistettu nuoruus kulutusyhteiskunnassa. Teoksessa A. Puuronen & R. Välimaa (toim.) *Nuori ruumis.* Helsinki: Gaudeamus, 60-70.
- Ziehe, T. 1989.** *Kulturanalyser. Ungdom, utbildning, modernitet. Essäer sammanställda av Joachim Retzlaff i samarbete med författaren.* Käänt. J. Retzlaff. Stockholm: Symposion bokförlag.

Ziehe, T. 1991. Uusi nuoriso. Epätavanomaisen oppimisen puolustus. Suom. R. Sironen & J. Tuormaa. Jälkisanat. T. Aittola, K. Jokinen, K. Laine & E. Sironen. Tampere: Vastapaino.

Ziehe, T. 1992. Symbolinkäyttö ja nuoruus. Teoksessa T. Aittola & E. Sironen (toim.) ”Miksi piiriin?”. Thomas Ziehe koulusta, nuorisosta ja itsestäänselvyyksien murenemisesta. Jyväskylän yliopisto. Jyväskylän yliopiston kasvatustieteen laitoksen julkaisuja 1, 39-54.

Ziehe, T. 1992. Nuoriso kulttuurisessa modernisaatiossa. Teoksessa T. Aittola & E. Sironen (toim.) ”Miksi piiriin?”. Thomas Ziehe koulusta, nuorisosta ja itsestäänselvyyksien murenemisesta. Jyväskylän yliopisto. Jyväskylän yliopiston kasvatustieteen laitoksen julkaisuja 1, 15-37.

LIITTEET

Liite 1 Aira Samulinin haastattelu 25.2.2002 Helsinki

1. Mistä ja milloin Power Mover tanssiprojekti on saanut alkunsa ja mikä on ollut sen perusajatus?
2. Mikä on ollut Power Mover tanssiprojektin tavoitteena ja päämääränä?
3. Mistä tansseista on kysymys?
4. Miten jaottelet tanssit?
5. Mitä annettavaa musiikkiliikunnalla ja yleensäkin tanssilla on lapsille ja nuorille?
6. Mitä kasvatuksellisia tavoitteita tanssilla on? Onko laajempia merkityksiä?
7. Miten näet musiikkiliikunnan ja tanssin merkityksen koulussa sekä opettajan ja oppilaiden kannalta?
8. Haluaisitko sanoa tanssista vielä jotakin muuta? Entä Power Mover tanssiprojektista?

Liite 2 Mikko Ahlgrenin haastattelu 22.3.2002 Espoo

1. Mikä on Power Mover tanssiprojektin perusajatus ja mikä on sen tavoite?
2. Mistä tansseista on kysymys? (nuorisotanssit: disko, funk, street dance /hip hop, breakdance)
3. Mitä annettavaa musiikkiliikunnalla ja tanssilla on mielestäsi lapsille / nuorille?
 - Entä pojat?
4. Mitä merkitystä musiikkiliikunnalla ja tanssilla / Power Mover tanssilla on koulussa?
 - Oppilaille
 - Opettajille
 - Onko laajempaa merkitystä?
5. Mitä kasvatuksellisia tavoitteita tanssilla ja Power Mover tanssiprojektilla on?
6. Mihin Power Mover tanssiprojekti antaa mahdollisuuden?
7. Mitä muuta haluaisit sanoa yleensäkin tanssista, Power Mover tanssista sekä toukokuun lopussa olevasta Power Mover päätapahtumasta?

Liite 3 Inkeri Simola-Isakssonin haastattelu pe 7.12.2001 Helsinki /Sibelius-Akatemia

1. Musiikkiliikunta käsitteenä? Kaksi eri näkökulmaa.
2. Miten musiikkiliikunta jaotellaan?
3. Musiikkiliikuntaan liittyvät teorit? (Dalzroze, Laban)
4. Mitkä ovat musiikkiliikunnan laajemmat kasvatukselliset tavoitteet?
5. Miksi musiikkiliikuntaa tulisi olla kouluissa? Mitä merkitystä musiikkiliikunnalla on?
6. Miten pojat tulisi ottaa huomioon musiikkiliikunnassa?

- Power Mover tanssitapahtuma
 - Kertokaa mitä olette tehneet Power Moverin puitteissa ja miltä se on tuntunut?
 - Kertokaa minkälaista tanssi on ollut?
 - Mitä tansseja olette tanssineet?
 - Onko pojat olleet mukana?
 - Mihin olette osallistuneet?
 - Mitä kokemuksia on jäänyt mieleen tunnilta tai muuten Power Moverin puitteissa?
 - Oletteko saaneet hyödyntää tansseissa omaa luovuutta? Jos olette niin miten?
 - Onko Power Mover tapahtuma innostanut, ja jos on niin miten?
 - Onko se näkynyt jotenkin teidän koulussa? (kerhot, juhlat, muuten) Miten?
 - Oletteko menossa päätapahtumaan?
- Musiikkiliikunta ja tanssi
 - Kertokaa mitä musiikkiliikuntaa ja mitä muita tansseja kuin Power Mover teillä on ollut koulussa, ja minkä verran? (yksintanssit, paritanssit, piiritanssit)
 - Minkälaisia kokemuksia teillä on ollut koulussa musiikkiliikunnasta ja muista tansseista? Pitävätkö pojat musiikkiliikunnasta ja tansseista? (Miksi pitävät tai miksi eivät?)
 - Oletteko muualla harrastaneet tanssia? Missä ja mitä tansseja?
- Yleistä Power Moverista
 - Miten teidän mielestä Power Moveria voisi kehittää tai uudistaa?
 - Video
- Mitä muuta haluaisit vielä sanoa?

Liite 5 Teemahaastattelu opettajille vko 13 / 2002 Helsinki

- Opettajan taustatiedot

- Musiikkiliikunta ja tanssi
 - Mitä musiikkiliikuntaa?
 - Mitä tansseja?
 - Mikä on ollut musiikkiliikunnan ja tanssin osuus muusta liikunnasta?
 - Kuvaile miten oppilaat ovat ottaneet vastaan musiikkiliikunnan ja etenkin tanssin? Entä pojat?
 - Yhteistyö (musiikinopettaja ja liikunnanopettaja)

- Power Mover tanssitapahtuma
 - Mitä antaa opettajalle? Toimiiko opettajalle välineenä?
 - Näkyykö miten koulun toiminnassa? Onko laajempaa merkitystä?
 - Mitä antaa oppilaalle?
 - Onko motivoinut oppilaita, ja jos on niin miten?
 - Mikä on ollut parasta? (yhteistanssi, oman tanssin kisa, päätapahtuma)
 - Ovatko oppilaat saaneet käyttää luovuuttaan? Miten?

- Kasvatukselliset tavoitteet
 - Liikuntakasvatus
 - Tanssikasvatus / musiikkikasvatus
 - Nuorisokulttuurin vaikutus
 - Onko mitä vaikutusta?
 - Onko discotanssit uhka vai etu? (media)
 - Onko sopiva ala-asteikäisille? (muu sopivuus, helppous)

- Yleistä Power Moverista / kehittämisideat
 - Mitä mieltä olet kokonaisuudessaan Power Moverista?
 - Onko ollut kiinnostava opettajalle ja oppilaille?
 - Video ja eri osa-alueet
 - Mitä ja miten voisi parantaa?

- Mitä muuta haluaisit sanoa?

Liite 6 Teemahaastattelu oppilaat ke 22.05.2002 Power Mover päätapahtuma / Helsinki

1. Millaisia kokemuksia teille on jäänyt mieleen tämän kevään aikana Power Mover tanssiprojektista?
2. Miten opettajat suhtautuvat tanssiin?
3. Mitkä tanssit teitä eniten kiinnostaa ja miksi? (yksintanssit, paritanssit, ryhmätanssit)
4. Millaisia tansseja koulussa tulisi olla? Mitä tanssi antaa teille?
5. Käyttekö diskoissa ja, jos käytte niin miksi? Entä pojat? Millaisesta musiikista pidätte?
6. Onko tämä Power Mover ja diskotanssit yleensä ”tyttöjen juttu”, ja jos on niin miksi?
7. Mitä mieltä olette tästä päätapahtumasta?

Liite 7 Opettajan teemahaastattelu ke 22.5.2002 Power Mover päätapahtuma / Helsinki

1. Millaisia kokemuksia sinulle on jäänyt mieleen tämän kevään aikana Power Moverista?
(Onko jäänyt kasvatuksellisia kokemuksia?)
2. Mitä mieltä olet nuoriso- eli diskotansseista? Mitä tansseja sinun mielestä koulussa tulisi olla? (yksintanssit, paritanssit, piiri/ryhmätanssit) Mitkä tanssit kiinnostaa oppilaita eniten? Millainen musiikki oppilaita kiinnostaa?
3. Mitä vapaa-ajan harrastuksia oppilailla yleensä on? Miten oppilaat yleensä kokevat koulunkäynnin suhteessa vapaa-aikaan?
4. Ne oppilaat, jotka harrastavat vapaa-ajallaan tansseja niin millaisia tansseja he tanssivat? Minkä takia sinun mielestä nuoret harrastavat tanssia? (kuntoilu, hauskanpito)
5. Miten suhtaudut niihin nuoriin, jotka käyvät diskoissa? Mitä kasvatuksellisia puolia niistä voi olla? (etuja tai haittoja) Onko teidän koululla ollut diskoja?
6. Millainen on nuorison tapa käyttää kieltä? (erikoissanasto tai muuta)
7. Mitä mieltä olet tästä päätapahtumasta?

Liite 8 Lisäkysymykset opettajalle 6.6.2002

1. Millaisia kokemuksia sinulle on jäänyt mieleen tämän kevään aikana Power Mover tanssiprojektista sen jälkeen kun haastattelin sinua viimeksi?
2. Miten yleensäkin tanssi on näkynyt teidän koululla?
3. Mitä kasvatuksellista merkitystä Power Mover tanssiprojektilla on oppilaille ja opettajille?
4. Mitä kasvatuksellista merkitystä tanssilla on oppilaille ja opettajille?

5. Mitä tansseja koulussa sinun mielestäsi tulisi olla ja mitä teillä on ollut?

6. Minkä takia sinun mielestä nuoret harrastavat tanssia ja minkälaisia tansseja he harrastavat vapaa-ajallaan?

7. Mitä merkitystä musiikilla ja myös diskolla on tämänikäisille nuorille?

Kiitos vastauksista! Voit myös käyttää paperin takapuolta, jos haluat kirjoittaa enemmän.

Jos jokin kysymys on epäselvä, niin ota yhteys puhelimitse! Kesäisin terveisin: Arja Saari

Arja Saari
p. 040-735 1631.

Oikein mukavaa ja ansaittua kesälomaa!

Liite 9 Tutkimuspyyntö Lauttasaaren ala-asteen rehtorille

Hei Marja-Leena!

Tässä ohessa minulla on liitteenä tutkimussuunnitelmani, joten saat paremman kuvan tutkimuksestani kuin puhelimesta. Haastattelisin kuudennelta luokalta noin kahta tyttöä ja kahta poikaa, sekä yhtä tai kahta opettajaa Power Mover tanssitapahtuman puitteissa. Olisin vielä tiedustellut, että onko pojat olleet mukana tanssitunneilla?

Pystyn olemaan Helsingissä viikolla 13, joten silloin minulla on aikaa maanantaista torstaihin, jolloin voisin haastatella oppilaita ja opettajia. Toivoisin, että oppilaat voisivat myös sillä viikolla harjoitella Power Mover tanssia.

Haluaisin saada luokanopettajan yhteystiedot kenen kanssa voisin olla ennakkoon puhelimitse yhteydessä, jotta pystyisin myös sopimaan haastateltavista ja lähettämään heidän vanhemmilleen tutkimusluvan haastattelusta. Voisin tulla heti maanantaina 25.3. myös koululle sopimaan vielä paremmin käytännön järjestelyistä.

Tutkimuslupahakemuksen laitoin nyt myös opetusvirastoon ja sieltä sanottiin, että voisin saada luvan muutaman päivän sisällä.

Yhteistyöterveisin: Arja Saarinen

P. 040-735 1631

email: arjasaarinen@hotmail.com

Liite 10 Tutkimusluvan pyytäminen oppilaiden vanhemmilta haastattelua varten

Hyvät oppilaiden vanhemmat!

Opiskelen luokanopettajaksi Jyväskylän yliopistossa, Chydenius-Instituutissa. Teen pro gradu -tutkielmaa aiheena musiikkiliikunta ja Power Mover tanssitapahtuma. Tutkimuksessani on mukana myös Lauttasaaren ala-asteen koulun oppilaita. Tutkimukseni pääongelmana on selvittää musiikkiliikunnan ja Power Mover tanssitapahtuman merkityksiä oppilaille ja opettajille.

Haastattelen Lauttasaaren ala-asteen muutamia oppilaita koskien Power Mover tanssitapahtumaa. Haastateltavien oppilaiden nimiä ei tulla julkaisemaan tutkimuksessa, joten haastateltavien nimet jäävät ainoastaan luottamuksellisesti minun tietooni. Pyydän ystävällisesti täyttämään alla olevan lipukkeen ja palauttamaan sen koululle.

Kiitän yhteistyöstä

Kokkolassa 20.3.2002 Arja Saarinen

Lisätietoja voi vielä tarvittaessa kysyä minulta numerosta 040 735 1631.

Liite 11 TUTKIMUSPROSESSIKAAVIO TANSSISTA KOULUSSA JA POWER MOVER TANSSIPROJEKTISTA

